

શ્રુપજારાતૌદ્યસંતન

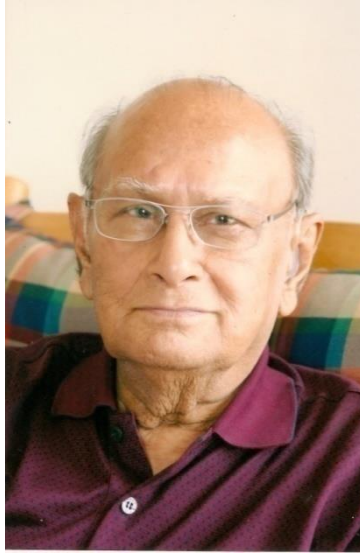
સલ્લે ઈ-મહેકીલ ઈ-બુક

ગઝલ - કાવ્યસૃષ્ટી ભાગ-૩

રજુઆત : ઉત્તમ-મધુ ગજજર

આ સદીની સીદ્ધીરૂપ, ઠપ લાખ જેટલા શબ્દોના
મહાભારત જેવા શબ્દભંડોળની, ગુજરાતીઓને
‘ગુજરાતીલેક્સિકોન’
મારફત ચીરંજીવ ભેટ અર્પનાર એના રચયીતા અને
‘સન્ડે ઈ.મહેફિલ’ના વરીષ્ઠ સમ્પાદક
હૃદયસ્થ **રતિલાલ ચંદરયા**ને આ ઈ.બુક ભાવાદરપૂર્વક
અર્પણ..

જન્મ : વીજયાદશમી : ૨૪/૧૦/૧૯૨૨ ..
નીર્વાણ : વીજયાદશમી : ૧૩/૧૦/૨૦૧૩
(સ્વર્ગસ્થ પત્નીનું નામ પણ ‘વીજયા’)

‘સન્ઢે ઈ.મહેઢીલ’માં
‘ગઝલ-કાવ્યસૃષ્ટી’-ભાગ-(3)

ઈ.બુક

: રજૂઆત :

ઉત્તમ.મધુ ગજજર

.સુરત.

નેટ વાપરનારાઓને જણે વાચનને ઇંઢે વળગાડવા તે, 2005થી શરૂ થયેલી ‘સુ-વાચનયાત્રા’-‘સન્ઢે ઈ.મહેઢીલ’માં રજૂ થયેલી સઘળી રચનાઓને, **સીઠ** ભાગમાં રજૂ કરતી નાનકડી આ ઈ.પુસ્તીકાઓ, સઘળી કૃતીના **સર્જકો** અને સૌ **વાચકો-ભાવકો**ને સમર્પીત...

..વીશેષ આભાર..

શરૂઆતમાં આ ગઝલોનું સમ્પાઢન પણ અમે જ કરતા હતા; પછી અમારા કવીમીત્ર **શ્રી મનસુખ નારીયા** થોડો સમય અમારી મઢઢે આવ્યા. ત્યાર પછીથી હજી આજઢીન સુઘી, જેમની બહુમુલ્ય સેવા અમને મળી રહી છે તેવા, આ બઘી ગઝલોની ‘સ.મ.’ના અતીથી સમ્પાઢક સુરતના યુવા ગઝલકાર **શ્રી ગૌરાંગ ઠાકર**નો અમને લાભ મળ્યો છે તે બઢલ અમે એમના ઋણી ઢીએ .આ બઘી જ ગઝલોનું સસ્નેહ અને

ચીવટાઈથી સુરેખ અક્ષરાંકન કરી આપનાર નીવૃત્ત આચાર્ય અને કવી મીત્ર શ્રી. સુનીલ શાહનો તો જેટલો ઉપકાર માનીએ તેટલો કમ છે ..વર્ષોથી ગઝલોનું અક્ષરાંકન કરતાં કરતાં જ ભાઈ સુનીલભાઈ શાહ આજે એક ઉદયમાન ગઝલકાર તરીકે સૌ ગઝલરસીકોનું ધ્યાન આકર્ષી રહ્યા છે તેનો અમે હરખ કરીએ અને ગૌરવ અનુભવીએ છીએ ..આભાર.. આભાર..

..ઉત્તમ-મધુ ગજ્જર..

: સમ્પાદકો :

Late : Ratilal Chandaria,

Late Balvant Patel,

Uttam Gajjar, eMail : uttamgajjar@gmail.com

Ashok Karania, eMail : ashok@gujaratilexicon.com

Maitri Shah, eMail : maitri@gujaratilexicon.com

Sunil Shah, email : sunilshah101@gmail.com

Arnion Technologies Pvt Ltd
410-Shiromani Complex,
Above Kandoi Sweet shop,
Opposite Ocean Park Society,
Nehrunagar, **Ahmedabad** – 380015
Office Phone--079.4890.9758

પ્રાસ્તાવીક

વિશ્વભરમાં વસેલાં ગુજરાતી પરીવારોને દર રવીવારે કશુંક બે પાન જેટલું, જીવનપોષક ગુજરાતી વાચન મળી રહે તે હેતુથી અમે છેક May 29, 2005ના દીવસથી આ ‘સન્ડે ઈ.મહેફીલ’ નામે ‘વાચનયાત્રા’ શરૂ કરેલી. શરૂઆતમાં માંડ બસોથી બે હજાર પરીવારોને પહોંચતી આ ‘સ.મ.’, આજે પંદરેક હજારથીયે વધારે વાચકોને (હવે દર પંદર દીવસે) નીચમીત મોકલીએ છીએ. એક વાચકનો પ્રતીભાવ યાદ આવે કે : “તમારી આ ‘સ.મ.’, એ મારા ઘરનું ‘અખંડ આનંદ’ છે.” આ પ્રતીભાવને સાચો પાડવા અમે સતત પ્રયત્નશીલ છીએ. તેના બધા અંકોનું ઈ.બુક સ્વરૂપનું સંકલીત વાચન આપ સમક્ષ રજૂ કરવાનો અને અવકાશે જ્યારેય સમય મળે ત્યારે વાંચી શકાય કે કોઈને મોકલવા સુલભ કરી આપવાનો આ પ્રયાસ છે..

‘સ.મ.’ને સક્રીય અને જીવંત સાથ-સહકાર આપનાર સૌ વડીલો અને મીત્રોનો અમે, તા. 25 મે 2008ની ‘155-A’ની ‘વીદાય-સલામ’ નામક ‘સ.મ.’માં વીગતે આભાર માન્યો છે. તોય ત્યાર પછીની ‘કાવ્ય-ગઝલ’ની અત્યાર સુધીની બધી ‘સ.મ.’ના અતીથી સમ્પાદક તરીકે નીજાથી સેવા આપનાર સુરતના ગઝલકાર શ્રી ગૌરાંગ ઠાકર અને તેવી બધી ‘સ.મ.’નું પ્રેમથી અક્ષરાંકન કરી આપનાર મીત્ર શ્રી સુનીલ શાહના અમે સવીશેષ આભારી છીએ.

આ ચૌદ વરસમાં દુનીયાના એકેએક દેશમાં વસતા વાચનપ્રેમી ભાવકોનો સહયોગ, પ્રોત્સાહન અને હુંફ અમને મળ્યાં. ભરોસો મુકે એવા હજારો મીત્રો મળ્યા. ‘સ.મ.’ પહોંચે ને પ્રતીભાવોનો વરસાદ વરસે. સ્વ-પ્રશસ્તીના દોષને ખાળવા અમે તેને જાહેરમાં પ્રકાશીત કરવાનું શરૂઆતથી જ ટાળ્યું છે. હા, તેવા દરેક પ્રતીભાવકને અંગત મેલ લખી તેમને દીલી આભાર પહોંચાડવાનું અમે ચુક્યા નથી. છતાં પણ એક જ વાર, આવો દોષ ગણો તો દોષ, અમે કર્યો છે.

થયું એવું કે 155 સપ્તાહ પછી અમે ‘સ.મ.’ને બંધ કરવાનું નહીં; માત્ર વીરામ આપવાનું જાહેર કર્યું. આ ‘સ.મ.’ વાચકોને પહોંચતાં જ અમારા પર પ્રતીભાવોની મુશળધાર વર્ષા થઈ.. ફરી શરૂ કરવાના આગ્રહની ઝડી વરસી. તેમાંના એક સો જેટલા વાચકોના ઉદગાર યથાતથ અમે એક ‘સ.મ.’માં પ્રકાશીત કર્યા હતા. (જુઓ, ‘સ.મ.’ ઈ.બુક ક્રમાંક - 7માં, ‘સ.મ.’ ‘We salute your 'FEELINGS' for 'SeM' 155-2 : 13-07-2008). એણે અમને એવા ભાવવીભોર કર્યા કે અમારે માત્ર બે જ માસના વીરામ પછી ‘સ.મ.’ ફરી શરૂ કરવી પડી જે હજી ચાલુ છે. અલબત્ત, હવે તે પાક્ષીક બની છે. સાથે સાથે બહુ નમ્રતાપુર્વક અનુભવે એટલું તો કહી શકાય કે ઈ.બુકનો કોઈ પણ ભાગ વાંચવાનું શરૂ કરનારને તેની દીલપસંદ એકાદબે કૃતી તો મળી જ રહેશે. કાવ્ય, ગઝલ, વાર્તા, આરોગ્ય, હાસ્ય, શીક્ષણ અને જીવનપોષક કંઈ કેટલીય કૃતી! પોતાની કૃતી ‘સ.મ.’માં મુકવાની હેતથી પરવાનગી આપનાર આપણા

માનીતા સર્જકોનો આભાર માનવા તો અમારી પાસે શબ્દો જ નથી!

આર્નીયન ટેક્નોલોજીસમાંથી બહેન શ્રુતી પટેલનો ભક્તીભાવભર્યો સહકાર 'સ.મ.'ને ન મળ્યો હોત તો પંદર હજારથી ઘણા વધારે વાચકો સુધી દર પખવાડીયે પહોંચવાનું અમારાથી તે સમયે શક્ય ના બનત. રોજે રોજ નવા વાચકોની આઈડી ઉમેરવાની, કો'કની બદલાઈ હોય તો તે સુધારવાની, મંગળવારથી 'સ.મ.' મોકલવાનું શરૂ કરવાનું તે.... છેલ્લો લોટ શુક્રવારે રવાને થાય! સૌનો સાથ લઈ બહેન શ્રુતી નીષ્ઠાપુર્વક આ બધું કરે. આ ઈ.બુક બનાવવાનુંય પછી તો શ્રુતીએ માથે લીધું. આપના સ્ક્રીન પર 'સ.મ.'ની જે બુક છે તેમાં અનેકોની સાથે બહેન શ્રુતીના હૃદયનો ભાવ ભર્યો છે..

સને ૨૦૧૪થી બહેન શ્રુતી પટેલને સપરીવાર ભોપાલ વસવાનું બન્યું અને તેમણે વીદાય લીધી. ત્યારથી બહેન મૈત્રી શાહ અને ભાઈ દર્શન પટેલ આ બધાં કામ સંભાળે છે..તે બદલ તેમનો ખુબ ખુબ આભાર..

જનહીતનું કોઈ પણ ની:સ્વાર્થ અને સારું કામ કદી અટકતું નથી એ વાતની પાકી પ્રતીતી અમને 'ગુજરાતી લેક્સિકન' નીર્માણના લાંબા પ્રવાસે કરાવેલી. તે જ વાત અહીં પણ સાચી પડી રહી છે..

આજનો સમય ઝડપથી 'ઈ.બુક' વાચનનો જમાનો બનવા જઈ રહ્યો હોય તેવી તેની ગતીવીધીની અમને પ્રતીતી થઈ રહી છે, તેથી જ આ ઈ.બુક સૌ વાચકોને સપ્રેમ-સાદર ભેટ ધરીએ છીએ..

કદાચ નવાયુગને પીછાણીને જ હૃદયસ્થ આદરણીય શ્રી રતીલાલ ચંદરયાએ આપણ સૌ ગુજરાતીઓને ગુજરાતી ભાષાનો આખો 'ઈ.શબ્દસાગર' સમો 'ગુજરાતીલેક્સિકન' (<http://gujaratilexicon.com/>) આંગળીનાં ટેરવાંવગો કરી આપ્યો છે. ભવીષ્ય માટે નીર્માયેલ આ અદ્ભુત વારસાની ખુબી અને વીશીષ્ટતાઓ વીશે પણ અમે થોડી જાણકારી આપતા રહીશું, જેથી સૌ કોઈ એમાં મળતી સવલત-સુવીધાથી પરીચીત થતા રહે અને તેનો ભરપેટ લાભ લેતા રહે.

ઈ.બુક બનાવવાની પ્રેરણા આપનાર અમેરીકા સ્થીત સ્નેહી ભાઈ અનુલ રાવલ (<http://www.ekatrabooks.com/>) નો, તે 'ઈ.બુક'ને આઈપેડ-આઈફોન માટે વાચનક્ષમ ઈ.બુક બનાવવામાં પોતાનો સક્રીય સાથ-સહકાર આપનાર જેક્સન-મીસીસીપી, અમેરીકાના આલ્ફાગ્રાફીક્સના માલિક રમેશ-શીલ્પા ગજજર (rgajjar@alphagraphics.com) નો, પીસી માટે વાચનક્ષમ ઈ.બુક બનાવી આપનાર અમારા અઝીઝ મીત્રો-સાથીદારો અને શરુઆતથી જ લેક્સીકોન સાથે ભાષાસેવાના કાર્યમાં દીલ રેડનાર ભાઈ અશોક કરણીયા (ashok@gujaratilexicon.com), ભાઈ કાર્તીક મીસ્ત્રી (<http://kartikm.wordpress.com/>), તથા આર્નિયન ટેકનોલોજીસમાંનાં સૌ ભાઈ-બહેનો, ખાસ કરીને બહેન શ્રુતી પટેલ (shruti.vaso@gmail.com) અને બહેન મૈત્રી શાહ (maitri@arniontechnologies.com) વગેરે સૌનો હૃદયપુર્વક ખુબ ખુબ આભાર..

હજી બીજા બે સાવ અંગત અંગત નામોલ્લેખ કર્યા વીના રહેવાતું નથી. અતીવ્યસ્તતા છતાં છેલ્લી ઘડીએ ભક્તીભાવપુર્વક આ ઈ-બુકનું સરસ મુખપૃષ્ઠ-ટાઈટલ બનાવી આપનાર અમદાવાદની **રેડીયન્ટ એડવર્ટાઈઝીંગ** (<http://www.radiantmedia.co/>) ના માલીક **શ્રી જયેશ-ઉર્વશી મીસ્ત્રી** (jayesh.mistry@radiantmedia.co.in) નો ખુબ ખુબ આભાર..

અને જેનો સૌથી પહેલો આભાર માનવો જોઈએ તેનો સૌથી છેલ્લે માનું : 2000ની સાલમાં, કમ્પ્યુટરનો 'ક' નહીં જાણનાર મારા જેવા અભણને, સ્નેહને નાતે; પણ હઠપુર્વક લેપટોપ ભેટ આપી કમ્પ્યુટરના આ નેટક્ષેત્રમાં પ્રવેશવા માટે ધકો મારનાર ફ્લોરીડાની વીખ્યાત **ડીજિટ્રોન સીસ્ટમ્સ** (<http://www.digitronsystems.com>) ના માલીક **શ્રી. દીપક-ભાવના મીસ્ત્રી** (dipak@digitronsystems.com) નો તો જેટલો આભાર માનું તેટલો ઓછો છે. નીવૃત્તી પછી શું કરવું તેનો નકશો જેની પાસે ન હોય તેને, કોઈ આગ્રહપુર્વક કામે લગાડી દે અને તે પાછું તે જ તેના જીવનનું ધ્યેય બની રહે તે તો કોના નસીબમાં!

સૌ ઈ.બુક વાચનરસીયા વાચકોનું અમે ભાવભીનું સ્વાગત કરીએ છીએ અને શ્રદ્ધા રાખીએ છીએ કે અમારો આ પ્રયાસ પણ સૌને પસંદ પડશે.

.રજુઆત.

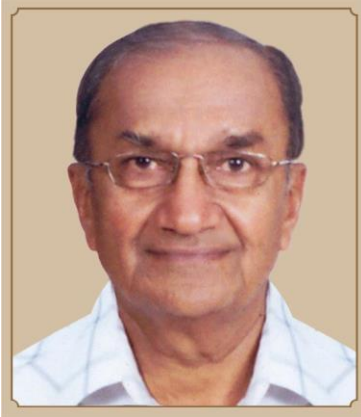
ઉત્તમ.મધુ ગજજર

: સમ્પાદકો :

Late : Ratilal Chandaria,
Late Balvant Patel,
Uttam Gajjar, eMail : uttamgajjar@gmail.com
Ashok Karania, eMail : ashok@gujaratilexicon.com
Maitri Shah, eMail : maitri@gujaratilexicon.com
Sunil Shah, email : sunilshah101@gmail.com

400 જેટલી આવી વાચનસામગ્રીના આવા સોળ ભાગ છે. જે
ભાગ ન મળ્યો હોય તે મંગાવવા લખો :
uttamgajjar@gmail.com

1st April 2019

અનુક્રમણીકા

‘સન્ડે ઈ.મહેફીલ’માં ‘ગઝલ-કાવ્યસૃષ્ટી’-ભાગ-૩

ક્રમ	કૃતી	કર્તા	તારીખ	પાન
81-289	ગઝલ	સુનીલ શાહ	09-02-2014	13
82-292	ગઝલ	મનસુખ નારીયા	23-03-2014	22
83-295	ગીત	ડૉ. વીવેક મનહર ટેલર	04-05-2014	29
84-298	ગઝલ	મેહુલ પટેલ ‘ઈશ’	15-06-2014	38
85-301	ગઝલ	કુલદીપ કારીયા	27-07-2014	45
86-304	ગઝલ	ભગવતીકુમાર શર્મા	07-09-2014	53
87-307	ગીત	અનીલ ચાવડા	19-10-2014	62
88-310	ગઝલ	ભાવેશ શાહ ‘શહેરી’	30-11-2014	70
89-313	ગઝલ	હેમંત ગોહીલ ‘મર્મર’	11-01-2015	78
90-316	ગઝલ	ડૉ. કીશોર મોદી	22-02-2015	89
91-319	મત્લા વીશેષ	સંકલન: સુનીલ શાહ	05-04-2015	97
92-322	ગઝલ	પંકજ વખારીયા	17-05-2015	103
93-325	ગઝલ	પારુલ ખખ્ખર	28-06-2015	112
94-328	ગઝલ	સ્નેહી પરમાર	09-08-2015	121
95-331	ગઝલ	ગુણવંત ઠક્કર ‘ધીરજ’	20-09-2015	130
96-334	ગઝલ	ભાવીન ગોપાણી	01-11-2015	139
97-337	ગઝલ સંજીવની	સંજી વાળા	13-12-2015	149
98-340	ગઝલ	વીપુલ માંગરોલીયા	24-01-2016	158

99-343	ગઝલ	નરેશ કે. ડોડીયા	06-03-2016	168
100-346	ગઝલ	સુનીલ શાહ	17-04-2016	178

વાચકોને વીનન્તી :

અનુક્રમણીકાના 'ક્રમાંક' પર ક્લિક કરતાં જ તે લેખ ખુલશે અને શીર્ષકના બોક્સની નીચે ઝીણા અક્ષરે 'અનુક્રમણીકા' પર ક્લિક કરતાં ફરી અનુક્રમણીકા પર જવાશે..
આ સુવીધાનો લાભ લેવા વીનન્તી છે..

..આભાર..

081-289 : 09-02-2014

ગઝલ

- સુનીલ શાહ

અનુક્રમણીકા

.1.

હૃદયથી, દોસ્ત! તું ટહુકી લે, આજ તારી છે,
મળી જે ડાળ, એ કાલે તો છોડવાની છે.

નીહાળી રેતની શીશી, એ સત્ય પામ્યો છું,
ગતી સમયની અટલ છે, 'ને એકધારી છે.

કીરણ સવારનું, ઝળહળ પ્રગટ થવાનું છે,
મેં કાળરાત્રી એ વીશ્વાસથી વીતાવી છે.

હું નીત્ય એને રમાડું, વીચાર ન્યારો છે;
પરંતુ વાળની લટ હાથમાં ક્યાં આવી છે?

ભલેને એકઠા થઈ, મારી સૌ કરે ટીકા,
તું બોલ, આંગળી એક એમાં કેમ તારી છે?

કોઈનાં સ્વપ્ન વીશે ક્યાં કશુંય બોલું છું?
જુઓ, આ મારા જ ઘરમાં ભીની પથારી છે!

.2.

દોસ્ત, 'આવું..?' એમ પુછીને ન આવે,
એમ કંઈ વંટોળ ઝુકીને ન આવે!

પાર એને લઈ જવાની હોય તો, તું
નાવને સંભાળ, તુટીને ન આવે!

દુઃખ સમી આદત નથી એને કશીયે,
એ તો સુખ છે, રોજ કુદીને ન આવે!

ઔપચારીક કેમ લાગે છે બધું, અહીં
લાગણી કાં કોઈ ધુંટીને ન આવે?

એ જ પાંચીકા જતનથી સાચવ્યા છે
સ્થાનથી તારા, તું ઉઠીને ન આવે?

.3.

ખોખલાં ખેંચાણ લઈને જીવું છું,
વળગણોની તાણ લઈને જીવું છું.

આ વરસતા પથ્થરો વચ્ચે સતત,
જીવ, લોહીઝાણ લઈને જીવું છું.

હું મને જો ઓળખું તો પણ ઘણું,
એ સમજ, એ જાણ લઈને જીવું છે.

ડુબવું પોષાય નહીં સંબંધમાં,
હું સ્મરણનાં વ્હાણ લઈને જીવું છું!

સનસનાટીપુર્ણ વીતે છે સમય,
હુંય કચ્ચરઘાણ લઈને જીવું છું!

.4.

લઈ યાદનો છાંયડો જેઓ જીવ્યા,
પુછો, કેટલા તડકા એણે સમાવ્યા?

ગયા તોય, પાછા સવારે એ આવ્યા,
અમે દોસ્ત! પડછાયા સામે ન ફાવ્યા.

તમે અર્થ તો એ જ કાઢ્યો, જે ફાવે,
અમે લાગણી બોળી શબ્દો સજાવ્યા.

જગતને કશી કીમત જ ક્યાં છે એની,
તમે શીલ્પ આંસુનું લઈ, તોય આવ્યાં..?

અજાણ્યો હવે એટલે લાગે છે દેહ,
તમે કૈંક ચહેરા હજીયે છુપાવ્યા.

હશે નમ્રતા તો સરળ થઈ જીવાશે,
અમે એ જ વાતે બધાને નમાવ્યા.

.5.

દર્દભીનાં આંસુ શાને પાંપણે શણગારવાનાં?
જેટલા શ્વાસો મળ્યા, એને હૃદયથી માણવાના.

જે હકીકતમાં કદી પહેરી શકો નહીં, જીન્દગીભર,
આંખની ખીંટી ઉપર એ સ્વપ્ન શાને ટાંગવાનાં?

રોજ મનની વ્હાલસોયી ડાળખી પર ફરફરે છે,
એ, સ્મરણનાં પાંદડાંને શી રીતે અટકાવવાનાં?

અન્ય ભાષાને ભલે પંપાળવા નીકળી પડ્યા સહુ,
પણ, અમે તો ગુર્જરીમાં લાગણી કંડારવાના.

જો ! ગઝલનું ગાંડપણ કેવી દશા સર્જી રહ્યું છે,
મારું મન સોગંદ લે છે, દર્દને વીસ્તારવાના!

.6.

ક્યાં હું ખુદને હજી કળાયો છું?
ભીતરે ક્યાંક ભેરવાયો છું.

લોક માને છે કે હું ઉગ્યો છું,
કોને કહું કે હજી દટાયો છું!

રસ્મ છે જીવવાની અહીં એવી,
રોજ જીવીને... હું મરાયો છું.

અવદશાનું મળ્યું છે કારણ એ જ,
હું દીશા બાબતે મુંઝાયો છું.

મુળ અકબંધ છે હજી મારાં,
હું ઉપરથી ભલે કપાયો છું.

લાગણીની કરી લખાવટ મેં,
દાદથી ક્યાં વધુ કમાયો છું!

.7.

એ તડપ લઈ જીવવું ગમતું નથી,
બે કીનારે થઈ જવું ગમતું નથી.

બોલવાનું હોય ત્યાં બોલી જ દઉં,
મૌન રહી મન બાળવું ગમતું નથી.

એટલે તો હું પતાસાં વહેંચું છું,
સુખ, મને સંતાડવું ગમતું નથી.

કેટલાં આવ્યાં અને ચાલ્યાં ગયાં,
સ્વપ્ન નામે-ઝુરવું ગમતું નથી.

બસ, અદાકારી મને ના જોઈએ,
સીધું કહી દે, 'ચાહવું ગમતું નથી.'

શ્વાસની આ પાલખીમાં બેઠા સૌ,
કોઈને ઉતરી જવું ગમતું નથી.

.8.

ક્યાં કદી મળવાનું કારણ આપવાનું હોય છે,
એક નાનું એવું બ્હાનું શોધવાનું હોય છે.

સ્હેજપણ કસ્તર સમું પોષાય નહીં સંબંધમાં,
લાગણીની ચાળણીથી ચાળવાનું હોય છે.

તારવી કાંટા અલગ, એ મ્હેક વ્હેંચે છે સતત,
બાગ પાસે એટલું બસ, શીખવાનું હોય છે.

કોણ એને સાંભળે આ ગુંગળાતા શ્હેરમાં?
ગાઈ, થાકી પંખીએ જંપી જવાનું હોય છે.

પુષ્પ વત્તા મ્હેક વત્તા બાગ સમ માણસ મળે,
એ પછી ક્યાં આપણે કંઈ ખોળવાનું હોય છે!

સહેજ બારીને ઉઘાડો, કે તરત ટહુકો મળે,
એમ લીલું ઝાડવું જીવાડવાનું હોય છે.

આડશો વચ્ચે હવે તડકોય ભાંગેલો મળે,
આપણું ઘર, આપણે અજવાળવાનું હોય છે.

.9.

મને એ જ ક્ષણ ઉમ્મર ના ગમે,
રહું હુંય મારા વગર, ના ગમે.

હું ટોળામાં સામેલ તો થાઉં; પણ,
મને બેખબર રહબર ના ગમે.

તમે કહો, તો સરનામું તો સાચું કહો!
રઝળવાનું આ દરબદર ના ગમે.

ન તકરાર છે, પ્યાર પણ જ્યાં નથી,
સતત મૌન હો એવું ધર ના ગમે.

બધુંયે બધે માપસરનું ગમે,
બધુંયે બધે માતબર ના ગમે.

.10.

ન કેવળ તું, બધા આવ્યા નીચત શ્વાસો લખાવીને,
જવું છે, તો જતાં પહેલાં જજ સૌને હસાવીને.

મને લાગે છે કે, એકાદ હરણું તો હશે સૌમાં,
નહીંતર જાય ના સૌ નાવ મૃગજળમાં ચલાવીને..!

ઘણું તુટ્યું, ઘણું કુટ્યું, ઘણું છુટું થયું છે પણ;
સમી સાંજે, જવું છે એક-બે જોડી બનાવીને.

મને કાં ચોતરફ દેખાય છે લીલાશ લથબથ અહીં!
ખબર નહીં, કોણ આ સૌમાં ગચું વરસાદ વાવીને?

ન પગરવ સંભળાયા, ના હવે છે શક્યતા કોઈ,
છતાં યુપચાપ ઉભાં દ્વાર-ઉંબર, મન મનાવીને.

કુલીને જેઓ પરપોટા સમું જીવી રહ્યા છે, દોસ્ત,
સપાટી એમને જળની હું આવ્યો છું બતાવીને.

.11.

બધાની થઈ એ અમારી થઈ છે,
ન તૃષ્ણા કદી નીર્વીકારી થઈ છે.

પડી ભાત એવી પ્રથમ સ્પર્શની કે,
અસર જે થઈ, એકધારી થઈ છે!

પડ્યાં ટાંકણાંઓ બધાં સહેજ ટાંચાં,
જુઓ, શીલ્પની શી ખુવારી થઈ છે!

કહો તો ખરાં! વીસ્તરીને જશો ક્યાં,
કદી કોઈ બારી અટારી થઈ છે?

ઝરુખે ઉભાં કે તરત તમને જોયાં,
* અમારી શરુઆત સારી થઈ છે! *

(* તરહી પંક્તી- સંધ્યા ભટ્ટ)

• સુનીલ શાહ •

કવીસંપર્ક:

શ્રી. સુનીલ શાહ,

એન-101, ન્યુઝ એવન્યુ એપાર્ટમેન્ટ, સ્નેહસંકુલ વાડી પાસે,
આનંદ મહેલ રોડ, અડાજણ, સુરત-395009,

મોબાઈલ: 94268 91670,

Email ID: sunilshah101@gmail.com

BLOG: <http://sunilshah.wordpress.com/>

FB: <https://www.facebook.com/sunil.shah.378199>

082-292 : 23-03-2014

ગઝલ

- મનસુખ નારીયા

અનુક્રમણીકા

.1.

સંબંધોના મુલાયમ શ્વાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે,
પરસ્પરમાં હવે વીશ્વાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

નગરનું પીંજરું ફાવી ગયું છે સર્વ લોકોને,
સ્વયંની આંખથી આકાશને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

બધા અંધારનો વીસ્તાર કરવામાં જ મશગુલ છે,
નગરના ચોકમાં અજવાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

સ્વયં મારો જ પડછાયો નથી હું ઓળખી શકતો,
સમયની ભીડમાં સહવાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

કહો છો, 'કેમ છો?' ત્યારે મઝામાં હોય છે લોકો,
હૃદયથી હર્ષ ને ઉલ્લાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

અતીશય દુઃખની ઘટના છતાં આવે નહીં આંસુ,
અહીં તો આંખની ભીનાશને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

.2.

નામનાં લેબલ લગાવી ને ફરે છે સૌ અહીં,
નામને માટે જ તો જીવે મરે છે સૌ અહીં.

શ્વાસનો પહેલાં તો પરપોટો બનાવે છે બધા,
જીન્દગી આખી હવા એમાં ભરે છે સૌ અહીં.

જીન્દગીનો સૌ કરી આપે છે દસ્તાવેજ ને,
એક પાના પર મરણની સહી કરે છે સૌ અહીં.

સ્થાન ધરના કોઈ ખુણામાં નથી રહેતું પછી,
મૌન થઈને ભીંતને ફોટો ધરે છે સૌ અહીં.

જન્મ શું છે, જીન્દગી શું છે, ખબર હોતી નથી,
સાવ ઓચીંતા જગતમાં અવતરે છે સૌ અહીં.

.3.

એમ જ હતું કે પીઠ ઉપર વાહવા' થશે,
ન્હોતી ખબર છાતી ઉપર ઓચીંતો ધા થશે.

શ્વાસોની જ્યારે યંત્રમાંથી 'આવ-જા' થશે,
ત્યારે હયાતી એટલે ખાલી હવા થશે.

સ્હેજેય ગમતી હોય નહીં એવીયે બાબતે,
હૃદયથી 'ના' ને જીભથી તો 'હાજી-હા' થશે.

નીર્દોષ હોવાનો કશો આધાર છે જ ક્યાં?
તેથી તને ગુના વગરની પણ સજા થશે.

અડધું નહીં પણ પુર્ણને માથે સવાગણું,
ક્યારેક એવા કામનું પરીણામ પા થશે.

.4.

ત્વચાનું આવરણ રાખી મને અંદરથી ઘેર્યો છે,
દીશાઓ સાવ ઉઘાડી, અમે તો શ્વાસ પહેર્યો છે.

હવા પણ ખુશનુમા લાગે છે એનું એક કારણ છે,
નથી આ ચીત્રમાં, આ તો હકીકતમાં જ દરીયો છે.

હવે બેચાર પળની આપણે ફરીયાદ શું કરવી?
સમયનો એક આખો વારસો આમ જ ઉછર્યો છે.

શીખર પર છેક બીરાજી રહેલો એ જ માણસ તો-
જીવનની સર્વ બાબતમાં ઘણો ઉંડો ઉતર્યો છે.

અહીં તો આપણા હોવા-ન હોવામાં ફરક ક્યાં છે?
જગતના એક ટોળામાં મને ખુદને ઉમેર્યો છે.

.5.

મારા પડછાયાને હું જોયા કરું
આ અગમ માયાને હું જોયા કરું.

સહેજમાં તુટી શકે છે દૃશ્ય આ-
કાયમાં કાયાને હું જોયા કરું.

સૌ ગગનચુંબી ઈમારતને જુવે,
એકલો પાયાને હું જોયા કરું.

રોશની સુરજની જુવે છે જગત-
સુર્યની છાયાને હું જોયા કરું.

રક્તનું અશ્રુમાં રૂપાંતર થયું,
નેણ છલકાયાં ને હું જોયા કરું.

.6.

પ્રગટાવ્યો છે દીવો એમાં તેલ નથી, એ જોયું નહીં,
જીવતર એ કંઈ અંધારાનો ખેલ નથી, એ જોયું નહીં.

હાથ ન લાગે ત્યારે લોકો અવગણના કરવા લાગે,
પૈસો છે, એ કંઈ હાથોનો મેલ નથી, એ જોયું નહીં.

પોતાની જાતે પોતાને કોઈ નથી જોઈ શકતું,
દર્પણમાં દેખાતો રહેરો ગેર નથી, એ જોયું નહીં.

બધી સવારો તલવારોની ધાર કાઢવામાં કાઢી,
આપણને તો કોઈ સાથે વેર નથી, એ જોયું નહીં.

દુનીયા કરતાં અલગ થવાની કોશીશમાં જીવતર કાઢ્યું,
તારામાં ને મારામાં કંઈ ફેર નથી, એ જોયું નહીં.

.7.

વાદળોમાં જે રીતે આકાર બદલાયા કરે,
માણસોમાં એ રીતે વહેવાર બદલાયા કરે.

જીત બદલાયા કરે ને હાર બદલાયા કરે,
એની એ તલવાર છે ને ધાર બદલાયા કરે.

જીન્દગીના બોજથી હળવાશ ક્યારે પામશું?
એક ઉતારો તો બીજો ભાર બદલાયા કરે.

મુદને જો બદલો નહીં તો કંઈ નહીં બદલી શકો,
આંખની સામે જ આ સંસાર બદલાયા કરે.

.8.

પ્રથમ જે એકડો ધુંટ્યો હતો આ એ જ પાટી છે,
હવે શોધી રહ્યો છું ક્યાં લગી મારી સપાટી છે.

તમે જેને ગણો છો ડાળ-પણો-ફૂલ-ફળ-ફેરમ,
મને તો મૂળથી દેખાય છે એ ફક્ત માટી છે.

પદારથ એક છે, પણ સ્વાદમાં છે ભીન્નતા કેવી!
મળે તો હોય છે મીઠી, નહીંતર દ્રાક્ષ ખાટી છે.

કરું છું બંધ આંખો તોય પણ દેખાય છે સામે,
નજરમાં કોઈએ લોથલ સ્વરૂપે યાદ દાટી છે.

ત્વયાને પણ તમે ખેંચી લીધી છે કુંક મારીને,
મને તો એમ કે એ ફક્ત ઉપરની ડુંવાટી છે.

.9.

પાણીનો પાત્ર જેવો આકાર થઈ શકે છે,
આકારને જો રેડો તો ધાર થઈ શકે છે.

વીશ્વાસ કેમ મુકે બીજા ઉપર, જે ખુદના
પડછાયાથી જ પોતે સંહાર થઈ શકે છે!

શું વેચવું ને શું નહીં, એની જ છું દ્રીધામાં,
બાકી તો અહીંયાં સઘળા વેપાર થઈ શકે છે.

ઉપર થયું છે કેવું ચણતર, નથી ખબર એ,
પાયાના પથ્થરો તો આધાર થઈ શકે છે.

ટહુકાની પાર જઈને ધબકે છે બીજા જેનો,
ફાડીને ભીંત વડમાં વીસ્તાર થઈ શકે છે.

.10.

હવામાં રંગ છે ને રૂપ છે આકાર જેવું છે.
હવાનું ચીત્ર તો આકાશના વીસ્તાર જેવું છે.

મીલાવો હાથ તો કેવળ તમે એ કાળજી રાખો,
હવાને હાથ છે ને હાથને હથીયાર જેવું છે.

હવાના કોઈક પરપોટાનું અવલોકન કરી જોજો,
ભીતરમાં કેદ છે એ તત્ત્વમાં ધબકાર જેવું છે.

કરે છે રેતમાં પણ શીલ્પ એવી રીતથી જાણે,
હવાનાં ટેરવાંઓમાં કશુંક ઓજાર જેવું છે.

કોઈને કુલ આપો તો અનુભવ થઈ શકે તમને—
હવાના ગર્ભમાં તો મ્હેકના અવતાર જેવું છે.

—મનસુખ નારીયા

કવીનું સર્જન : કાવ્યસંગ્રહ ‘રજકણથી રક્તકણમાં’ –પ્રથમ

આવૃત્તી : 2003 – પાન : 100 – મુલ્ય : રૂપીયા : 70 –

પ્રાપ્તીસ્થાન : કવીના નીચેના સરનામેથી..

કવીસમ્પર્ક : 145 –શીવશંકર પાર્વતી સોસાયટી, ભાતની વાડી,

વરાછા રોડ, સુરત-395 006

ફોન : 0261-254 5772 મોબાઈલ : 94268 12273

ઈ-મેઈલ : vu2mnariya@yahoo.co.in

@ @ @ @ @

083-295 : 04-05-2014

ગીત

- ડૉ. વીવેક મનહર ટેલર

અનુક્રમણીકા

.1.

જમુનાનાં જળ કદી ઓછાં ન થાય, એનું કારણ પુછો તો કહું
રાધાની આંખ!

તીરથ ને મંદીરો પડતાં મેલીને કદી જાત આ ઝુરાપાની
નદીયુંમાં નાંખ.

રાધાનાં શમણાંના સાત રંગ રોળાયા

તંઈ જંઈ એક મોરપીચ્છ રંગાયું,

હૈડું ફાડીને પ્રાણ કુંકયા કંઈ ઘેલીએ,

એ દી' આ વાંસળીએ ગાયું,

મોરલીની છાતીથી નીકળતા વેદનાના સુર, સખી! સાંખી શકે તો
જરી સાંખ!

જમુનાનાં જળ કદી ઓછાં ન થાય, એનું કારણ પુછો તો કહું
રાધાની આંખ!

ગોધુલીવેળાની ડમરીમાં ડુબકી દઈ

આયખું ખુંદે છે ખાલીખમ પાદર;

રાહનાં ડુંવાડાંને ઢાંકવાં પડે છે કમ

આ ચોર્યાસી લાખ તણી ચાદર.

છોને ભવાટવી ઉગી અડાબીડ પણ ધખધખતી ઝંખનાને વળશે
ન ઝાંખ

જમુનાનાં જળ કદી ઓછાં ન થાય, એનું કારણ પુછો તો કહું
રાધાની આંખ!

.2.

ફોટો પાડીને ફુલ મોકલી શકાય; પણ ખુશબુને કેમ કરી મોકલું?

વાત માંહલોની કરવાનું દોહલું.

ભીતરના કાશ! યાસ પાડી શકાય તો તો

મબલખ હું પાક લહેરાવું;

અકેકા ડુંડાના અકેકા દાણામાં

અકેકુ ખેતર ઉગાડું.

શબ્દો તો શક્ય, પણ ઉર્મીના કોશને ચલાવવાનું કામ નર્યું

સોણલું.

વાત માંહલોની કરવાનું દોહલું.

લાકડીને ઠોકીને કાન જરા માંડીને

દાખવીએ લગરીક યકીન;

ભીતરમાં કેટલો ભંડારો ભર્યો છે-

કહેવાને આતુર જમીન

પાણી કળાય એમ લાગણી કળાય નહીં એવું જીવતર સાવ

ખોખલું.

વાત માંહલોની કરવાનું દોહલું.

.3.

હા, તું જો આવે તો એટલું જ કહેવાનું, જોજે છલકાય નહીં આંખ,

રુનો અવતાર લઈ ઉભો છું દ્વાર થઈ, કાગળ તણી છે બારસાખ.

ને હા, નથી બોર એકે ચાખેલા મારી કને,
 નથી કો વીંટી ખોવાયેલી;
 એકે કટોરો નથી પીધું મેં ઝેર,
 નથી વાટ થઈ આંખ પથરાયેલી,
 અદના એક આદમીની અદની પ્રતીક્ષા છે, લગરીક વીશેષ નથી
 સાંખ.

ને હા, તું જો આવે તો એટલું જ કહેવાનું, જોજે છલકાય નહીં
 આંખ.

ને હા, નથી લાગણીનાં ખળખળતાં ઝરણાં
 જ્યાં આલીંગનોની તરે હોડી;
 હાથમાં લઈ હાથ જરા મલકી લેશું ને
 પછી આંખ પ્રોશું આંખડીમાં થોડી,
 સપનાંના અંગારા વાસ્તવની દુનીયાને જોજે કરે ન ક્યાંક ખાખ.
 ને હા, તું જો આવે તો એટલું જ કહેવાનું, જોજે છલકાય નહીં
 આંખ.

.4.

તારા પર ગીત શું લખું હું કે તું છે મારી જીવતી ને જાગતી
 કવીતા,
 શું તું સમજી શકે છે મારી દ્વીધા?
 પાસે તું હોય તો બસ તારામાં લીન રહું,
 દુર હો તો ઓર લાગે પાસે;
 તારા અહેસાસનો પ્રાણવાયુ પી-પીને
 રક્તકણો નીકળે પ્રવાસે,

શાહીમાં ડુબેલ આ બ્લોટીંગ પેપર ઉપર કેમ કરી પાડું હું લીટા?
 શું તું સમજી શકે છે મારી દ્વીધા?
 સાચી મજા તો બસ, માણવામાં હોય,
 સ્થુળ વર્ણન તો ક્ષણનો બગાડ;
 કોરાકટ કાગળની ભરચક્ક ગલીઓમાં
 પ્રેમ પ્રેમ પ્રેમ બુમ પાડ
 હોવાના અધ્યાય ત્યાં લખ્યા છે સાથ-સાથ, એથી વીશેષ કઈ
 ગીતા?
 શું તું સમજી શકે છે મારી દ્વીધા?

.5.

આપણું આ હોવું એ બે પળની વાતો ને વાતોનાં હોય નહીં ટોળાં
 પછી શાને લીધા તેં અબોલા?
 વહેતાં પાણીના પગે હોકર વાગીને
 એ તો ખીલે બંધાઈ થયું લીલ,
 મોઢું વકાસીને બેઠેલા ભીતરના
 પડછાયા એમાં તું ઝીલ,
 લખો, ભુંસો ને લખાય એવી રેત પર પથ્થરના કેમ પડ્યા
 ઓળા?
 સાવ અમીટ લકીર છે અબોલા?
 સન્નાટાની બાણશય્યા પર પોઢીને
 સપનાંઓ મુંગું કરાંજે,
 વાતનો ઉજાસ લઈ ઉગે એ સુરજ
 રાતની આંખોમાં કોણ આંજે?

ફાટે ન ફીટે, અબોલા છે તારાં કે પાટણનાં મોંઘાં પટોળાં?
આવા આકરા તે હોય શું અબોલા?

.6.

જત લખવાનું તને જે કહું છું, ધ્યાન દઈને સાંભળ,
તું સદીઓની તરસી ધરતી, હું છું કોરું વાદળ,
વધુ કહું શું આગળ?
બીનશરતી દઈ વહાલ કરી દે
જન્મારાને ન્યાલ;
કયા યુગમાં જીવો છો, રાણી
લઈને આવા ખ્યાલ?
સાફ હશે તો અક્ષર પડશે, હું તેલીયો કાગળ...
વધુ કહું શું આગળ?
અઢી અક્ષરની વાતો લાગે
કવીતામાં સુફીયાણી,
અમે કુંકીએ છાશ, તમે તો
ઝેર પીઓ છો જાણી,
સપનાંઓના પગે પડી છે દુનીયા થઈને સાંકળ,
વધુ કહું શું આગળ?

.7.

વરસી કંઈ સ્મરણોની હેલી,
હું તો લથબથ ભીંજાઈ થઈ ઘેલી.
વીસરી ગઈના છાણાં થાપી-થાપીને

મેં તો હોવાની ભીંતોને ઓકળી;
 ઘરકામની કાથીઓ ખેંચી બાંધેલ ખાટે
 આડી પડી'તી થઈ મોકળી.
 એના નામનો વંટોળ મુઓ કુંકાયો એમ કે છત અને ભીંતો
 પડેલી.
 વરસી કંઈ સ્મરણોની હેલી...
 અંદરથી કોઈ મારી આંખ્યું દાબીને પુછે:
 'કોણ છું હું બોલ સખી, બોલ..'
 કુણી હથેળીઓ શ્વસી લગીર એમાં
 મનડાનો થઈ ગ્યો ચકડોળ.
 આટલું રહ્યું ન ભાન? આટલા જન્મોથી હું તારા જ ટેકે ઉભેલી?!
 વરસી કંઈ સ્મરણોની હેલી...

.8.

ભરબખ્ખોરે ભરમેળામાં નજર્યુની વાગી ગઈ ફાંસ,
 એક-એક પગલાના અધ્ધર થયા શ્વાસ
 દલડાની પેટીમાં સાચવીને રાખેલાં
 ઉઘડી ગ્યાં સાતે પાતાળ;
 ગોપવેલી વારતા હરાઈ ગઈ પલકારે,
 ચોરીનું કોને દઉં આળ?
 અલ્લડ આ છાતી તો આફરે ચડી, મારા તુટે બટન, ખુલે કાસ.
 છાતીયું ધબ્બ ધબ્બ ધબકે છે, સૈં
 અને કુટ્યા છ કાન આખા
 મેળાને

લાલધુમ્મ ચહેરાનું કારણ પુછો તો,
 મુઈ, ગાળો ન દઉં આ
 તડકાને?
 મેળો બનીને હું તો રેલાઉં મેળામાં, ઉભ્યા-વહ્યાનો નથી ભાસ.
 ખુંટે ખોડાઈ ઉભી ઠેરની ઠેર હું,
 ભીતર તો થઈ ઝ્યું ચકડોળ;
 ધ્રમ્મ-ધ્રમ્મ ચહુ ઓર લોહીમાં ઢબુકે
 વાંહે આવ્યો તું'નો ઢોલ.
 મારામાં શોધ નહીં મુને, ઓ જોગીડા! તારો જ માંઘલો તપાસ.

.9.

ઉંમરના કબાટમાં સાચવીને રાખ્યો'તો, કાઢ્યો એ બહાર આજે
 ડગલો,
 કે બેઠો મુંઝેના ખેતરમાં બગલો.
 મ્હેંદી વાવીને તમે ખેતરને રંગી દો,
 તોયે બગલાનાં પગલાંનું શું?
 નાદાની રોપી'તી વર્ષો તો આજ શાને
 સમજણનું ઉઝ્યું ભડભાંખળું?
 ચાલ્યું ગયું એ પાછું ટીપુંયે આપો તો બદલામાં ચાહે રગ-રગ
 લો...

કે બેઠો મુંઝેના ખેતરમાં બગલો.
 અડસટ્ટે બોલ્યા ને અડસટ્ટે ચાલ્યા
 ને અડસટ્ટે ગબડાવી ગાડી,
 હમણાં લગી તો બધું ઠીક, મારા ભાઈ!

હવે જાગવાની ખટઘડી આવી.
પાંદડું તો ખર્ચું પણ કહેતું ઝું મુળને, હવે સમજી વીચારી આગે
પગ લો.

કે બેઠો મુંઝેના ખેતરમાં બગલો.
એકઘારું સરકતો રસ્તો અચાનક
માઈલોનો પથ્થર થઈ બેઠો,
અટકી જઈને એણે પહેલીવાર જાતને
કહ્યું આજે કે થોડું પાછળ જો.
વીતેલાં વર્ષોના સરવાળા માંડું ત્યાં તો આંખ સામે થઈ ગયો
ઢગલો.

કે બેઠો મુંઝેના ખેતરમાં બગલો.

.10.

એથી હું પ્રેમ કદી કરતો નથી કે મારી આંખોમાં ઘગઘગતું રણ,
આ ઝાંઝવાને ઝાકળ ન ગણ.
પ્રેમમાં તો આંખની ભીની જમીનમાં સપનાંઓ રોજ ખોડે ખીલા,
ચરણોમાં ઝંઝા નહીં, ઝંખાના ઉંટ અને શ્વાસોમાં સાથના
કબીલા,
મારા તો બેઉ પગ થઈ ગયા છે રેત-રેત, કણ-કણ પર પડ્યાં છે
આંટણ.

આ ઝાંઝવાને ઝાકળ ન ગણ.

રેતીના કણ-કણ, ઈચ્છાનાં ધણ-ધણ, દીશાઓ આંટીને દોડે,
મનના પવનના ઉડતા ગવનને એકે બાજુથી ન છોડે
ભટકાઉ જીન્દગીના બેકાબુ છેડા પર બાંધું હું શાનાં સગપણ?

આ ઝાંઝવાને ઝાકળ ન ગણ.
છાતીમાં એક દી' હાથ મેં નાંખ્યો તો કોષ-કોષ ભોંકાયા થોર,
દુલમાં ઉગે છે ખાલી કાંટા એ જાણ હતી પણ સાવ આવા
નહોર?
આખાય જીવતરની થાપણમાં શું છે તો આવું આ ખારપાટી
ખાંપણ.
આ ઝાંઝવાને ઝાકળ ન ગણ.

ડૉ. વીવેક મનહર ટેલર

કવીસમ્પર્ક : ડૉ. વીવેક ટેલર,

આયુષ્ય મેડી-કેર હોસ્પિટલ અને કાર્ડિયાક સેન્ટર, ૪૭-સ્વીટી
સોસાયટી, ભટાર રોડ, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૧

ટેલીફોન : 0261-223 4030/31/32

મોબાઈલ : 98241 25355

ઈમેલ : dr_vivektailor@yahoo.com

વેબસાઈટ: <http://vmtailor.com/>

084-298 : 15-06-2014

ગઝલ

- મેહુલ પટેલ 'ઈશ'

અનુક્રમણિકા

.1.

મરીઝના શે'ર, 'ઘાયલ'ની જુબાની લઈને આવ્યો છું,
ગઝલ-લેખનની ગુજરાતી કહાની લઈને આવ્યો છું!

'ર.પા.'ની લઈ રદીફો, કાફીયા લીધા મેં 'શયદા'ના,
ગઝલ લખવા 'ગની'ની મે'રબાની લઈને આવ્યો છું!

નઝમ 'આસીમ'ની ગુંજી ઉઠી તાપી કીનારા પર,
નહીં શીલા; હું 'લીલા'ની જવાની લઈને આવ્યો છું!

રજુઆતો બધી 'આદીલ' સમી, ને 'શુન્ય'ની વાતો,
નવામાં એ જ, કે જુની નીશાની લઈને આવ્યો છું!

'ખલીલ', 'ઈર્શાદ' કહી ને દાદ તો દો મારી હરકત પર!
હું શે'ર-એ-મક્તામાં 'બરકત વીરાણી' લઈને આવ્યો છું!

.2.

માણસે થોડા ઉઘડવું જોઈએ,
જાતની અંદર રખડવું જોઈએ.

એક આંસુ ક્યારનું છે આંખમાં,
સાંજ સુધીમાં દદડવું જોઈએ.

બહારથી ખખડવાં કરો એ સાડું ને,
કૈંક અંદરથી ખખડવું જોઈએ.

કાવ્ય તો ઉડતું પતંગીયું હોય છે,
એને હળવેથી પકડવું જોઈએ.

હાથમાં વરસોથી હોકાયંત્ર છે!
બસ, હવે પગલું ઉપડવું જોઈએ.

.3.

ઓઢીને અંધાર ઉભો છું,
ઘેનમાં ચીકકાર ઉભો છું.

દોડતા અઠવાડીયા વચ્ચે
હું બની રવીવાર ઉભો છું.

મારી અંદર ના પ્રવેશો, 'લ્યા
હું જ મારી બહાર ઉભો છું.

કેટલું મોડું કરીશ, ઈશ્વર?
ક્યારનો તૈયાર ઉભો છું!

જે ગમે તે રૂપમાં યાહો,
રૂપ લઈ દસ-બાર ઉભો છું.

.4.

મન ઘડીક બહારે ઉભેલું હોય છે
ને ઘડીક મનમાં ડુબેલું હોય છે.

સ્વપ્ન તો સાબુત નીકળે છે બધાં,
માત્ર એક આંસુ તુટેલું હોય છે.

બુદ્ધ ને મહાવીરમાં જાગી ગયું,
મારી અંદર જે સુતેલું હોય છે.

સાંજ પડતાં ચેરા પર તારું સ્મરણ,
દાઢીની માફક ઉગેલું હોય છે.

.5.

ભીતરે મન-બુદ્ધી વચ્ચે દ્રન્ક્ર ચાલે,
બહારથી માણસ ભલે અકબંધ ચાલે.

શોધમાં સુરજની લાખો અંધ ચાલે,
ને વળી આંખો કરીને બંધ ચાલે!

સાધુ ને કુલોમાં એક સરખાપણું છે,
બંનેની ફરતે સતત સુગંધ ચાલે.

પ્રેમનાં ગીતો નથી આવડતાં લખતાં,
સ્પર્ધામાં લાંબો લયક નીબંધ ચાલે.

ખાસ માણસના મરણની ખાસીયત છે,
વરસોનાં વરસો સુધી આક્રંદ યાલે.

.6.

સાયો યા ખોટો જોઈએ,
ઈશ્વરનો ફોટો જોઈએ.

આખો સમુદ્ર શું કરું?
અડધો જ લોટો જોઈએ.

કેવી રીતે અરીસામાં,
પીઠનો લીસોટો જોઈએ?

ચાલે પ્રભુનું સ્વર્ગમાં,
અહીંયાં તો નોટો જોઈએ.

જુનો સંબંધ તોડવા,
ઝગડોય મોટો જોઈએ.

.7.

માત્ર આ એક ચીજમાં થોડો ઘણો ફાવી શકું,
દર્દને લયબદ્ધ રીતે મંચ પર લાવી શકું.

બે ઘડી ઉભા રહો, બસ, પુછવું છે એટલું,
આપની સુંદરતા ઉપર શે'ર ફરમાવી શકું?

કાવ્યલેખનની કલા જાદુગરીથી કમ નથી,

ચાર પંક્તીમાં તને ભગવાન બતલાવી શકું.

એવી કક્ષાએ સનાતન ધર્મની આવી ઉભો,
કોઈ પણ વેળા હવે ઈસ્લામ અપનાવી શકું.

આ જગતની ભાષા જુદી, મારી લીપી ઔર છે,
મારી વાતો કોણ સમજે? કોને સમજાવી શકું?

.8.

માત્ર શબ્દોની જમાવટને ગઝલ કે'વાય ના,
આ કલા ઈશ્વરકૃપા, એને કશે શીખાય ના.

વાંચતાંની સાથમાં ખુશ્બુ ભરી દે શ્વાસમાં,
એ ગઝલ જોઈને શું કુલો પછી શરમાય ના?

શબ્દના મોતી ગઝલમાં ધ્યાનથી મુકો જરા,
એક પણ મોતી વધે ના, એક પણ ઢોળાય ના.

ખુબસુરત એક ગઝલ વરસોથી છે આ કબાટમાં,
એ નવોઢાનો પીછોડો રોજ કંઈ પે'રાય ના.

એકદમ બારીક નકશીકામ કરવું જોઈએ,
ભુલ જેવું કંઈ ગઝલ-સ્થાપત્યને પોસાય ના.

વીશ્વનું સોંદર્ય હો કે હો છણાવટ 'ઈશ'ની,
એક દેખાડો વીષય ગઝલોમાં જે બંધાય ના.

.9.

ઈર્ષ્યા કરે છે કુલ સૌ, પરીઓ ઉદાસ છે,
ઈશ્વરની એ કૃતી, જરા મોંઘીને ખાસ છે.

સોંદર્ય આફરીન કો' ગઝલો સમું છે જો,
જાણે કે મીણની ઉપર મખમલ લીબાસ છે.

એમ જ કંઈ હવા મહીં ખુશ્બુ ઉડે નહીં,
ખીલતું ગુલાબ કોઈ તો આસપાસ છે.

તકદીર દે ન સાથ તો પહોંચી નહીં શકું,
આંખોથી દીલ સુધીનો લાંબો પ્રવાસ છે.

જન્નતનો માર્ગ તે પછી પુછતો નહીં ફરું,
સરનામું જો મળે કે ક્યાં તારો નીવાસ છે.

.10.

એક બાળક માટે શું છે આ જગત?
ટોચ ચાલુ-બંધ કરવાની રમત!

શ્વાસ ખેંચીને કરો કોશીશ જરા,
સાફ વંચાશે હવા પરનું લખત.

ફોટો જોતાં યાદ આવી જાય છે,
કેમેરામાં કેદ એક જુનો વખત.

ઢીલ કરવાની નહીં એમાં કદી,
શેર સ્કુરે એટલે લખવો તરત!

હું કહું, 'ઈશ' છે છતાં તું ના કહે,
ચાલ, એક-એક ચાની થઈ જાયે શરત?

—મેહુલ પટેલ 'ઈશ'

કવીસમ્પર્ક:

Mobile : 95376 11423 ..સુરત..

eMail : mehulpatel21@gmail.com

FB : <https://www.facebook.com/mehul.patel.1441>

@ @ @ @ @

085-301 : 27-07-2014

ગઝલ

- કુલદીપ કારીયા

અનુક્રમણીકા

.1.

કોઈ ભુલથી આડે હાથે મુકી દીધેલાં યશ્માં શોધે,
એવી રીતે મારી આંખો બે-ત્રણ જુનાં સપનાં શોધે.

એમ જ કાયમ હું ને ઈશ્વર એકબીજાને શોધ્યા કરતા,
બચ્યું એની માને શોધે, મા પણ એનાં બચ્યાં શોધે.

શબ્દોની સીમાને લક્ષમણ-રેખા સમજી બેઠી દુનીયા,
આંખોને હું જેલ કહું તો તરત આંખમાં સળીયા શોધે!

હીમાલયની જેમ જ, ત્યાં પણ બરફ ઉગે એ સાચી વાત,
કીન્તુ એવો તર્ક લઈને તું ફીઝરમાં ગંગા શોધે?

કેવી ગરમીથી પીડાયા છે આ લોકો જરા જુઓ તો!
મેં નીસાસો નાખ્યો તો સહુ મારી અંદર પંખા શોધે!

.2.

આ રીતે મેં હાલ ધરનું મન મનાવ્યું છે,
ભીંત પર અજવાસનું પોસ્ટર લગાવ્યું છે.

મારું બચપણ રોજ સાંજે પ્રશ્ન પુછે છે,
આભમાં આ સંતરું કોણે ચગાવ્યું છે?

આંખ છે અડધી સુકાયેલી નદીનો પટ,
સ્મીતનું રહેરા ઉપર ટેટું છપાવ્યું છે.

જો તમારી આંખમાં દમ હોય તો જુઓ,
મેં હવા પર 'આઈ લવ યુ' કોતરાવ્યું છે.

તું બરાબર વાંચ, તારું નામ આમાં છે,
ભાગ્ય મેં માથે ઉભા રહીને લખાવ્યું છે.

સેવ થાતો જાય અનુભવ, જાત થાય અપડેટ,
જીવવાનું કમ્પ્યુટર જેવું બનાવ્યું છે

.3.

હવે તમારું જીવન લમણાઝીક વગરનું છે,
નવા વરસનું કેલેન્ડર તારીખ વગરનું છે.

વાત અહીંથી ક્યાંય જશે નૈ, છોડી દે ચીંતા,
જે ઘરમાં તું બેઠો છે એ ભીંત વગરનું છે.

આજ ખરેખર જનમ્યા પહેલાં મરી ગયું જંગલ,
ઉગી ગયું છે ઝાડ; પરન્તુ બીજ વગરનું છે.

મારા ઘરનું ડીમોલીશન બહુ જ અઘરું છે,
એનું ચણતર ઈંટ અને કોન્ક્રીટ વગરનું છે.

તારી આંખોની અંદર આવીને કરવું શું?
કે એમાં દરીયાનું હોવું બીચ વગરનું છે!

.4.

ઝાટક્યો પલંગ ત્યાં તરત બહાર નીકળ્યા,
ઓશીકાની ખોળમાંથી પણ વીચાર નીકળ્યા!

કેટલાક આગીયા સુરજથી તેજમય હતા,
એ વળી રુવા-રુવાની આરપાર નીકળ્યા!

બ્લેડથી બચી ગયા છતાંય લોહી નીકળ્યું,
રૂનાં પુમડાં હતાં જે ધારદાર નીકળ્યાં!

આંખ આસપાસ ચીત્ર રૂં ગયાં છે આજ પણ,
શીતળાની જેમ આંસુ એકવાર નીકળ્યાં!

જેવી રીતે કોઈ બેડરૂમમાંથી નીકળે,
એ રીતે અમે શરીરમાંથી બા'ર નીકળ્યા.

.5.

આજે ભલેને ચોતરફ એનો વીરોધ છે,
મારી ગઝલની કુંડળીમાં રાજયોગ છે.

મેં ખોલી શબ્દસૃષ્ટીની અગીયારમી દીશા,
દીકપાલને ય એટલી વાતે જ ક્રોધ છે.

આવા હજી હજાર અખતરા કરીશ હું,
ખુશ્બુ ઉગાડવાનો આ પહેલો પ્રયોગ છે.

તારા ઉપર લખી રહ્યું છે કોણ જીન્દગી,
પૃથ્વી મને જણાવ કે તું કોનો બ્લોગ છે?

'કલદીપ'ને તું પી શકે દરરોજ સ્હેજ સ્હેજ,
જોજે, બહુ પીતો નહીં, એ હેવી ડોઝ છે.

.6.

જોઈ શકાતું હોય જો ધુમ્મસની આરપાર,
તો દૃશ્ય પણ વહી શકે, નસનસની આરપાર.

અજવાળું ઉગશે, હજારો વાર'કુ ઉગશે,
અંધારું નીકળ્યું ભલે ફાનસની આરપાર.

એણે કહેલો માર્ગ ક્યાં સમજી શક્યું કોઈ!
ખીલાની જેમ સૌ ગયા જીસસની આરપાર.

પુછો નહીં કે એ પછી આકાર શો થયો
ચારેય રેખા વીસ્તરી ચોરસની આરપાર.

સાચી ગઝલ હશે તો કશું પણ થશે નહીં,
તલવાર જઈ શકે નહીં તાપસની આરપાર.

સંબંધ આપણો કદી જાહેર ના થયો,
એક આગ આવી નૈ કદી બાકસની આરપાર.

.7.

યશ્માંને એક વાતનો અફસોસ માય નૈ,
ખુશ્બુ બીલોરી કાયથી કેન્દ્રીત થાય નૈ.

અવકાશમાં અવાજ કોઈ સાંભળે નહીં,
મેગેઝીનોમાં કોઈ દી કલરવ છપાય નૈ.

થોડીક લાગણી અમે પીરસી તો એ કહે:
'મારે તો ડાચેટીંગ છે' ,મારે જરાય નૈ!

લીલાશ કુટે કેમ મને એ જ પ્રશ્ન છે,
પાણી, પ્રકાશ છે જ નૈ, ટીપું હવાય નૈ.

ટેબલ બનેલા વૃક્ષ પર બેઠી છે પાનખર,
કેવો સ્વભાવ છે કે મરે તોય જાય નૈ?

નભને બધા તારામાં નીચાજોણું થઈ ગયું,
'કુલદીપ' આટલું બધું ઉંચે જવાય નૈ.

.8.

બે-ત્રણ કીરણ કરતાં વધુ ચોરી ન થઈ શકે,
આખા સુરજની કોઈથી કોપી ન થઈ શકે.

આકાશમાંથી છીપમાં હર જન્મમાં પડે,
એક ટીપું કે જે કોઈ દી' મોતી ન થઈ શકે.

કપમાં ભરીને પીઉં છું અફસોસ એ જ કે,
તારા કડક સ્વભાવની કોફી ન થઈ શકે.

શું એને ફેવીકવીકથી ચોંટાડી દીધી છે?
કે ભુખ પેટથી કદી નોખી ન થઈ શકે?

ટેટુની જેમ જીભ પર ત્રોફાવશે બધા,
સૌરાષ્ટ્ર જેવી ક્યાંય પણ બોલી ન થઈ શકે.

.9.

ઝાડવું ને સ્ટ્રીટલાઈટ પાસપાસે છે,
જોઈએ કે કોને-કોનો ચેપ લાગે છે!

વાદળાં આકાશમાં વ્યાપેલ ખેતર છે,
કોઈ એને ખેડીને પાણી ઉગાડે છે.

બારી પાસે જો નથી કાતર તો શેનાથી,
એ સ્વયંના કદ મુજબ આકાશ કાપે છે!

વ્હેતા પડછાયામાં નાહી લો ધરાઈને,
સારું છે, તમને નદીનું સપનું આવે છે.

બારણાં પાસે બધાં દૃશ્યો થયાં ભેગાં,
જલ્દી અંદર ઘુસવા સૌ ધક્કા મારે છે.

એફબી પર જઈ અને સુંઘી શકે છે સૌ,
કુલ જે ધરથી હજારો ગાઉ આઘે છે.

હુંફમાં પણ મેળવણ જેવી અસર છે કે,
ભાન ખોવાતું જતું ને ઉંઘ જામે છે.

.10.

તું અને આ શુદ્ધ અંધારું ખપે, બીજું કશું રાખી નથી શકતા,
બેડરુમમાં સ્ટ્રીટલાઈટનું અજવાળું અમે સાંખી નથી શકતા.

કાનને કે આંખને કે ચામડી કે પેનને પણ સ્વાદગ્રંથી છે,
આ જગતમાં કેટલુંક એવુંય છે જે જીભથી ચાખી નથી શકતા.

સૌ પ્રથમ યશમાં કરાવ્યાં ને પછી મેં લેન્સ પ્હેરીનેય જોયું છે,
આવનારા સંજોગો કેવા હશે એ સ્હેજ પણ ઝાંખી નથી શકતા.

આંખમાં તીરાડ જેવું છે જ નૈ ને તોય કીરણો માર્ગ શોધી લે,
પાંપણોને કચકચાવો તોય તે સરખી રીતે વાંખી નથી શકતા.

સામે ઉભાં ગામડાંનું શું થશે આ વ્હેણ જોઈને કહો જોશી,
હસ્તરેખા જેવા બબ્બે કાંઠા જોઈને તમે ભાંખી નથી શકતા?

ના, અમે કંજુસ તો હરગીઝ નથી; પણ મોસમી મજબુરી છે,
'કુલદીપ,'
એટલી ગરમી છે ખીસ્સામાં કે એમાં હાથ પણ નાખી નથી
શકતા.

કવીસમ્પર્ક:

કુલદીપ કારીયા

'ભવાની કૃપા' 2 – વીદ્યુત નગર, પ્લોટ નં, 37, રૈયા રોડ,

રાજકોટ-360 007

મોબાઈલ નંબર: 940 940 4796

ઈ.મેલ - kuldeepkaria@gmail.com

086-304 : 07-09-2014

ગઝલ

- ભગવતીકુમાર શર્મા

અનુક્રમણીકા

.1.

હા, બને ઘટનાઓ; પણ દૃશ્યો વગર;
કુલ મારાં ઉઘડે, સુર્યો વગર,

હું અવાજોની સપાટી પર તરું;
મારું પુસ્તક હોય છે, પૃષ્ઠો વગર.

શ્વાસમાં છે ટેરવાંનું દળકટક;
પુષ્પને પામી શકું, રંગો વગર.

સપ્તરંગી મારાં આકાશો નથી:
ઉડતાં શીખ્યો છું હું, પાંખો વગર.

એક નહીં; પણ સુર્ય ડુબ્યા બે ભલે:
રથ તો ચાલે છે અહીં, અશ્વો વગર.

ક્યાં છે? શું છે? કોણ છે? કેવુંક છે?
જીવવાની ટેવ છે, પ્રશ્નો વગર.

રંગ, રેખા, રૂપ, આકારોથી દુર;
તોય હું જીવ્યા કરું, સુર્યો વગર.

આંખ પર છે કાળા સુરજનો કડપ;
કીન્તુ ક્ષણ પણ ક્યાં વીતે, સ્વપ્નો વગર?

.2.

માંડ જીવતી રાખી છે મેં આ ક્ષણ અંગત;
કેમ જીવાડી, તેનું પાછું કારણ અંગત!

આશા છે કે મૃગજળમાં પણ ભરતી ચઢશે,
તેથી તો અકબંધ રહ્યું માત્રું પણ અંગત.

ટોળામાં તો ટાંકો પણ તુટવા નહીં દીધો;
રહ્યા સતત વીખરાતા મારા કણ કણ અંગત.

વ્યાખ્યાની ઓળખચીક્રીનો અર્થ નથી કંઈ;
શબ્દ, લોહી, સંકેતથી પણ એક સગપણ અંગત.

સહીયારા સંબંધોનો એક ટાપુ જુદો;
વાસ્તવમાં તો હું પણ અંગત, તું પણ અંગત.

ભીંત ભરાઈ ગઈ છે મારી છાયાઓથી;
ચાલ, વસાવી લઉં આજે એક દર્પણ અંગત.

બારે મેઘથી લથબથ ધરતીને શું કરવી?
મને ખપે છે મારો સુકો શ્રાવણ અંગત.

.3.

ચકલીએ ચાંચ મારી ને ફોટો પડી ગયો,
દીવાલ પરથી આખો કબીલો પડી ગયો!

વરસાદમાંચ આવીને તેઓ મળી ગયાં,
આંગણમાં થોડો સોનેરી તડકો પડી ગયો.

સંવાદ યાદ નહોતા ને મહોરાં જડ્યાં નહીં,
સાકું થયું કે મંચ પર પરદો પડી ગયો.

એને તો ફુટવાની હતી ટેવ, તે છતાં;
અડક્યું પીછું ને કાચ પર ગોબો પડી ગયો.

લુંટી ગયું તું કોઈ ફક્ત લાગણી છતાં,
શ્વાસોના આખા શહેરમાં સોપો પડી ગયો!

ભારે પડી ગઈ બહુ સુરજની દોસ્તી,
પડછાયો અંધકારમાં ખુલ્લો પડી ગયો.

જીવન સમા જીવનની કશી ના રહી વીસાત,
સોદો કર્યો જે મોતથી, મોંઘો પડી ગયો.

.4.

યાદ આછી ફરફરે વરસાદમાં,
આંખ ઝીણું ઝરમરે વરસાદમાં.

બારીની જળમાં થઈ કાયાપલટ,
બારણું ડુસકાં ભરે વરસાદમાં.

કેટલી વ્યાકુળ તરસની છે તરસ!
કુવાથાળે કરગરે વરસાદમાં.

મીટ્ટીની ખુશ્બુને પુરી પામવા,
આભ હેકું ઉતરે વરસાદમાં.

મોરના ટહુકા ને સણકા છાતીના;
કોણ, ક્યાં ક્યાં વીસ્તરે વરસાદમાં!

પાતળો કાગળ લઈ આકાશનો;
કોઈ હોડી ચીતરે વરસાદમાં.

આંખ ને નભ સર્વ એકાકાર છે;
કોણ આવે ખરખરે વરસાદમાં!

.5.

શ્વાસથી છે સગાઈ જીવું છું,
આમ તો ખોટ ખાઈ જીવું છું...

મેદનીથી કપાઈ જીવું છું,
મારી ભીતર લપાઈ જીવું છું...

હું ગુનેગાર તો નથી, તો પણ;
પંડથી પણ છુપાઈ જીવું છું...

શ્વાસની તો નથી ગતાગમ પણ,
વાંસળીમાં પુરાઈ જીવું છું...

સ્પર્શ કરશો તો માત્ર ખાલીપો,
હું તો સ્મરણે સમાઈ જીવું છું...

આ ગઝલ મારી છે હયાતી પણ,
તારે હાથે લખાઈ જીવું છું...

.6.

અંગત ક્ષણોની મ્હેકમાં સંભારજે મને,
કોઈ અજાણ્યા પુષ્પરુપે ધારજે મને.

હોઈશ કઈ દશામાં – મને પણ ખબર નથી,
આવું જો તારે દ્વાર તો સત્કારજે મને.

ઝળહળતો થઈ જઈશ પછી હું ક્ષણાર્ધમાં,
તારી નજરના સ્પર્શથી શણગારજે મને.

ભીની ભીની વીદાયનો કોઈ વસવસો નથી,
આંસુ બનાવી આંખથી તું સારજે મને.

સુનકાર ચારે કોરથી ભીંસી વળે તને,
ટહુકાની જેમ ત્યારે તું પોકારજે મને.

તારી જ લાગણી છું; મને વ્યક્ત કર હવે,
શબ્દો મળે કુંવારા તો ઉચ્ચારજે મને.

તારે ઝરુખે વ્યોમ થઈ વેરાયો છું હવે,
વરસાદી કો'ક સાંજે તું મલ્હારજે મને.

.7.

હૃદયમાં જ તારા પ્રથમ તું નીરખને!
પછી દસ દીશામાં પરમ તું નીરખને!

અગમ તું નીરખને! નીગમ તું નીરખને!
દ્યુતીની ઝલક ચારેગમ તું નીરખને!

મળ્યો છે તને તે ધરમ તું નીરખને!
આ કાગળ, આ ખડીયો, કલમ તું નીરખને!

હવે ક્ષણનું છેટું એ અપરાધ તારો;
આ લીલા અકળ એકદમ તું નીરખને!

છે પીડાના સણકા હજી કષ્ટપ્રદ, પણ
રુઝાઈ રહેલા જખમ તું નીરખને!

છે તરણાં સમા અન્યના દોષ કીન્તુ,
શીલા જેવું તારું અહમ તું નીરખને!

અટકશે કશું પણ ન તારા વીનાયે;
ગતીનો સનાતન નીયમ તું નીરખને!

.8.

સાધે જો કાયાકલ્પ તો ભમરો કમળ બને;
સુર્યાસ્ત-સુર્યોદયની સફર તો સફળ બને.

શોષાયેલાં નવાણ નયનમાં કુટે કદી;
ખાબોચીયુંયે ત્યારે સમન્દર સકળ બને.

થીજી જવાનું ભાગ્ય બરફને મળ્યું છતાં
સુરજ ઉગી શકે તો હીમાલય સજળ બને.

તુટી પડે જો વૃક્ષની ટોચેથી પાંદડું;
મારી હયાતી મુલથી આકળવીકળ બને.

.9.

આશ્ચર્ય છે કે તારા વગર જીન્દગી ગઈ,
દરીયો મળી શક્યો ન તો રણમાં નદી ગઈ.

ભીની હતી જો આંખ તો જીવંત રહી ગઈ,
રેતીમાં પડતાંવેંત મરી માછલી ગઈ.

શ્વાસો ખુટી ગયા અને મીંચાયાં બે નયન,
પહેલાં પવન પડ્યો પછી રોશની ગઈ.

તોયે ટકી રહ્યો છું હું એકાકી વૃક્ષ શો,
રસ્તો ગયો, એ ઘર ગયું, તારી ગલી ગઈ.

બાળકની જેમ ભીડમાં ભુલી પડી જશે,
છોડાવી મારી આંગળી ક્યાં લાગણી ગઈ?

આવ્યો છું કંઈ સદી પછી તારે આંગણે,
ગાળી'તી ચાર ક્ષણ ને મને ઓળખી ગઈ?

સુમસામ માર્ગ પર હજી તાજી સુગંધ છે,
કોઈ કહો, વસંતની ક્યાં પાલખી ગઈ?

.10.

બુઝીની દલીલો પર લાગણીની સરસાઈ; એ ક્ષણો ગઝલની છે;
કંટકો કળી સમ્મુખ દાખવે સલુકાઈ; એ ક્ષણો ગઝલની છે.

ગુફતેગોય કરવી છે, એય પાછી એકાંતે ને વળી પ્રીયા સાથે;
આ શરત પુરી થાતાં વાગે જ્યારે શરણાઈ, એ ક્ષણો ગઝલની
છે.

પુષ્પની તુરંગોમાં કેદ ખુશ્બુને કરવી શક્ય એ બને ક્યાંથી?
પ્રેમમાં મળે ઉર્મી સાથે ભીની રુસ્વાઈ; એ ક્ષણો ગઝલની છે.

વૈભવો વસંતોના પાનખરના પાલવમાં જાય છે ઢબુરાઈ;
તે પછીયે ફરફરતી ફુલની ફકીરાઈ, એ ક્ષણો ગઝલની છે.

સાવ ઝીણો અંતરપટ શીવ ને જીવની વચ્ચે, શક્ય એનું
ઓગળવું;
માશુકા-ખુદા વચ્ચે હોય ન અદેખાઈ, એ ક્ષણો ગઝલની છે.

ભગવતીકુમાર શર્મા

સર્જક-સમ્પર્ક:

બી-32, પવીત્રા રો હાઉસ, બીજો ગેટ, આનન્દ મહલ રોડ,
અડાજણ, સુરત-3950009

ફોન : 0261-274 3967

087-307 : 19-10-2014

ગીત

- અનીલ ચાવડા

અનુક્રમણીકા

.1.

જડ્યો, જડ્યો, હું જડ્યો છેવટે મને ખરેખર જડ્યો,
ધરતીને કીરણો અડકે એમ જ્યારે તમને અડ્યો.

નાનકડો એક રજકણ હું તો
ક્યાં ઓળંગું સીમા?

ધુળ અને ઢેફાંની માફક

પડ્યો હતો માટીમાં;

પીંડ તમે બાંધ્યો મારો તો હુંય ચાકડે ચડ્યો.

જડ્યો, જડ્યો, હું જડ્યો છેવટે મને ખરેખર જડ્યો,
એક સવારે આમ તમારું

સવાર જેવું મળવું;

છાતી અંદર રોકાયું ના

રોકાતું કુંપળવું!

પવન વગર પણ પાન ઉપરથી ઝાકળ જેવું દડ્યો.

જડ્યો, જડ્યો, હું જડ્યો છેવટે મને ખરેખર જડ્યો,

.2.

શીયાળુ ટાઢોડે થાતું નવસેકા આ તડકાની હું રાબ બનાવી પી
લઉં...

થયા કરે છે લઈ ટેરવે પ્રભાતનું આ ઝાકળબીંદુ આંખોમાં હું
 આંજું,
 એ રીતે આ પાંપણ નીચે પડી રહેલાં વર્ષો જુનાં દૃશ્યોને હું
 માંજું;
 તાજી તાજી સુર્યકીરણની સળીઓને પણ લાવ ચામડી નીચેથી
 સીવી લઉં,
 શીયાળુ ટાઢોડે થાતું નવસેકા આ તડકાની હું રાબ બનાવી પી
 લઉં...
 એવું થાતું ફુલ થઈને હુંય મજાની કોઈ ડાળ પર હળવેથી ઉગી
 જઉં,
 મ્હેક થઈને પ્રસરું હું ને પછી હવાના કાન મહીં કોઈ વાત
 સુગંધીત કહી દઉં;
 પરોઢના ઝાંખાં ઝાંખાં ધુમ્મસના દરીયાની અંદર લાવ માછલી
 જેમ તરી લઉં,
 શીયાળુ ટાઢોડે થાતું નવસેકા આ તડકાની હું રાબ બનાવી પી
 લઉં...

.3.

ઘબ્બ... દઈ હૈયામાં ફાળ પડી તોય કેમ આવ્યો નેં કંઈયે
 અવાજ?
 કંઠ સુધી આવેલી ચીસને દબાવવાનો પાડ્યો આ કોણે રીવાજ?
 અંદર ને બહાર બેઉ બાજુથી પીગળીએ
 તોય કેમ રેલો દેખાય નેં?
 કુહાડી વાગતાં જ વૃક્ષમાંથી નીકળતાં

પાણીને આંસુ કહેવાય નેં?
 નવા નક્કીર મળે શ્વાસ તોય કેમ નથી રહેવાતું કાયમ નવા જ?
 ધબ્બ... દઈ હૈયામાં ફાળ પડી તોય કેમ આવ્યો નેં કંઈયે
 અવાજ?
 ક્યાંથી આ આવે છે અદકેરું પંખી
 જે છાતીમાં બાંધે છે માળો?
 જાય વળી ઉડી ક્યાં અધકચરી ઈચ્છાની
 બટકેલી મુકીને ડાળો?
 એવા તે જીવતરને શું કરવું બોલો જે આવે છે પાછું જવા જ?
 ધબ્બ... દઈ હૈયામાં ફાળ પડી તોય કેમ આવ્યો નેં કંઈયે
 અવાજ?

.4.

અમે રંગની સાથે સાથે જાત અમારી ઘોળી છે,
 અને એમની આંખે જોયું એમાં પણ રંગોળી છે...
 હું મધમઘતો કેસુડો એ ખળખળ વહેતું પાણી,
 એકમેકમાં ભળી જઈને કરીએ ખુબ ઉજાણી...
 અને ઉજાણી કરવા આવી રંગોળી કેં ટોળી છે,
 અમે રંગની સાથે સાથે જાત અમારી ઘોળી છે...
 યુગોયુગોથી સપનાંઓ પણ હતાં બ્લેક ને વ્હાઈટ,
 રંગ તમારો ભલ્યો શ્વાસમાં થયું બધુંયે રાઈટ.
 અડ્યા તમે તો લાગ્યું ઈચ્છા કેસર અંદર બોળી છે,
 અમે રંગની સાથે સાથે જાત અમારી ઘોળી છે...

.5.

તમને ખાલી મળવું'તું, ભીતરથી ઝળહળવું'તું;
નસમાં વહેતા શાંત લોહીને ઝરણા જેમ ઉછળવું'તું.

ના, ના એવું ખાસ નથી,

પણ છાતી અંદર શ્વાસ નથી;

હમણાં હમણાંથી આંખોમાં

ટકતું બહુ આકાશ નથી.

આંખો અંદર આભ ભરીને મારે તો વાદળવું'તું.

તમને ખાલી મળવું'તું, ભીતરથી ઝળહળવું'તું.

રૂવાંટીઓ ક્યે, 'એ કુંકે ને

તો જ અમે ફરફરીએ;

એમનેમ મળવાની વાતો

અમેય થોડા કરીએ?'

પાણી અંદર ઢેકું પીગળે એ રીતે પીગળવું'તું.

તમને ખાલી મળવું'તું, ભીતરથી ઝળહળવું'તું.

.6.

કમ સે કમ આટલું તો થાય,

ખ્હાડ જેમ ખળભળતું હોય કોઈ, ત્યારે ત્યાં ઝરણું થઈ ખળખળ

વહાય.

આંગણામાં આવે જો એકાદું પંખી, તો રાખવાનું હોય ખુબ

માનથી,

ટહુકાની ઝેરોક્ષો થાય નહીં, એને તો ઘટઘટ પીવાય સાવ

કાનથી;

ખીલે એકાદ પળ કુંપળની જેમ, તો એ કુંપળને મબલખ
જીવાય.

કમ સે કમ આટલું તો થાય...

માણસ ખુદ હાજર છે ત્યારે પણ, એના આ પડછાયા પુજવાના
કેમ?

કોઈનાય ઘાસ ઉપર ઝાકળનો હાથફેરો કરવો શું સુરજની જેમ!
ભીતરથી કાળઝાળ બળતું હો કોઈ, એને મીઠેકું સ્મીત તો
અપાય.

કમ સે કમ આટલું તો થાય...

.7.

વૃક્ષ બની ખીલવાના ક્યાંથી પુરા થાશે કોડ?
હું રોડ વચાળે ઉભેલા ડીવાઈડર પરનો છોડ.

મનેય થાતું, પંખી આવે,

ખુબ ટહુકે, માળો બાંધે,

જરા ગોઠવી તણખલાંઓ

મારી અંદર કશુંક સાંધે;

(પણ) પહેરેદાર બની ઉભો છે બંને બાજુ રોડ,

વૃક્ષ બની ખીલવાના ક્યાંથી પુરા થાશે કોડ?

ચરણ ચાલવા, જીભ બોલવા,

ક્યાં છે કોઈ દીલાસો?

કંટાળું તોય માણસ માફક

ખાઈ શકું ના ફાંસો;

તુટક તુટક જીવતર એમાં લાખો છે તડજોડ;
વૃક્ષ બની ખીલવાના ક્યાંથી પુરા થાશે કોડ?

.8.

મંદમંદ આ મહેક ઉઠી છે ચાલો રસભર થઈએ,
એકમેકનાં મનમાં એવો સુંદર અવસર થઈએ.

અંધારું અંધારે બાંધી

અજવાળે અજવાળું,

ચાલ ખોલીએ કુંચી લઈને

વાદળ નામે તાળું,

તાળું ખોલી ધીમું બોલી ઝરમર ઝરમર થઈએ,

મંદમંદ આ મહેક ઉઠી છે ચાલો રસભર થઈએ.

જળ પર વ્હેતા લીસ્સા લીસ્સા

તરંગ વસ્ત્રો ખેંચી,

કયું કામ કોને કરવાનું

ચાલો, લઈએ વ્હેંચી,

કુણીકુણી કમળ-પાંદડી વચ્ચે ઘરઘર થઈએ,

મંદમંદ આ મહેક ઉઠી છે ચાલો રસભર થઈએ.

.9.

આંખ, હોઠ ને શ્વાસ બધામાં થયું મીરાંની જેમ,
કહો હૃદયજી, લખ્યા વીના કેં રહી જ શકશો કેમ?

જીવતરના ગણીતનો

ના ગણતાં ફાવે ઘડીયો,

ભીતરમાં મંદીર ચણે છે
 કોઈ અજાણ્યો કડીયો.
 નહીં જ ભીંતો, નહીં જ બારી, નહીં કશીયે ફેમ.
 કહો હૃદયજી, લખ્યા વીના કેં રહી જ શકશો કેમ?
 નામ આ કોનું લઈને બેઠા
 અમે એક ઓટલીએ,
 મન તો ચાલ્યું નીજના ડગ લઈ
 કોઈ અજાણી ગલીએ.
 વધતો જાતો મારગ એનો, આગળ ધપતા તેમ.
 કહો હૃદયજી, લખ્યા વીના કેં રહી જ શકશો કેમ?

.10.

ખુબ જાળવી તોય હાથથી છુટી ગઈ રે લોલ,
 ઈચ્છાઓથી ભરચક બરણી કુટી ગઈ રે લોલ.
 કઈ રીતે એ કુટી ગઈ
 સૌ ચર્યો, ચર્યો, ચર્યોજી,
 કાચ તુટતાં વેરાઈ કંઈ
 કર્યો, કર્યો, કર્યોજી
 કર્યો વીણવામાં જ જીંદગી ખુટી ગઈ રે લોલ;
 ઈચ્છાઓથી ભરચક બરણી કુટી ગઈ રે લોલ.
 મનની આ અભરાઈ ખુબ જ
 ઉંચી, ઉંચી, ઉંચીજી,
 અને અમે સંતાડી રાખી
 કુંચી, કુંચી, કુંચીજી

તોય કઈ ટોળી આવીને લુંટી ગઈ રે લોલ?
ઈચ્છાઓથી ભરચક બરણી કુટી ગઈ રે લોલ.

અનીલ ચાવડા

કવીસમ્પર્ક :

A-7, શિવ કોમ્પ્લેક્સ, શ્રીનંદનગર વિભાગ-2ની બાજુમાં,
મકરબા રોડ, વેજલપુર, અમદાવાદ-380051

મોબાઈલ: 099256 04613

ઈ.મેઈલ: kavianilchavda@gmail.com

વેબસાઈટ : <http://www.anilchavda.com/> Facebook :

<https://www.facebook.com/anil.chavda.148?fref=ts>

088-310 : 30-11-2014

ગઝલ

- ભાવેશ શાહ 'શહેરી'

અનુક્રમણીકા

.1.

મોક્ષના નામે થતા સૌદા હજારો હોય છે,
અહીં ધરમની હાટડી માટે ઈજારો હોય છે.

જે અમર બનવાના નુસખા રોકડે વેચી ગયા,
એમનીયે કો'ક ખુણામાં મજારો હોય છે.

કોણ ચાહે છે આ વરવા રુપના વ્યાપારને?
એ કમાણી પર ઘણાં ઘરનો ગુજારો હોય છે.

ખેલ સમજી, લોક તાળી પાડવા ભેગા થશે,
આપવીતી માણવા લાયક નજારો હોય છે!

પ્રેમનો સાચો અરથ ક્યારે આ 'શહેરી' જાણશે?
પ્રેમની જે શહેરમાં ધીખતી બજારો હોય છે!

.2.

પ્રણયવેશ પ્હેરી રમત નીકળે છે,
જો ડગલે ને પગલે શરત નીકળે છે.

ઘણીવાર ભાખ્યું ગલત નીકળે છે,
કે રેખાઓ પણ કમબખત નીકળે છે.

એ શબ્દોને હોહોનું સરનામું આપો,
જે આંખો થકી દરવખત નીકળે છે.

પ્રણયનો થયો અંક પ્રારંભ બીજો,
અને આંસુઓની ખપત નીકળે છે.

કરી લાખ કોશીશ; ના ભેટી શકાયું,
આ 'શહેરી'પણું તો સખત નીકળે છે.

.3.

ક્યારેક તારી યાદ ગોરંભાય છે વરસાદમાં,
છત્રી ને રેઈનકોટ એળે જાય છે વરસાદમાં.

બાવીસ, બાવન કે હૃદય બ્યાંસી વરસનું છે જુવાન,
ટપટપના કોરસમાં જે ધકધક થાય છે વરસાદમાં.

બે જણ લગોલગ ચાલશે, છત્રી જો માથે એક હોય,
'વરસી રહ્યું છે સુખ' હવે સમજાય છે વરસાદમાં.

મુછીંત થયેલું બાળપણ જીવતું થશે એ સુંઘતા,
માટીને તો સંજીવની કહેવાય છે વરસાદમાં.

રોજે ભલેને યંત્રવત પલળી જવાનું હોય છે,
 'શહેરી' ખરેખર તું કદી ભીંજાય છે વરસાદમાં?

.4.

નથી કોઈ વ્યાધી, ના પીવડાવ કાઢો; નથી રોગ, નીદાન થાશે
 નહીં,

હૃદયમાં અગર એક શંકા કરે ઘર; કદીવે સમાધાન થાશે
 નહીં.

જે વાળે છે મુઠ્ઠીઓ, વાંચી શક્યા છે કરમની હીમાયતને
 રેખાઓમાં,

એ ઉભી કે આડી કરી વાંચશો તોય વીધાતાનું વીધાન થાશે
 નહીં.

જે ડાળીએ બેઠા છો એને જ કાપી, કરો છો બળાપો તમે
 ભાગ્યનો,

સદા દોષનો ટોપલો ક્યાંક નાખી; સમસ્યાઓ આસાન થાશે
 નહીં.

તું મંગળથી ડરજે ને શની-જાપ કરજે; લે વીંટી, લે ધાગો, લે
 તાવીજ પ્હેર,

તને ફોસલાવીને સૌનાં થશે ગ્રહ; તારા જ બળવાન થાશે
 નહીં.

તું મંદીરમાં જઈને વીનવે છે કોને; હૃદય ખોલવાની કરી ભુલ
 તેં,

સ્વરુપે જે પથ્થર છે, ઠંડો જ રહેશે; સ્વભાવે એ ભગવાન થાશે
 નહીં,

.5.

જીવી જવા પ્રયાસ છે, બીજું કશું નથી,
ગઝલોમાં મારો શ્વાસ છે, બીજું કશું નથી.

તું પુછતી નહીં મને આ જીન્દગી વીશે,
તારા લગી પ્રવાસ છે, બીજું કશું નથી.

ના તાપ જેવી ઉગ્રતા, ના પ્રેમ, અંધકાર,
મોં સુઝણો ઉજાસ છે, બીજું કશું નથી.

જો દુઃખ ગઝલનાં કાફીયા ને સુખ રદીફ હોય,
જીવન ત્યાં આસપાસ છે, બીજું કશું નથી.

‘શહેરી’ શું કામે પ્રેમને રાંધ્યો ઉતાવળે?
એમાં ફક્ત કયાસ છે, બીજું કશું નથી.

.6.

તેં બનાવ્યો’તો છતાં તારા ગજાનો નીકળ્યો,
આમ તો એકંદરે માણસ મજાનો નીકળ્યો.

કેસરી લીલો કે ભુરો કોઈ પણ રંગે ભરો,
દૃશ્ય લાલમલાલ છે, કીસ્સો ધજાનો નીકળ્યો.

એક દી’ મા-બાપની એ ધારણા ખોટી પડી,
કાચ ધાર્યો’તો, એ ટુકડો કાળજાનો નીકળ્યો.

દ્વાર પણ થાકી ગયું છે, ક્યાં કરે ફરીયાદ એ?
પ્રશ્ન આ દીલમાં, તમારી આવ-જાનો નીકળ્યો.

એ નીશાની પર લખ્યું તું : ‘અહીં દટાઈ છે ગઝલ’,
ખોદતાં ઉંડાણમાં અઢળક ખજાનો નીકળ્યો.

.7.

આભાસની દુનીયા તજી સપનાં અગર જાગ્યાં હશે,
લીસી જણાયેલી સડક પર કાચ પણ વાગ્યા હશે.

થાકી ને સપનાંને કહ્યું, ‘ક્યારેક તો નક્કર બનો!’,
ઝટ પામવાની લ્હાયમાં, મેં કેટલાં ભાંગ્યાં હશે!

કુબ્જા સરીખી રાતને કોઈ ના આલીંગન કરે,
સપનાં સનમનાં એટલે શૃંગારમાં માંગ્યા હશે.

ચળકાટ સોનેરી ભલે, હોતા નથી સાચા બધા,
સપનાં ચકાસો ભીતરેથી; કાટ પણ લાગ્યા હશે.

ખોલીને રાખેલું, હૃદય દેખાય અલમારી સમું,
સળ ના પડે એવી રીતે, સપનાં અલગ ટાંગ્યાં હશે.

.8.

અશ્ક સાથે સારવું સહેલું નથી.

દર્દને ઓગાળવું સહેલું નથી.

દુઃખને સામી છાતીએ પડકારતાં,
બારણેથી વાળવું સહેલું નથી.

શ્વાન, પોપટ, વાઘની શી છે વીસાત?
પીંજરે સુખ પાળવું સહેલું નથી.

ચાંદની યાત્રા કરી લીધી છતાં,
માંઘલા તક ચાલવું સહેલું નથી.

સત્ય દીલનું હુબહુ બોલી જશે,
આંખથી સંતાડવું સહેલું નથી.

હોય એથીયે વધારે આવશે,
ખુદનું કદ ખુદ માપવું સહેલું નથી.

વાંચ 'શહેરી' ખુદને, પાનાં ફેરવી;
બંધ આંખે વાંચવું સહેલું નથી.

.9.

ગમે છે માનવીને પુજવા, વડલા વીચારોના
શુકનવંતા થયા છે જ્યારથી; પગલાં વીચારોનાં.

રહે મન ઉદ્ધમી તો થાય નહીં ક્યારેય ચીં..ચીં..ચીં,
મળ્યો ફાજલ સમય ચહેક્યા કરે; ચકલાં વીચારોનાં.

મળ્યાં છે સાત દરીયાપાર વાવડ એમનાં આજે,
બની યાચાવરી ઉડશે હવે; બગલાં વીચારોનાં.

જુઓ, આ મન છે માણસનું, અહીં હડતાલ ચાલે છે;
ને પુષ્કળ ગંધ મારે છે, જુના ઢગલા વીચારોના.

ગણતરીબાજ 'શહેરી', હારવાનો પ્રેમની બાજી,
હૃદય ક્યાં ચાલવાનું છે? અઢી ડગલાં વીચારોનાં!

.10.

પધારો, પધારો, પધારો, પધારો;
મેં સુખદુખના સ્વાગતમાં ખોલ્યાં છે દ્વારો.

કીનારે કીનારે શું હંકારવાની?
કદી જીન્દગી મધદરીયે ઉતારો.

ભલે ભાવતા હોય મીઠા સંબંધો,
અનુભવ કરીને જુઓ એક ખારો.

હટી જાય અડચણ બનેલો એ ડુમો,
પછી વેદનાનો કુટે છે કુવારો.

બધાં વેઠતાં વેઠતાં થાકવાના,
ઉપાડીને માથે; સો સપનાંનો ભારો.

દીવસ-રાત દીલથી કરી કામ એનું,
શું ચમદુત માંગી શકે છે વધારો?

જે કીસ્મત બદલવાનો દાવો કરે છે,
ચમકતો નથી કેમ એનો સીતારો?

સફાળો થઈને તું જાગ્યો છે 'શહેરી',
શું સપનામાં દેખાઈ લાંબી કતારો?

—ભાવેશ શાહ 'શહેરી'—

કવીસંપર્ક: બી-201, વીણા ક્લાસીક, મોદી પાર્ક,
ઈરાની વાડી, રોડ નં.-૩, કાંદીવલી (વેસ્ટ), મુમ્બઈ-400 067,
Mobile : 98200 87664 **eMail :** bcshah2013@gmail.com

કવીસર્જન : '...લઈને અગીયારમી દીશા...' ૧૧
કવીઓનો સંયુક્ત ગઝલસંગ્રહ (સંપાદક: યોગેન્દ્ર જોશી, એ-1,
403, કામધેનુ એપાર્ટમેન્ટ, નીર્ણયનગર રોડ, ચાંદલોડીયા,
અમદાવાદ- 382 481 **મોબાઈલ:** 8140787767 **eMail :**
yogendu@gmail.com પ્રથમ આવૃત્તી: ફેબ્રુઆરી-2013, મુલ્ય:
111 રૂપીયા)

@ @ @ @

089-313-11-01-2015

ગઝલ

- હેમંત ગોહીલ 'મર્મર'

અનુક્રમણિકા

.1.

જાય તો ભગવાન ભણવા કઈ નીશાળે જાય, પપ્પા?
મે'મનું ઘરકામ એનાથીય તે ભુલાય, પપ્પા?

ફાટલું ખીસ્સું હશે એ કુલનું ચોક્કસપણે, હા,
આટલી સુગંધ નહીંતર આમ કંઈ ઢોળાય, પપ્પા?

વહાલ વત્તા કુલ વત્તા ચાંદ વત્તા છાંચડાઓ,
આ બધાંને મધમાં ઘોળું : એમ મમ્મી થાય, પપ્પા?

આ પવન જ્યારે પડે; એનેય ફેક્યર થઈ શકેને?
થાય તો કલરવ લઢીને ઘાવ પર બંધાય, પપ્પા?

દોસ્તના ઘરમાં હતો અંધાર; મેં એ કાલ જોયું,
પીન મારી પત્ર સાથે સુર્યને બીડાય, પપ્પા?

ભીંત આખી રંગવી છે મેઘધનુષી સ્વપ્ન ચોડી,
કેમ ફેવીકવીકથી દીવાલ પર ચીપકાય, પપ્પા?

ચાલવા જાતા કીનારેથી પડી જાતો ઘડામ,
આવડા ઢગ્ગા દરીયાથી કેમ ના શીખાય, પખ્યા?

.2.

જંગલ જેવા માણસમાં મેં વીસ્તરતું રણ જોયું,
દરીયાના આંસુને જળનાં ટીપાંએ જઈ લ્હોયું.

વૈજ્ઞાનીકો અવલોકે છે મોસમનું બંધારણ,
અમથું ઠુંઠું થઈ જાતું ક્યમ પળમાં રસનું ઘોયું?

એનાં આંસુને જાણે સૌ ઝાકળ જેવા નામે,
હતભાગી જણનું જે સપનું વીતી રાતે રોયું.

દરીયો ખાલી, સરવર સુક્કું, ઝરણું મુંગું લાગે,
જળ જેવું તારામાંથી, તેં આજે નક્કી ખોયું.

મારી દાહક પીડાને બસ એથી શાતા વળશે,
જાઓ, જઈને લાવો પાણી માતાનું પગઘોયું.

.3.

થાય, ચોમાસેય એવું થાય, રાજજા,
ધુળમાં પણ ક્યાંક ચકલી ન્હાય રાજજા.

રક્તમાં છે ઘુંટવાની ચીજ વ્હાલપ,
ના કદી બુશકોટ જેમ પ્હેરાય, રાજજા.

કેંક તો છે પદ્મ એના સ્પર્શમાં ભૈ,
વાંસ સઘળા વાંસળી થઈ જાય, રાજજા!

એ નથી દીવો; જલે છે નામ એનું,
કુંક માર્યે એમ ના ઓલવાય, રાજજા.

ડાળખીને વાયરાએ કેંક કીધું,
પાંદડાં જો, કેટલું શરમાય, રાજજા!

કોઈ શીલાલેખ સરખી હોય લીપી,
યાદ કોઈથી ક્યાં કદી ભુંસાય, રાજજા!

સાવ જુની વાવ છે, પણ લાગણી જો,
સાદ પાડો ને તરત પડઘાય, રાજજા.

લંબચોરસ જુન્દગીમાં ગોળ સપનાં,
શ્વાસમાં પણ હા, પઝલ પરખાય, રાજજા.

આબરુવાળી છે પીડા ખુબ એની,
નામ એનું પાંચમાં પુછાય, રાજજા.

વાત દરીયાની હવે તું વીસરી જા,
આંખ જેવી આંખ હીલ્લોળાય, રાજજા.

આજ સાસરવાસ ચાલી દેવ ચકલી,
આભ આખું પાંખમાં ઉંચકાય, રાજજા.

બાંધ તું શ્રીફળ ભરોસાનું ખુશીથી,
ગામ જો, ત્યાં તો પછી બંધાય, રાજજા.

એમના એ વાળ ભીના ઝાટકે છે,
કો'ક ફળીયે માવઠાં વવડાય, રાજજા.

સ્વપ્ન ધાયલ થઈ પડે છોને; નથી ડર,
તુર્ત એકસો આઠ આવી જાય, રાજજા.

ઓરડો અંદરનો ખુલ્યો, એમ પુષ્પ્યું :
'પુષ્પથી પર્વત કદી ચગદાય, રાજજા?'

.4.

નવ્ય નથી : કેદુના છે, ભૈ,
ઘાવ ઘણાંયે જુના છે, ભૈ.

ઝાડ ભલે લોઢાનું રાખ્યું,
ડાળે પંખી રૂનાં છે, ભૈ.

જાત નદી એની ધારું તો,
આંખો ઉંડા ધુના છે, ભૈ.

બાદ કરી જો તારામાંથી,
કારણ સઘળાં 'હું'નાં છે, ભૈ.

પાંપણની અભરાઈ અડો મા,
આંસુ ઉનાં ઉનાં છે, ભૈ.

એથી એ રંગીન પડે છે,
પડછાયા પ્રભુના છે, ભૈ.

એ ઉનાળો થૈને આવ્યાં,
આંખે તોરણ 'લુ'ના છે, ભૈ.

રોજ હજી વાગે છે બંસી,
પનઘટ ના કંઈ સુના છે, ભૈ.

દોષીત દીલને ગણવાનું છે,
આંખોના જે ગુના છે, ભૈ.

કુલોને સમજાવો જઈને,
ઘાવ બધા ખુશ્બુના છે, ભૈ.

.5.

એક ઈચ્છાનેય ચાલો, આજ મારી જોઈએ,
આગ અંદર હોય એને સ્હેજ ઠારી જોઈએ.

તો હવાની લહેરખી થઈ જાય ખુશ્બુ ઓરડે,
એમની પણ સ્હેજ ખુલ્લી એક બારી જોઈએ.

આંખ ને આંસુની વચ્ચે આજ ભીષણ યુદ્ધ છે,
જીત માટે ચાલ, મનવા, આજ ઠારી જોઈએ.

છાંચડા વીસ્તારવાની આવડતને કેળવો,
આંગણું ઘેઘુર કરવા એક ક્યારી જોઈએ.

એમ કરતાં ક્યાંક જો દર્શન હરીના થાય તો,
સામસામી આજ આંસુ, આવ સારી જોઈએ.

અર્થની જ્વાળા તરત ભડકો બની ફેલી જશે,
શબ્દમાં પણ ક્યાંક છુપી ચીનગારી જોઈએ.

.6.

જાત સામે એમ થોડું ત્રાડવું મુશ્કેલ છે,
જેમ જળમાં એક કાણું પાડવું મુશ્કેલ છે.

એટલે એને બધા પુજ્યા કરે છે ગામમાં,
ઝાડ રસ્તાનું હતું : ઉખાડવું મુશ્કેલ છે!

વાટ દીવાની જરા હળવે રહી સંકોરજો,
સ્વપ્ન જાગી જાય તો સુવાડવું મુશ્કેલ છે.

ડાળખી જેવું પછી કુટ્યા કરે છે અંગમાં,
એક લીલું પાંદડું સંતાડવું મુશ્કેલ છે.

ચાલ, ચોમાસાને બેઉ એક સોડે ઓઢીએ,
માપ મુજબ એકસરખું ફાડવું મુશ્કેલ છે.

બાઈ મીરાં કે' પછી તો ભેદ સૌ ખુલી જશે,
સ્હેજ અમથું પોપચું ઉઘાડવું મુશ્કેલ છે!

.7.

તાપણું દોરીને સૌએ તાપવા બેઠાં,
એમ દીવસો ટાઢના સૌ કાપવા બેઠાં.

ખુબ તમને ચાહું છું મેં એમ જ્યાં કીધું,
ને તમે તો કુટથી લ્યો, માપવા બેઠાં!

એક છત નીચે રહે છે તોય ના જાણ્યું?
વાદળાં તો એકલું જળ આપવા બેઠાં.

આજ નક્કી એ ઉઘાડો થઈ જવાનો છે,
બાળકો ઈશ્વરની વાતો છાપવા બેઠાં.

સૌમ્ય સૌરભ સર્વ સ્થળમાં વ્યાપ્ત કરવી છે,
આજ નાનક થઈ અમે તો શાપવા બેઠા.

કાંકરી નાખીને જળમાં જાવ છે - જાઓ
બસ, તરંગો થઈ અમે તો વ્યાપવા બેઠા.

એક દીવો ઝળહળે છે દુર અંધારે,
ધાસ તો શ્રદ્ધાને લ્યો, ત્યાં સ્થાપવા બેઠા.

.8.

દરીયાને બાકસનો ડારો દેવાનું તું છોડી દે,
મોજાંને ખુલ્લા પડકારો દેવાનું તું છોડી દે.

વર્ષો થઈ ગ્યાં તારે આંગણ વાદળ ભીનું વરસ્યાને,
કોરો, વર્ષાનો વરતારો દેવાનું તું છોડી દે.

જળ આપ્યું, તો જળ ઉમેરી પાછું એને આપી દે,
બદલામાં માટીનો ગારો દેવાનું તું છોડી દે.

કોમળ કોમળ કાયા એની કુલો જેવું વર્તી લે,
છાતીને કક્ષણ મુંઝારો દેવાનું તું છોડી દે.

જો, ઈચ્છાની ગાય હવે બોધરણે પીડા દુઝે છે,
લીલો લીલો એને ચારો દેવાનું તું છોડી દે.

પોતાના વીસ્તરતા આભે કાયમથી એ ઉડ્યા કરતું,
પંખીને ઘરના વીચારો દેવાનું તું છોડી દે.

દાવ મજાનો આવ્યો છે તો ખેલી લેને મહેનતથી,
કુલણ થઈ કીસ્મતને વારો દેવાનું તું છોડી દે .

.9

બધે છે રાત સરખી; પણ બધે અંધાર જુદા છે,
જલે છે જ્યોત સઘળો, જ્યોતના આકાર જુદા છે.

અધીરા થઈ તમે તો પાનખરનું નામ દઈ બેઠાં,
હકીકત એમ છે કે ડાળના શણગાર જુદા છે.

ખરી છે વાત : પગ બંનેએ બોળ્યા એક સરવરમાં,
ખરું તો એય છે કે બેઉના પગથાર જુદા છે.

હયાતી સાવ માટીની છે તારી, સાચવી લેજે,
ખરેખર, આજના આ આભના અણસાર જુદા છે.

નથી તારીખીયું કે ત્યાં બધું તારીખ પ્રમાણે હો,
અરે, એ આંખ છે ને આંખના તહેવાર જુદા છે.

ખુદાએ આમ તો વહેંચ્યું બધાને એક શું ઝાકળ,
છતાં પ્રત્યેક કુલો પર અહીં નીખાર જુદા છે.

નથી હે ઈશ! ઝાઝો ફેર તારામાં કે મારામાં,
ફરક બસ એટલો : તારા જરા વીચાર જુદા છે.

.10.

મને ઈશુ સમયનો લ્યો, ફરી ખીલો મળી આવ્યો,
પડેલી રક્તની જ્યાં ધાર, એ ચીલો મળી આવ્યો.

નજરની કેદમાં રાખ્યા તમે જ્યાં શ્વાસ મારા સૌ,
હવે એ આંખનો છુપો મને કીલ્લો મળી આવ્યો.

ચલો આ સુર્યનું બીજું હવે કોઈ નામ શોધી લ્યો,
કહે છે કો'ક : ત્યાં પ્રદેશ બફીલો મળી આવ્યો.

ભલેને ગામ નકશામાં ભણે છે કે અહીં રણ છે,
અરે, કાલે મને ત્યાં છોડવો લીલો મળી આવ્યો.

કરી જ્યાં બાદબાકી શ્વેત જુલ્ફોની ત્વચામાંથી,
જવાબી સ્થાનમાં ત્યાં જીવ રંગીલો મળી આવ્યો.

પડેલી એ ઈમારતનાં બધાં અવશેષ મેં ખોલ્યાં,
હતો પથ્થર એ પાયામાં જ વ્હેમીલો; મળી આવ્યો.

મને ખોલ્યો હતો મેં કાલ, મીત્રો એકલા બેસી,
ગઝલનો ભીતરે પ્રવાહ, વેગીલો મળી આવ્યો.

-હેમંત ગોહીલ 'મર્મર'-

કવીસમ્પર્ક :

હેમંત ગોહીલ 'મર્મર'

67 - બી, નીલેશ સોસાયટી, સ્વપ્નસૃષ્ટી રોડ, નારી ચોકડી
પાસે, વરતેજ, ભાવનગર - 364 060

Mobile - 98985 17325

eMail - hemantgohilmarmar@gmail.com

Blog : <http://hemantgohilgujaratikavita.blogspot.in/>

Facebook : <https://www.facebook.com/hemant.gohil.969>

એવોર્ડ : ૧૯૯૮માં ન્યુ દિલ્હી ખાતે પ્રખ્યાત ગીતકાર શ્રી
ગુલઝરના હસ્તે બાળ સાહિત્યનો રાષ્ટ્રીય એવોર્ડ.

- 'કુલછાબ' પ્લેટીનમ જયંતી વખતે 'ફૂલરું' નવલિકા વીજેતા
બની, પૂ. પાંડુરંગદાદાને હસ્તે પારીતોષીક મળ્યું.

- 'ફૂલરું' (પ્રકાશક : સર્જક પોતે; પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૦૧; હાલ
અપ્રાપ્ય) નવલિકા-સંગ્રહ પ્રકાશીત થયો.

- આગામી પ્રકાશનો ૧. - 'સીરીયલ બ્લાસ્ટ' - નવલિકાસંગ્રહ
૨. 'પંથ, પગલાં અને હું' - કાવ્યસંગ્રહ

@ @ @ @

090-316 : 22-02-2015

ગઝલ

- ડૉ. કીશોર મોદી

અનુક્રમણીકા

.1.

મન કંઈ નથી વીચારના વાઘાનું રાજ છે,
કહો ચોતરફ કબીરના ધાગાનું રાજ છે.

હંમેશ કુલ જેવું સ્મીત બહેલાવતો રહું,
જીગરમાં ચાંદની સમી ધારાનું રાજ છે.

શબ્દો વળી પરાણે પોપટીયા સુહાવું છું,
કારણ કે આસપાસમાં શ્લાઘાનું રાજ છે.

અભીમાન ને અહમ્ નથી, રાખી દો જુદાપણું,
સંઘર્ષનું નહીં; અહીં સમતાનું રાજ છે.

‘કીશોર’ જીન્દગીમાં એમ ગણો તો કંઈ નથી,
સંબંધ-લાગણી બધું ઈચ્છાનું રાજ છે.

.2.

જન્મજાત મનમાં ઘણુંય છે,
આપણા સમયમાં ઘણુંય છે.

લ્યો, બધું સમયથી વીચારજો,
આસપાસ સુખમાં ઘણુંય છે.

આજકાલ સુખનું કહેવું છે,
પંડ્યના હરખમાં ઘણુંય છે.

રોજની હરખતી સવારમાં,
મંદ મંદ લ્હરમાં ઘણુંય છે.

લ્હેરથી નીત 'કીશોર' જીવીને,
મુઠ્ઠી જીવતરમાં ઘણુંય છે.

.3.

અંધશ્રદ્ધાતૃપ્ત સ્ત્રી છે તુંબડી કે,
ઝોળીમાં નકરા ભરમની ભુરકી છે?

કુંવરી વ્યવહારમાં છે કુંજરી કે,
ખાલી મોઢામોઢ વટની ચુસકી છે?

છોભીલા સમયે ગળી છે કુથલી કે,
ચાડીચુગલીની પરાણે ચુપકી છે?

બુઢીનું બસ, બારમું છે ધુમ્મસી કે,
ખોટી અક્કલની ભરેલી ગુજરી છે?

ખુદ ધરમની ઉલટી છે કુદડી કે,
ગોંધતી 'કીશોર' ભવની ધુમરી છે?

.4.

જીવું છું આંજણ શી ભીનાશે ભીનાશે,
જીવું છું પાંપણ શી ભીનાશે ભીનાશે.

ટોડલે લીલપ પ્રતીક્ષાની મહેકતી,
જીવું છું તોરણ શી ભીનાશે ભીનાશે.

હા, ડુમાવશ યાદપુર્તીને સુહાવી,
જીવું છું પારણ શી ભીનાશે ભીનાશે.

પાદરે વાતાસની સ્ફુર્તી શ્વસીને,
જીવું છું માંડણ* શી ભીનાશે ભીનાશે.

લાભશુભના કંકુથી વરસોને સ્મરતાં,
જીવું છું તારણ શી ભીનાશે ભીનાશે.

ત્રસ્ત છે એકલપણું એવું કે 'કીશોર',
જીવું છું ખાંજણ શી ભીનાશે, ભીનાશે.

(* ગામના પાદરનો પાણીથી ભરાયેલો ખાડો)

.5.

હું ઓમકાર કે અહમનો સ્વર છું, બોલ તું,
સાગરનો નાદ કે નદીથી તર છું, બોલ તું.

મારે અતીક્રમીને જાવું તો છે આરપાર,
નીજ મનની હું બહાર કે અંદર છું, બોલ તું.

જળ જેમ રહે કમળ ઉપર, તું તેમ પર છે પણ,
માયાનો હર જનમ કાં મુસાફર છું? બોલ તું.

દુનીયામાં કોકીલા સમાણો કંઠ છું છતાં;
પામરપણાનો શીદને શાયર છું? બોલ તું.

સાદર પ્રતીત થાય તુજ સંપૂર્ણતા મને,
કઈ ખુશીમાં ઝુમતો ચામર છું? બોલ તું.

આ જીન્દગીનો જાદુગર અણમોલ છે તું,
કેવો હુંયે ગહનનો ઉજાગર છું! બોલ તું.

ઔદાર્યની અખુટ ગાગર હોઉં છું 'કીશોર',
કયા પોતની પરમ ઝલક ભીતર છું? બોલ તું.

.6.

ભુલવા સમું બધું ભુલી જાઉં,
એવી કે પળ થઈ ઝુલી જાઉં.

મોગરે મઘમઘી જઈ પાછો,
ભીતરે ઘડીકમાં ડુબી જાઉં.

આમ તો તક અપાર મળી છે,
થાય કે વીહગ શ્રે ઉડી જાઉં.

આયખું અમૃતભર્યું મળ્યું છે,
એ સ્મરી સ્મરી હુંયે ઝુમી જાઉં.

બહાર નીકળવું છે, પુછું તેથી;
બીબથી કઈ રીતે કુદી જાઉં?

તારી યાદ લઈ ધુમું 'કીશોર',
નામને હરપળે યુમી જાઉં.

.7.

એક પળ જેવું આવ્યું કોઈ,
કંઈ પલક જેવું આવ્યું કોઈ.

હોઠ વીસ્મયથી મરમરી ઉભા,
આ હરફ જેવું આવ્યું છે કોઈ.

ઓરડે દૃશ્ય મઘમઘી ઉઠ્યાં,
જ્યાં કમળ જેવું આવ્યું છે કોઈ.

ટેરવે કૈક સળવળી ઉઠ્યું,
અહીં ગઝલ જેવું આવ્યું છે કોઈ.

સાંજને મેં તરસથી ચીતરી છે,
ને સ્મરણ જેવું આવ્યું છે કોઈ.

કુલ માફક ઝુલી જઉં 'કીશોર'
બસ, પવન જેવું આવ્યું છે કોઈ.

.8.

કોઈ નવો વીષય મળે, તો હું ગઝલ લખું,
નવરાશનો સમય મળે, તો હું ગઝલ લખું.

હું મોકળા મને સુરજને એવું કહી દઉં,
તારા સમી ઝલક મળે, તો હું ગઝલ લખું.

સામેથી ચાલીને તું એકાએક ભેટી જાય,
પણ દૃષ્ટીનાં કમળ મળે, તો હું ગઝલ લખું.

આઠે પ્રહર આ વાવ સ્મરણની ઉલેચતાં,
સાંજીધ્યની પરબ મળે, તો હું ગઝલ લખું.

હું ક્યાં સુધી વીચારની આ હેલ લઈ ફરું?
ભાષાભવન સકળ મળે તો હું ગઝલ લખું.

.9.

માંડીને હર વાત, ઘર કહેતું મને,
ગામની પંચાત, ઘર કહેતું મને.

હર અજંપાથી ખરેખર છુટવા,
કર તું મનને મ્હાત, ઘર કહેતું મને.

જ્યાં ઉંમર તારી થવા આવી પછી,
છોડ ચંચુપાત, ઘર કહેતું મને.

જોતજોતામાં અવસ્થા આવી ગઈ,
હોય ના આઘાત, ઘર કહેતું મને.

આદમી અદનો પ્રથમથી છું કીશોર,
શી છે મુજ વીસાત? ઘર કહેતું મને.

આમ મનમાની બહુ કરી તે 'કીશોર'
ને હવે થઈ રાત, ઘર કહેતું મને.

.10.

ક્ષુબ્ધ કાં તું? પીપળાનું, પુછવું છે,
એ જ પાછું ઓરડાનું, પુછવું છે.

આટલો ગંભીર ક્યારે થઈ ગયો તું?
બાળપણના ચોતરાનું, પુછવું છે.

રીક્તતાની પીડ મુંઝવતી તનેયે!
સ્મીત ક્યાં છે આપવાનું, પુછવું છે.

કોઈ કલરવ આજ પીમળાતો નથી અહીં,
ક્યાં ગયાં સૌ ચાડીયાનું, પુછવું છે.

ધ્યેય વીનાનું જીવન દેખાતું 'કીશોર',
ક્યાં છે જુસ્સો પાળીયાનું, પુછવું છે.

ડૉ. કીશોર મોદી

કવીનું સર્જન: વિજ્ઞાનની વીભુતીઓ (જીવનચરીત્રો): ૧૯૭૬;
જલજ (ગઝલસંગ્રહ): ૧૯૮૩; વીરાટ વીજ્ઞાનીઓ
(જીવનચરીત્રો): ૧૯૯૧, ૨૦૧૧; મધુમાલીકા (ગઝલસંગ્રહ):
૧૯૯૫; મોહીની (ગઝલસંગ્રહ): ૨૦૦૫; એઈ વીહલા ! (ગામઠી
કાવ્યસંગ્રહ): ૨૦૦૮; 'એક લીલી પળ અતીતની' ૨૦૧૨; 'અંઈ
વખતની લીલીહુકી વાત છે' (ગામઠી ગઝલસંગ્રહ) ; (બીજી
આવૃત્તી ૨૦૧૩); 'નામ માટું ટહુકાતું જાય છે' (વૃત્ત
ગઝલસંગ્રહ) –પ્રકાશ્ય

કવી-સંપર્ક:

1407, New York Ave., Glen Allen, VA 23060-3816
(USA), Phone # (804) 212-1224, Email:
kishoremodi@gmail.com

@ @ @ @

www.gujaratilexicon.com

091-319 : 05-04-2015

મત્લા વીશેષ

(ગઝલના પહેલા શેરને 'મત્લા' કહે છે.)

અનુક્રમણીકા

ઉદાસી આ સુરજની આંખે ચડી છે,
તમારા વીના સાંજ ડુસકે ચડી છે.

ભગવતીકુમાર શર્મા

આવી ગયો છે કાળ આ નાટકના અંતનો,
ઉભું છે વૃક્ષ કોટ ઉતારી વસંતનો.

મુકુલ ચોક્સી

સોગાત દુઃખની હોય છે દરીયા જેટલી,
આ આંખની કૃતજ્ઞતા તો ટીપાં જેટલી.

ડૉ. રઈશ મનીઆર

નકામી મુંઝવણ માથા ઉપર લેવી જરૂરી છે?
તું સમજે છે બધી વાતો, પછી કહેવી જરૂરી છે?

કીરણસીંહ ચૌહાણ

ઘસી ઘસીને ઘણા સાફ તો કરેલા છે,
છતાં વીચાર અમારા હજુય મેલા છે.

મનોજ જોશી

નાની અમથી વાત પર,
જાય છે સૌ જાત પર!

લક્ષ્મી ડોબરીયા

તું નથી ગઈ તોય પાછી આવ ને,
ને મને તારામાં ચપટીક વાવ ને.

ભાવેશ ભટ્ટ

બુંદના ભારે નમે એવું બને,
પાંદડું હેલી ખમે એવું બને!

રાકેશ હાંસલીયા

કાંઈ પણ બોલ્યા વીના છુટાં પડ્યાં,
ઉમ્મર એના પછી પડઘા પડ્યા!

ડૉ. દીલીપ મોદી

કુલો ન હોય તોય બગીચો તો જોઈએ,
પુશ્પાનાં ખાલીપા ને દરજ્જો તો જોઈએ.

ગૌરાંગ ઠાકર

જ્યારે મળે તું, આમ તો જાણે મજા પડે,
વચ્ચે ન આવે 'હું' તો વધારે મજા પડે.

મહેશ દાવડકર

દેરીમંદીર- શોધી શોધી લોક નીરંતર ફર્યા કરે છે,
રોજ રોજ સરનામું બદલું જાણે ઈશ્વર ફર્યા કરે છે.

રાજેશ વ્યાસ 'મીસ્કીન'

શ્વાસ નામની સીમેન્ટ લઈને જીવન ચણવા બેઠા,
અમે રાતનું સુપડું લઈ અંધાર ઉપણવા બેઠા.

અનીલ ચાવડા

ઓસરીના દીવા પર આપને ખુમારી છે,
મેંચ વાવાઝોડાની આરતી ઉતારી છે.

ખલીલ ધનતેજવી

તમામ ઝંખના કાગળ ઉપર ઉતારી છે,
ગઝલને વાંચો ન વાંચો; સમજ તમારી છે.

નીલેશ પટેલ

હર વખત જીતી જવાની આ શરત મુશ્કેલ છે,
શ્વાસ સાથે હાથતાળીની રમત મુશ્કેલ છે.

ડૉ. હરીશ ઠક્કર

ફેફસામાં દર્દ જેવું થાય છે,
તું ગમે છે, એમ ક્યાં કે'વાય છે?

દીનેશ કાનાણી

આવનારી સૌ ખુશીની વાત કરીએ,
એક નવી શરૂઆતની શરૂઆત કરીએ.

હર્ષ બ્રહ્મભટ્ટ

સહુને સહુની મર્યાદામાં અજમાવીને બેઠો છું હું,
માથે ટાઢો છાંચો છે; પણ તડકા પીને બેઠો છું હું.

ડૉ. મહેશ રાવલ

પાણી ભરેલ વાદળોને ખેંચી લાવવા,
ઓછાં પડે છે, દોસ્તા! આ શહેરોને ઝાડવાં.

ડૉ. વીવેક ટેલર

મને ઈશુ સમયનો લ્યો, ફરી ખીલો મળી આવ્યો,
પડેલી રક્તની જ્યાં ધાર, એ ચીલો મળી આવ્યો.

હેમંત ગોહીલ 'મર્મર'

આવે તો આવે, ન આવે તો શું કરવું, કે' મને?
સુખ છે, એ ઉલ્લુ બનાવે, તો શું કરવું, કે' મને?

સુનીલ શાહ

સંબંધોના મુલાયમ શ્વાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે,
પરસ્પરમાં હવે વીશ્વાસને સૌ ખોઈ બેઠા છે.

મનસુખ નારીયા

શક્યતાને આ રીતે સાંઘો નહીં,
ઉંબરા પર ઘર તમે બાંધો નહીં.

અંકીત ત્રીવેદી

મારા હૃદયમાં છે જ તું, ભટક્યા નહીં કરું,
હું મંદીરોમાં જઈને તપસ્યા નહીં કરું.

પ્રમોદ અહીરે

જાતને ખોયા પછીથી કૈંક જડવું જોઈએ,
શબ્દની સાથે રહો તો કૈંક અડવું જોઈએ.

દક્ષેશ કોન્દ્રાક્ટર

બધાં મ્હોરાં ફગાવીને હજી હમણાં જ આવી છું.
ધુણી ભીતર જલાવીને હજી હમણાં જ આવી છું.

પ્રજ્ઞા વશી

હું નથી કૈં બારણું કે કોઈની ઈચ્છા મુજબ ઉઘડું કે બંધ થાઉં,
હું જ મારી મસ્ત મરજીનો છું માલીક; ફૂલ થાઉં...ગંધ થાઉં.

હેમંત ગોહીલ 'મર્મર'

ઈર્ષ્યા કરે છે કુલ સૌ, પરીઓ ઉદાસ છે,
ઈશ્વરની એ કૃતી, જરા મોંઘીને ખાસ છે.

મેહુલ પટેલ 'ઈશ'

એક નકશીકામ કરવું જોઈએ,
આંસુમાં અક્ષરથી તરવું જોઈએ.

સંધ્યા ભદ્ર

આ ચરણને શું થયું છે એ જ સમજાયું નહીં,
બારણાં ખોલ્યાં પછી પણ બહાર નીકળાયું નહીં.

ઉર્વીશ વસાવડા

સ્હેજ પણ જ્યાં વહાલની હરફર નથી,
ત્યાં દીવાલો હોય તો પણ ઘર નથી.

દીવ્યા મોદી

(ઉપરોક્ત તમામ કવીઓની ગઝલો ‘સન્ડે ઈ.મહેફીલ’માં
અગાઉ સ્થાન પામી ચુકી છે.)

સંકલનકાર-સંપર્ક: સુનીલ શાહ,
N-101, ન્યુઝ એવન્યુ એપાર્ટમેન્ટ, અડાજણ, આનંદ મહેલ રોડ,
સુરત - 395 009

ફોન: 0261-273 2226 મોબાઈલ: 94268 91670

ઈ મેઈલ: sunilshah101@gmail.com

કવીનો બ્લોગ: <http://sunilshah.wordpress.com>

@ @ @ @

092-322 : 17-05-2015

ગઝલ

- પંકજ વખારીયા

અનુક્રમણિકા

.1.

સપનું ઉડી ગયા પછી બાકીમાં કંઈ નથી,
અડધી પથારી ખાલી છે, અડધીમાં કંઈ નથી.

આપી જશે આ ભીંતને વધુ એક ચોકડી,
આજેય બીજું સુર્યની ઝોળીમાં કંઈ નથી.

જન્મારો વેઠે છે અહીં નોંધારો ખાલીપો,
લુંટી શકે તો લુંટ, હવેલીમાં કંઈ નથી.

બસ, બે'ક બુંદ જેટલો સંસાર એનો છે,
શબ્દો કે સુર જેવું ઉદાસીમાં કંઈ નથી.

હા, પહેલાં જેવું બળ નથી પાણી કે આગમાં,
એવું નથી કે આંખ કે છાતીમાં કંઈ નથી.

.2.

મળી છે પાંખ, પરંતુ ગગન નથી એથી,
ખરી રહ્યાં છે પીંછાં, ઉડ્યન નથી એથી.

તમન્ના હોય, છતાં કંઈ જ થઈ નથી શકતું,
પડી રહ્યા છે પતંગો, પવન નથી એથી.

પડી છે સંપદા ભીતરમાં, પણ ધરા ઉજ્જડ,
નથી ખનકતા ખજાના, ખનન નથી એથી.

ઉડાઉ હાથે વ્યથા કેમ ખર્ચી નાંખે છે?
પસીનો પાડીને કમાયેલું ધન નથી એથી?

હજીયે ધસમસી આવે છે આંખમાં પાણી—
હજી આ દર્દનું અમને વ્યસન નથી એથી.

.3.

શીખવી ગઈ કૈંક પરદાની કળા,
દૃશ્યથી પર થઈને જોવાની કળા.

દ્વારથી પાછા જવાનું મન થતું,
એવી એની 'આવ' કહેવાની કળા!

ક્યાં હવે એ બાજુથી થઈએ પસાર?
યાદ ક્યાં છે રસ્તો ભુલવાની કળા.

કેટલા દીવસે મળી બારીમાં સાંજ,
તાજી થઈ પાછી ઝુરાપાની કળા.

દોસ્ત! તું પણ લખ ગઝલ અઘરી નથી,
આમ જો કે શ્વાસ લેવાની કળા.

શબ્દની કરતાલમાં રણકી ઉઠી-
જીન્દગી નામે ભરોસાની કળા.

એક-બે વાતો અધુરી રાખીએ,
બીજી તો શી પાછા મળવાની કળા?

.4.

આવે જ છે તો આવ, પણ એ બેલ યાદ કર,
જાણી-બુઝીને જે નહીં વાગેલ, યાદ કર.

દર્શાવી સહાનુભૂતી, વ્યથા ઓર ના વધાર,
પહેલાના તારા આવા બધા ખેલ યાદ કર.

આ હાથ પાછો ઝાલતાં પહેલાં જરાક થોભ,
પહેલાંય તેં કરી હતી એ પહેલ યાદ કર.

આ બાધ્યા છોકરાની ઝુકેલી ડફોળ આંખ,
સપનાની બાબતે હતી કાબેલ, યાદ કર.

દુર્ભાગ્ય પહાણાં મારતું ટોળે વજ્યું હતું,
ને તારાં પગલાં પણ હતાં સામેલ, યાદ કર.

.5.

પાણી વીનાનાં વાદળો જેવું નગર મળે,
આંખો તો સેંકડો મળે, પણ નજર ક્યાં મળે?

કંઈ ઓર માપદંડ છે માણસની ભુખના,
કુદરત તરફથી બાકી બધું માપસર મળે.

વરસાદના હજી કોઈ વાવડ નથી, અને—
અણધારી બીજ કુટવા જેવી ખબર મળે.

મસ્તી તો બાજુએ રહી, માયુસી વધશે ઓર,
માદક-મધુર વસંત જો તારા વગર મળે.

સાચે જ સાવ ફીક્કી છે રજુઆત મારી; પણ—
આપો જો આપ દાદ તો રંગે-અસર મળે.

.6.

આંખોનું ખાલી ઘર ભરી દઈએ જરા-તરા,
કીલ્લોલ સ્વપ્નનો સ્મરી લઈએ જરા-તરા.

ક્યાં છે હવે એ ઢેરતાં ઘેઘુર રાત-દીન.,
ખખડાટ સુકાં પાનનો છઈએ જરા-તરા.

જીવનના નામે બસ, હવે ખુલ્લી છે માત્ર આંખ,
દુષ્કાળે જાણે રોજ પર જઈએ જરા-તરા.

બાકી તો શ્વાસ એટલે ઘટમાળ યંત્રવત્,
બસ, કોઈવાર વાંસળી થઈએ જરા-તરા.

સાયું કે આંખ વાળી લીધી ઈંતઝારથી,
પણ છુટ આંસુને હજી દઈએ જરા-તરા.

.7.

જીન્દગી સાથે કોઈ ઝઘડો નથી,
બસ, હું ઉઠી જાઉં છું, રમતો નથી.

કોઈ આશા, કોઈ આશ્વાસન લઈ,
'તું નથી'ની ધારને ઘસતો નથી.

સાચ્યેસાચ્યાં આંસુ સાચવવાં છે, દોસ્ત!
ખોટેખોટું એટલે હસતો નથી.

થાકી, કંટાળીને પાછળ જોયું તો....
પાછા ફરવાને કોઈ રસ્તો નથી.

આખરે પણ હાલત એની એ જ, લે!
હું કફનમાં ને તને પરદો નથી!

.8.

વાત દીલની સૌને સમજાતી નથી,
માત્ર શબ્દોમાં એ કહેવાતી નથી.

જીરવી પળ પ્રાણઘાતક, પણ પછી,
જીન્દગી વીતે છે, જીવાતી નથી.

આંખમાં આંસુ નથી, એવું નથી;
છે છલોછલ, એથી છલકાતી નથી.

મુકવાની છે હથેળી પર સુગમ,
ભાગ્ય પર કંઈ મહેંદી મુકાતી નથી.

એ નથી કંઈ શંખપુષ્પીનો કમાલ,
વસ્તુ હો સારી તો વીસરાતી નથી.

એવો સત્કારે સુરજને કે થતું-
ઓસથી ભીનાશ જીરવાતી નથી?

બસ, ગમું છું એને હું, ને એ મને,
વાત કંઈ આગળ ધપાવાતી નથી.

.9.

કુદરતી તજવીજ લઈ જન્મ્યો હતો,
આમ બસ, વાણી જ લઈ જન્મ્યો હતો.

રફતે-રફતે એ જ ઘરમાં ગોઠવી,
જુની જે યીજ લઈ જન્મ્યો હતો.

વાંસ જેવો વસવસો ઉગ્યો છે, દોસ્ત!
ઝંખનાનું બીજ લઈ જન્મ્યો હતો.

મોતી સમ છટક્યું ખરા વખતે જ મન,
એક ક્ષણની વીજ લઈને જન્મ્યો હતો.

ના ગવાહી થઈ તે વાદળને લીધે,
ચાંદ બાકી બીજ લઈને જન્મ્યો હતો.

થઈ હીફાઝત હરવખત એથી જ તો,
પ્રેમનું તાવીજ લઈ જન્મ્યો હતો.

.10.

હોવાની ઘટના બાબતે કોઈ કડી વગર,
ચાલી રહી તપાસ કશી થીયરી વગર.

કંઈ તો હશે આ શ્વાસનો આધાર આખરે
ચાલે ન ચકવત્ કોઈ વસ્તુ ધરી વગર.

બારુદ કે ચીરાગ કે ઈંધણ, ગમે તે હો,
સળગે ન છેવટે કોઈ દીવાસળી વગર.

ખુશબુ ખરીદનારને હોતો નથી ખયાલ,
ફોરમ ના શોભે ફુલની મોજુદગી વગર.

એકાદ પંથી પુરતી એ પણ દઈ શકે,
વૃક્ષો ખજુરનાંય નથી છાંયડી વગર.

હા, થોડો વાંકો-ચુકો ને ખાબડ-ઉબડ છું; પણ-
જાણી લે કોતરો નથી બનતા નદી વગર.

પાગલ મને કહી રહ્યાં આ ડાહ્યાં લોક, દોસ્ત!
દાવો કરે, જે પ્રેમનો દીવાનગી વગર.

.11.

પહેલા અઘરો છું, પછી આસાન છું,
પહાડની ઉંચાઈ પર મેદાન છું.

પુણ્ય તારાં હોય તો તું પામશે,
પૃથ્વી પર હું સ્વર્ગનું સંસ્થાન છું.

કોઈને પરીચય ન મારી ધારનો,
મસ્ત મારામાં જ રહીને મ્યાન છું.

મુલ્ય અંકાશે નહીં કંઈ મારું આમ,
સળગું તો પરખાય કે લોબાન છું.

કંઈ સતત જન્મે અને મરતું રહે,
છું પ્રસુતીગૃહ કે કબ્રસ્તાન છું.

થઈ ગયો ખુલ્લો ને ખાલીખમ પછી,
ભીડની આ ભીંતે રોશનદાન છું.

પંકજ વખારીયા

કવી-સમ્પર્ક:

પંકજ વખારીયા,

એલ/૪, જી.પી. પાર્ક, ઉધના મગદલ્લા રોડ, વાયા ભટાર રોડ,

સુરત-૩૯૫ ૦૦૧ મોબાઈલ: 98241 43951

ઈ.મેલ : pankajvakharia@yahoo.com

કવી સર્જન: 'ૐ અથ શ્રીમદ્ ગઝલ' ગઝલસંગ્રહ, પ્રકાશક :

પોતે, પાનાં : ૮૦, કિંમત : રૂ,૧૦૮.

પ્રાપ્તિસ્થાન : 'સાહિત્ય સંકુલ', ચૌટાબજાર, સુરત-૩૯૫૦૦૩

તથા 'સાહિત્યચીંતન', કટારીયા પોળ, બાલા હનુમાન સામે,
ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

@ @ @ @

093-325 : 28-06-2015

ગઝલ

- પારુલ ખખ્ખર

અનુક્રમણીકા

.1.

ભીતરે રમખાણ જેવું છે કશું,
ચુક્રનાં એંધાણ જેવું છે કશું.

ખોખલાં છે આમ તો આ પુતળાં,
આમ તો પાષાણ જેવું છે કશું.

કાં હજુ ચચરાટ આ મટતો નથી!
પીઠ પાછળ બાણ જેવું છે કશું?

ચોકડી મુક્યા પછી તો હોય શું?
તે છતાં ખેંચાણ જેવું છે કશું.

ના ચણો ઉંચા મીનારા ત્યાં હવે,
એ સ્થળે પોલાણ જેવું છે કશું.

સૌ તને હારી ગયા છે જંગમાં,
છે તને, કંઈ જાણ જેવું છે કશું?

લઈ શકું બદલો છતાં લેવો નથી,
મીત્રતાની આણ જેવું છે કશું.

.2.

જીત્યો પ્રથમ સ્વભાવ પછી કામ થઈ ગયું,
છોડ્યાં બધા લગાવ પછી કામ થઈ ગયું.

બહુ બોલકા થયા તો સમાચાર થઈ ગયા,
છુપાવ્યા હાવભાવ પછી કામ થઈ ગયું.

લઈ શ્રાપ ગત જનમનાં ફરી અવતરી તરસ,
ખોદાવી એક વાવ પછી કામ થઈ ગયું.

ઉભા રહી જતે તો વીસામા ઘણા હતા,
ઠેકી ગયા પડાવ પછી કામ થઈ ગયું.

આ તખ્ત જીતવામાં હણાયું નથી કશું,
માર્યા સતત અભાવ પછી કામ થઈ ગયું.

ત્યાં દેર પણ નથી અને અંધેર પણ નથી,
પહોંચાડી ફક્ત રાવ પછી કામ થઈ ગયું.

જ્યાં નમ્રતા ચલણમાં નથી એ જગા ઉપર,
છાંટ્યો જરી પ્રભાવ પછી કામ થઈ ગયું.

.3.

છે શર્ત એટલી બસ થાકી શકો નહીં,
પણ અર્થ એ નથી કે હાંફી શકો નહીં.

આ લાગણીનું વસ્તર લ્યો જર્જરીત થયું,
બે-ચાર થીગડાં દઈ સાંધી શકો નહીં.

લઈને અડગ ઈરાદા આગળ જનારની,
પાછળ પડી શકો; પણ આંબી શકો નહીં.

ધારી શકો તો બેશક ધાર્યું કરી શકો,
તેથી જનાબ, કંઈ પણ ધારી શકો નહીં.

જો કાંચળી ગણો તો ફેંકી શકાય છે,
પણ ચામડી ગણો તો ત્યાગી શકો નહીં.

ચાલ્યા જવું સરળ છે; પણ ધ્યાનમાં રહે,
પાછા વળી શકો છો; આવી શકો નહીં.

.4.

કેટલું ભોંમાં ભરી બેઠાં છીએ,
ને તમે માન્યું ઠરી બેઠાં છીએ!

એકપણ છેડો મળે ના ગુંચનો,
એટલું અઘરું કરી બેઠાં છીએ.

જીન્દગીભર જે કમાયા એ બધું,
એક ક્ષણમાં વાપરી બેઠાં છીએ.

છે હરણ જેવી તરસની તીવ્રતા,
ને ચરણમાં રણ ભરી બેઠાં છીએ.

સાબદાં રહેજો હવે કંઈ પણ થશે,
સત્ય જેવું આચરી બેઠાં છીએ.

કાશ કે ચકડોળ આ અટકે હવે,
સેંકડો ફેરા ફરી બેઠાં છીએ.

લ્યો હવે ‘પારુલ’ ફરી જીવ્યા કરો,
જીવ થઈને અવતરી બેઠાં છીએ.

.5.

અવાજ થાય નહીં સાવ આમ ભીતરથી,
થઈ રહી છે કશી ધુમધામ ભીતરથી.

શું કામ રોજ પડે આખડે છે આ રસ્તે!
મળી જશે જ તને નામ-ઠામ ભીતરથી.

સજાગ હોય છતાં આખરે તો માણસ છે,
મળે છે ખાનગીમાં ક્રોધ-કામ ભીતરથી.

ત્વચા ઉપર જે હતો ડાઘ; સહેજ ઢાંક્યો છે,
પરંતુ તોય કળે છે રોજ ડામ ભીતરથી.

નહીં કળાય કદી બહાર કોઈને પારુલ“
શ્વસી રહ્યું છે હૃદય એક નામ ભીતરથી.

.6.

ધારણાની પાર છું તું ધારવાનું બંધ કર,
કોઈ પણ રીતે મને આકારવાનું બંધ કર.

હું જ શીલ્પી, હું જ પથ્થર, ટાંકણું હું થઈ ગઈ,
મહેરબાની કર હવ, કંડારવાનું બંધ કર.

શબ્દના તોખારને સરહદ નડે ના ચોકહું,
તું સુંવાળા ઘાસ પર હંકારવાનું બંધ કર.

તાવણીમાં જાત મુકી છે, ભલે તપ્યા કરે,
કુંક મારી આગને તું ઠારવાનું બંધ કર.

આંગળાની છાપ જેવાં કાવ્ય મારાં છે અસલ,
તું બીલોરી કાચ લઈ પડકારવાનું બંધ કર

.7.

ફરી હાંસીયામાં ધકેલાઈ જાશું,
અગર હાથ છુટ્યો, વીખેરાઈ જાશું.

મળી ભેજવાળી હવા જેવી કીસ્મત,
હથેળીમાં યુપચાપ ઘેરાઈ જાશું.

નથી કાંઈ અઘરા, નથી ગુંચ જેવા,
જો હળવેથી છેડો, ઉકેલાઈ જાશું.

બધા દાખલાનો મળી જાય તાળો,
કરી બાદબાકી ઉમેરાઈ જાશું.

પછી લાખ મથવાથી જડશું નહીં કેં,
પ્રથમ આડે હાથે જો મેલાઈ જાશું.

અમે માનતાઓનાં શ્રીફળ સરીખાં,
તમે જ્યાં કહો ત્યાં વધેરાઈ જાશું.

.8.

અમે હેત-હેલી, અમે સાવ આળા,
મળ્યા તે છતાં બારમાસી ઉનાળા.

પ્રથમ દીલ ગજા બા'રનું ખેલી નાંખે,
પછી શાખ વેચી ને કાઢે દીવાળા.

હતી તો ડગર જાણે કુલોની જાજમ,,
મેં માંગીને લીધા છે કાતીલ શીયાળા.

જરા ઢીલ આપે, ચગાવે, કપાવે,
સમય, ખેલ તારા બધાથી નીરાળા.

લગાવી મલમ 'હાશ' બોલીને બેઠાં,
ખુલ્યા ત્યાં તો ધસમસ પીડાઓનાં તાળાં.

પ્રગટ થઈ જશે તો તો શું શું ન થાશે!
ગનીમત કે મનનાં છે છુપાં છીનાળાં.

હવે જાતરાને વીસામો મળે બસ,
નથી ભેદવા લાખ જન્મોનાં જાળાં.

.9.

નવેસરથી બધું આલેખવા તૈયાર છું હું,
ગમાડી ના શકો તે છેકવા તૈયાર છું હું.

ખજૂરી જેટલાં છાંયાની આપો ખાતરી તો,
ફરીથી એ જ રણને વેઠવા તૈયાર છું હું.

ભલે આંબા નહીં; બે ચાર તરણાં તો ઉગેને?
લઈ જોખમ, ખરાબો ખેડવા તૈયાર છું હું.

અગર એ પ્રેમ હો, કે જંગ હો, લજ્જત મળે તો,
નીયમ નેવે મુકીને ખેલવા તૈયાર છું હું.

સભામાં આપના સીક્કા પડે એ પુરતું છે,
અહમ્ છોડી ખુણામાં બેસવા તૈયાર છું હું.

ઉછાળીને, ઉખેળીને, વીખેરીને ગયા છો,
પથારા એ બધા સંકેલવા તૈયાર છું હું.

નમો જો આંગળી, તો વેંત નમવાની પ્રથા છે,
મીલાવો હાથ તો, તો ભેટવા તૈયાર છું હું.

.10.

યુપયાપ આંખોમાં તરસ લઈને સતત વાંછ્યા ન કર,
છું મેઘ સાંગોપાંગ, જા.. પલળી, ફક્ત તાક્યા ન કર.

પાછોતરો વરસાદ હું; ને તેં ચરણમાં રણ ભર્યા,
ધસમસ વહી જા દ્રાર, ભોગળ, સાંકળો વાસ્યા ન કર.

અણઘડ નદી છું; તોય કાંઠે કાંપની લ્હાણી કરું,
ફણગી જશે, તું થોર કે એવું કશું વાવ્યા ન કર.

સ્થળ-કાળને પણ અવગણી આવી શકું તારા સુધી,
કાં આપ સરનામું, અને કાં તો ઈજન આપ્યા ન કર.

એંધાણ તો દેકઈ ! ગલીમાં કાફલો અટકી ગયો,
બે-ચાર ડગ છેટું રહ્યું ત્યારે હવે થાક્યા ન કર.

મનફાવતા અર્થો સુધી લઈ જઈ શકે એ શબ્દ હું,
મારા ફલકને સાવ તારા ગજ વડે માપ્યા ન કર.

તું પત્ર કોરો દઈ હજી ઠાલાં કબુતર મોકલે,
સંકેત દઈને આમ તું મોઘમ મને ચાહ્યા ન કર.

.11.

ઈચ્છાઓનાં રણમાં ખુલ્લા પગ લઈને દોડ્યા કરવાને જીવવું કહે
છે?

કે મઘમીકાં સપનાંઓની ગોળીને ચુસ્યા કરવાને જીવવું કહે છે?

મોઢે તાળાં મારીને આ ઘુતસભાનાં ચીરહરણ જોયા કરવાનાં!
જાણી જોઈ આંખે પાટા બાંધીને દેખ્યા કરવાને જીવવું કહે છે?

જડબાં દુઃખે, સ્વાદ વછુટે તોયે ના આ ચીંગમ જેવા દીવસો
ખુટે,

રબ્બર જેવી રાતોને ખેંચી ખેંચી છોડ્યા કરવાને જીવવું કહે છે?

એક ડણકમાં પથ્થર પથ્થર, પાને પાને રાજા થઈ પડઘાઈ તો
જો!

નીરુદ્દેશે, ઘેટાં ચાલે, ટોળું થઈ ચાલ્યા કરવાને જીવવું કહે છે?

શીશ ઉઠાવી, છાતી કાઢી, યમની સામે ઉભા રહેવું એ જીવતર
છે,

માંગણ થઈને શ્વાસે શ્વાસે રોજ હવા માંગ્યા કરવાને જીવવું કહે
છે?

પારુલ ખખ્ખર

કવીસંપર્ક : 'તીર્થ' ૧૫૩- ગુરુકૃપા નગર, ચીતલ રોડ,
અમરેલી, મોબાઈલ-94298 89366

ઈ-મેઈલ: parul.khakhhar@gmail.com

કવીસર્જન : 'લઈને અગીયારમી દીશામાં' અગીયાર કવીઓનો
સંયુક્ત ગઝલસંગ્રહ

094-328 : 09-08-2015

ગઝલ

- સ્નેહી પરમાર

અનુક્રમણીકા

.1.

વાત અસલ, કાગળમાં આવે,
શબ્દો ત્યાં તો વચમાં આવે.

એનાથી મોટો કયો વૈભવ?
તડકો સીધો ઘરમાં આવે!

ભીતર ભીનું સંકેલો ત્યાં,
આંખોમાંથી પડમાં આવે.

સાર બધા ગ્રંથોનો એક જ,
પાથરીએ તે પગમાં આવે.

તો માથે મુકીને નાચું,
ઘટ-ઘટમાં તે ઘટમાં આવે.

પકડ્યો છે પડછાયો સાધો!
અજવાળું શું બથમાં આવે.

.2.

તો જ થશે બસઝાંખી , સંતો,
દુર હટે બારાતી, સંતો.

ભોમ નથી ખેડાતી, સંતો,
ચાલે કાયમ સાંતી, સંતો.

સમજણમાં ન આવી સ્હેજે,
ઉલટ-સુલટની બાજી, સંતો.

ચાલે છે તે માત્ર પથીક છે,
અટકે તે અભ્યાસી, સંતો.

ભરચક બેઠા ખુણે જઈ ને,
ખખડે છે તે ખાલી, સંતો.

જન્મારાની ગુંચ ઉકેલી,
પાડી દેજો પાંથી, સંતો.

.3.

ચામડીને ચંદ્રમુખી કહી અને કુલવી શકો,
ચામડીની જાત પુછી લો અને મુંઝવી શકો.

લો કહો, આ ચામડી વસ્ત્રો નથી તો બીજું શું?
ચામડી પહેરી શકો, ધોઈ શકો, સુકવી શકો.

કોઈ ને પણ ના ખબર એના અસલ નીર્માણની,
તે છતાં પણ ચામડીનો જન્મદી' ઉજવી શકો.

ચામડીમાં ચામડીનું બીંબ આબેહુબ મળે,
એ રીતે ઉટકો તમે જો એ રીતે ઉટકી શકો.

ચામડીની સાત પેઢીમાં નથી કોઈ ભણ્યું,
તે છતાં એવી લખે હુંડી તમે ચુકવી શકો.

એક ટચલી આંગળીએ ઉંચકો પર્વત કદી,
એક દી' એવું બને, ના ચામડી ઉંચકી શકો.

.4.

રમણાઓ રસઘેલી લઈને ઉડવાનું છે,
માથે મધની થેલી, લઈને ઉડવાનું છે.

આળી આળી પાંખો ને ખરબચડું નભ છે,
ઉડવાની મુશ્કેલી લઈને ઉડવાનું છે.

રજકણ, ધુમ્મસ બાદ હવે છે સાતમો કોઠો,
ઝરમર ઝરમર હેલી લઈને ઉડવાનું છે.

ઉડવું તો છે હળવા કુલ થાવાની ઘટના,
જંગ એ કપરો ખેલી લઈને, ઉડવાનું છે.

‘સ્નેહી’ આનંદથી રહેજો કહી ચાલ્યા અહીંથી,
મારે પાંખ સંકેલી લઈને ઉડવાનું છે.

.5.

કાયમ થાતું સાવ નકામાં ખાલે વળગ્યાં ખોલાં છે,
ઠેશું વાગી તો સમજાણું, નખ તો બહુ અણમોલા છે.

મારા ઘરમાં આવી ગયા છે તો પણ થરથર કાંપે છે,
મારા પગ છે કે બીલ્લીના મુખથી છટક્યા હોલા છે?

સુતેલા માલીકની પાસે જઈ લારીએ પુછ્યું ‘તું,
ગાલ ઉપર આ શું ઢોળાણું? આ શેના હડદોલા છે?

એને લીધે થોડાં ઓછાં પાપ થયાં છે સાંજ લગી,
સારું છે કે પગના તળીયાં વચ્ચે થોડાં પોલાં છે.

આ સામે એક વૃક્ષ ઉભું છે તેને થોડા પડવાના?
પગ પામ્યા છો, વહન મળ્યું છે તેથી આ ફરફોલા છે.

.6.

ના જ્ઞાનપીઠની છે, ના ઓસ્કારની છે,
મારી કલા અધુરાના ઓડકારની છે.

પથ્થર છું, સ્હેજ યોખ્ખું થવાની છે તમન્ના,
ના શાલીગ્રામની છે, ના ગંગાધરની છે.

‘શબરી’ લખું તો ફોગટમાં નેજવાં ન કરજો,
મારી નજર બીજાથી નોખા પ્રકારની છે.

ઈચ્છાનું પેટ, તો પણ ખેતરથી કેમ મોટું?
આ જીવની જરૂરત મુઠ્ઠી જુવારની છે.

એને મલમ લગાવે એવી કલમ બતાવો,
મારી નજરની સામે ભટ્ટી લુહારની છે.

.7.

થર થર થાતી કુંપળ પર અટકેલું પાણી પીધું છે,
હું બડભાગી છું મેં પહેલું-વહેલું પાણી પીધું છે.

હું કહું છું કે હમણાં હમણાં યાદ નથી રહેતું કંઈ પણ,
લોકો કહે છે કે મેં તારું એહું પાણી પીધું છે.

તોય પથારીવશ છે, ના જાણે એને શું થઈ જ્યું છે!
જે આંખોએ બચપણથી નવશેકું પાણી પીધું છે.

મોતી પાકે તે આશે, તળ છોડી દે તે બીજા હો,
તળીયે આવી પાએ એવા મે’નું પાણી પીધું છે.

કેવી રીતે નોખા પડીએ હું ને મારી ધ્યાસ, કહો!
એક જ ખોબામાંથી ભેગું ભેગું પાણી પીધું છે.

પાણી પરની ગઝલ સુણીને તમને એવો પ્રશ્ન થયો?
ક્યાંનું પાણી પીધું 'સ્નેહી'? કેવું પાણી પીધું છે!

.8.

લોક રાખે છે શેષ મંદીરમાં,
મેંચ રાખી છે ઠેશ મંદીરમાં.

હોય ગુંબજ થવાની ઈચ્છા તો,
પામશો ના પ્રવેશ મંદીરમાં.

દુધ બાળક કનેથી છીનવીને,
ગણ ઉમટ્યો ગણેશમંદીરમાં.

હોય નકશા-નીશાન નક્કી તો,
ઉઘડે છે વીદેશ મંદીરમાં.

સારું-નરસું સમજની બાબત છે,
જ્યોત ઝળકે છે મેશ મંદીરમાં.

.9.

જેમણે તકતીઓ ચોડી હોય છે,
એમણે ભીંતોય તોડી હોય છે.

જેમણે ઈચ્છાઓ છોડી હોય છે,
એમની હાલત કફોડી હોય છે.

ભીંતને પણ કાન હો તો શું થયું?
ભીંતને કંઈ જીભ થોડી હોય છે?

દર્પણો ખામી બતાવી ના શકે,
જેમની પાસે હથોડી હોય છે.

એનો પડછાયો સમષ્ટીમાં પડે,
જે ધજા ભીતરમાં ખોડી હોય છે

.10.

એકના બે ન થાય એવાં છે,
તોય મોહી પડાય એવાં છે.

હાથ ઝાલે તો એના આધારે,
ઉંચે ઉડી શકાય એવાં છે.

ખુબ ટુંકો પનો છે ચાદરનો,
એય એમાં સમાય એવાં છે.

એની સાથેના અણબનાવો પણ,
એક તોરણ ગુંથાય એવા છે.

માર્ગ કેવા છે એની ઝુલ્ફોના,
હાથ સોનાના થાય એવાં છે.

.11.

ઉઠી લોબાનની ખુશ્બુ, શરૂ થયા જાપ મારામાં,
મુકીને સાથીયા પર પગ, પધાર્યાં આપ, મારામાં.

તમે થડકારવશ, થીરકાટવશ; હળવે રહી અડક્યા,
છનન છન છન, ત તા થઈ થઈ; થયો આલાપ મારામાં.

તમે ચાલ્યા જવાની વાતના બહુ ઢોલ પીટો મા,
તમે આવ્યા હતા સાજન, બહુ ચુપચાપ મારામાં.

તમે જાઓ અગર બેસો, હવે ના ફેર પડવાનો,
તમે છો દેહથી સામે ને આપોઆપ મારામાં.

હજારો જન્મની ખારાશ સાથે ધુધવ્યો, તુટ્યો,
હવે તું પણ કશું શીવલીંગ જેવું સ્થાપ મારામાં.

સ્નેહી પરમાર

કવીસંપર્ક : સ્નેહી પરમાર, ગોકુલ ધામ, બગસરા - 365 440

જીલ્લો : અમરેલી મોબાઈલ : 94272 83381

eMail : parmarsnehi@gmail.com

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ : 'પીડા પર્યત'—2004

પ્રકાશક : મોહનભાઈ ડાહ્યાભાઈ લોકકલ્યાણ ટ્રસ્ટ, રફાળા.

હસ્તે : સવજીભાઈ વેકરીયા

પ્રાપ્તીસ્થાન : સ્નેહી પરમાર, ગોકુલ ધામ, બગસરા—365 440

જીલ્લો : અમરેલી કીમ્મત રૂ .100

આગામી પુસ્તક : 'યદા તદા ગઝલ'

095-331 : 20-09-2015

ગઝલ

- ગુણવંત ઠક્કર 'ધીરજ'

અનુક્રમણીકા

.1.

માણસોનાં ધાડેધાડાં રોજ વધતાં જાય છે,
માણસાઈ પર ઉઝરડા રોજ વધતા જાય છે.

ખેતરોની છાતી બુલડોઝરથી કચડી નાખતાં,
બીલ્ડરોના આ ઉપાડા રોજ વધતા જાય છે.

અન્યનાં વસ્ત્રોને હરવામાં કુશળ છે એ બધા,
વસ્ત્ર પહેરેલાં ઉઘાડાં રોજ વધતાં જાય છે.

એક પછી એક ગામડાંઓ શહેરમાં હોમાઈને,
ચોતરફ એના ધુમાડા રોજ વધતા જાય છે.

મૌન રહી શબ્દોનો હું માલીક થયો છું જ્યારથી,
કંઠમાં એના કુંફાડા રોજ વધતા જાય છે.

'દેર હે અંધેર નહીં' એ ક્યારે સાબીત કરશે તું,
તારા નામે અહીં ભવાડા રોજ વધતા જાય છે.

.2.

મનને આઘાતમાં રાખે છે, એ આઘાત વગર;
ના શમે, પાપની પીડાઓ કબુલાત વગર.

નક્કી નહીં ક્યારે પડે એની પછી કોઈ સવાર,
જ્યારે માથે પડે છે રાત, કોઈ રાત વગર.

કઈ રીતે જાણે અહીં, એનાં રહસ્યોને કોઈ,
જ્યાં સમય સૌનો ઉગે-આથમે દીનરાત વગર!

આ મીલનસારપણાએ બધે રોકી રાખ્યો,
તેથી હું રહી ગયો ખુદની જ મુલાકાત વગર.

ઉડવાને આપી મને માત્ર સ્મરણનું આકાશ,
આજીવન કેદમાં રાખ્યો તેં હવાલાત વગર.

આપણી વચ્ચેનું અંતર એ વધારી દેશે,
તું મને આ રીતે ના મળ કોઈ જઝબાત વગર.

.3.

એન કાયમ જોખમાયું જીવતાં,
જીવ પર આવી જવાયું જીવતાં.

એકલો પડવા ન દીધો કોઈએ,
તેથી ખુદને ના મળાયું જીવતાં.

સાવ સહેલાઈથી જીવાઈ ગયું,
કોઈ બીજાનું જીવાયું જીવતાં.

મોતનો ડર એટલે લાગ્યો નહીં,
હરપળે મૃત્યુ છવાયું જીવતાં.

સુખને દુઃખમાં થઈ ગયો નીલેંપ પણ,
ના હસાયું, ના રડાયું, જીવતાં.

ક્યાંથી આવ્યો, કોણ છું, ને ક્યાં જઈશ?
ખુદને પુછી ના શકાયું જીવતાં.

.4.

ક્યાં ક્યાં હું શોધું અર્થ ને આકાર શબ્દનો,
ચાલી રહ્યો છે ચોતરફ વ્યાપાર શબ્દનો.

સંવાદનું કીરણ કોઈ પ્રગટે તો શી રીતે?
ફેલાવે સૌની જીભ જ્યાં અંધાર શબ્દનો.

ભાષા, હૃદય ને આંખની સમજી શકું છું હું,
નાહક તું વેડફે છે આ ભંડાર શબ્દનો.

ફેંકે રમકડાં જેમ સૌ બાળક બની અહીં,
ખખડી ગયો છે એટલે આધાર શબ્દનો.

સ્પર્શી ગયું હૃદયને જ્યાં સૌંદર્ય મૌનનું,
લાગે છે ફીક્કે જીવને શણગાર શબ્દનો.

.5.

આ ધર્મ શું? અધર્મ શું? આ સત્ય શું? અસત્ય શું?
ફરી ફરી રચાય છે નવાં નવાં આ તથ્ય શું?

અહીં બધા જ જાણે છે, બધું જ નાશવંત છે;
ને તોય પામવા મથે, આ મર્ત્યમાં અમર્ત્ય શું?

વણી લીધી છે કુદરતે બધા જીવોમાં વેદના,
બધું જ છે વણાટ પર, આ સહ્ય શું અસહ્ય શું?

બધાને એક લાકડીએ હાંકે છે યુગોથી એ,
પ્રકૃતીના અંધેરને આ દુન્યવી ને દીવ્ય શું?

વીખેરવું, સમેટવું, વીનાશ હો કે ઉત્પત્તી,
સમાન છે ધરાને મન, આ રૌદ્ર શું કે રમ્ય શું?

જીવનના મંચ પર બધા અલગ અલગ લીબાસમાં,
છે મારવા ને મરવા પર, આ સભ્ય શું, અસભ્ય શું?

.6.

દુનીયાના ખત-ખબર કે સમાચાર કંઈ નથી,
શબ્દોના કારાવાસે બીજું ખાસ કંઈ નથી.

હેતુ વગરનું કંઈ નથી, નીષ્કામ કંઈ નથી;
પણ તારો એના ફળ વીશે અધીકાર કંઈ નથી.

તું તારી દૃષ્ટી પર જરા કરતો રે' દૃષ્ટીપાત,
દૃષ્ટી હો ધુંધળી તો અહીં સાફ કંઈ નથી.

બીજાનાં દુઃખનો બોજ જરા ઉંચક્યો અને,
લાગ્યું કે મારી વેદનાનો ભાર કંઈ નથી.

તારી કૃપાની ડોર થકી આવ-જાવ છે,
બાકી તો આવતા-જતા આ શ્વાસ કંઈ નથી.

.7.

એની એ ઉષ્માવીહીનતાને સહન કરવી પડી,
હાથ મીલાવી ફરી ભોંઠપ અનુભવવી પડી.

તુજ વીના આ જીન્દગીને જીવવા મારે સતત,
પ્રાણવાયુ જેમ તારી યાદને શ્વસવી પડી.

અન્યને સહેલાઈથી છેતરવા ફાવે એટલે,
અન્યને છેતરતાં પહેલાં જાત છેતરવી પડી.

કોઈ કેળવણીથી જેને કેળવી હું ના શક્યો,
એ સમજને ઠોકરોથી મારે કેળવવી પડી.

આ અધુરી ઝંખનાઓની સમજ વીકસાવવા,
‘જે હશે તે ચાલશે’ની ફીલસુફી ભણવી પડી.

.8.

બીજી-ત્રીજી નવી કોઈ ઓળખ થવું નથી,
માણસ તરીકે જીવતાં નશ્વર થવું નથી.

મારા થકી જ તો, આ હું પહોંચ્યો અહીં સુધી,
મારાથી મારે એટલે આગળ થવું નથી.

પહોંચાડું, પહોંચે ત્યાં સુધી ખુદનો પ્રકાશ પણ,
બીજાને આંજી નાખવા ઝળહળ થવું નથી.

મારાથી જે અમલમાં મુકાતી નથી કદી,
એવી સમજના મારે પ્રચારક થવું નથી.

બનવું છે, જે સહજ રીતે બનતાં બનાય એ;
બનવાને કંઈક, કોઈ બનાવટ થવું નથી.

ગરકાવ થઈ, જ્યાં બહાર હું નીકળી શકું નહીં,
એવા વીચારશીલ કે ચીન્તક થવું નથી.

.9.

ઠોકર ખમી ખમીને, નક્કર બની ગયું છે,
હોવાપણું હવે તો, પગભર બની ગયું છે.

દસ-વીસ સારી માઠી, યાદો બચી ગઈ છે,
બાકી બધું પડીને, પાદર બની ગયું છે.

મોભાને લઈને એવો, ગંભીર થઈ ગયો કે;
મસ્તી, મજાક, હસવું, દુષ્કર બની ગયું છે.

તારી બરાબરીનું, દેખાય ના તને કોઈ,
તારી નજરમાં તારું, એ સ્તર બની ગયું છે.

સુખમાં જીવી જવાની, ચાવી મળી ગઈ પણ;
કોઈ રમકડાં જેવું, જીવતર બની ગયું છે.

કપરા સમયમાં મારી, ખુટવા ન દે એ હીમ્મત,
'ધીરજ'નું ખાતું એવું, સધ્ધર બની ગયું છે.

.10.

બેઉ વચ્ચે જે સમજદારી હતી,
જો ખરું પુછો તો લાચારી હતી.

સાવ નાની વાત પણ લંબાઈ ગઈ,
કેટલી લાંબી મગજમારી હતી!

તું ગઝલમાં લાવ્યો સુફીવાદ પણ,
એમાં તારી દૃષ્ટી સંસારી હતી.

મારા મૃત્યુ બાદ પણ એ ના મરી,
એક-બે ઈચ્છા જે કુંવારી હતી.

જીવને ઘડવાની પ્રભુની કલ્પના,
ગર્ભમાં માતાએ આકારી હતી.

અંતે બોલી જીન્દગી કે તારા પણ,
જીવવામાં ક્યાં ભલીવારી હતી!

.11.

મારેય જીવવી છે તરોતાજા જીન્દગી,
પણ લાવું ક્યાંથી રોજ વીચારોમાં તાજગી?

એના ગમા ને અણગમા મારા બની ગયા,
ટોળામાં રહી અલગ મને રાખું હું ક્યાં લાગી?

બીજો કોઈ વીકલ્પ તેં આપ્યો ન એટલે,
ચુકવું છું શ્વાસ સામે તને રોજ બંદગી.

આંખોને પણ તું, દોસ્ત તાળાં મારવાનું શીખ,
જો તારે રાખવું હો કંઈ મારાથી ખાનગી.

સારું થયું એ લઈ ગયા પુછ્યા વગર મને,
મારા કહ્યામાં ના હતી મારી દીવાનગી.

તું આપખુદ નથી જ પ્રભુ તે છતાં અહીં,
એક પાન પણ હલે નહીં; તું ઈચ્છે ત્યાં લગી.

ગુણવંત ઠક્કર 'ધીરજ'

કવી સંપર્ક: 97-એ, સ્નેહસ્મૃતી સોસાયટી, અડાજણ પાટીયા,
રાંદેર રોડ, સુરત- 395 009

મોબાઈલ : 98255 67575

ઈ.મેલ : thakkargunvant@gmail.com

@ @ @ @ @

096-334 : 01-11-2015

ગઝલ

- ભાવીન ગોપાણી

અનુક્રમણીકા

.1.

પણો નથી ને ઝાડ પર માળો નથી,
ક્યાં માનવીનો કાંકરીયાળો નથી?

તું દે બધું ઉપર અને ધ્રોંચે નીચે,
કોઈ નગરમાં એટલા ઢાળો નથી.

આ પાયમાલીનું ખરું કારણ કહું?
આ જીન્દગીમાં કોઈ ગોટાળો નથી.

આવે તે સૌને નાય હું આપી શકું,
મારો સમય છે, ફંડ કે ફાળો નથી.

ઘડપણ સતત મુંઝાય છે આ વાત પર,
પહેલાં હતો એવો સમયગાળો નથી.

આ શહેરમાં શાન્તી વસી છે કઈ હદે?
માણસ મરે ત્યારેય હોબાળો નથી.

નીચે જીવે છે કૈંક લોકો એ રીતે,
જાણે ઉપર કોઈ ઉપરવાળો નથી.

.2.

જીવન આપજે તું ઉદાસી વગરનું,
હવે ઘર છે મારું અગાસી વગરનું.

મને એક મંઝીલનો રસ્તો બનાવી,
તેં દીધું છે જીવન પ્રવાસી વગરનું.

કપાળે કરે કોણ કાજળનો ટીકો?
એ બાળક હતું મા ને માસી વગરનું.

થતાં પ્રેમ દરીયાથી, હું લઈને આવ્યો,
આ હોડીનું તરવું ખલાસી વગરનું.

ન માથું પછાડે તો ભમરો કરે શું?
છે કુંડું હવે બારમાસી વગરનું.

.3.

સતત હું હૃદયમાં આ ઈચ્છા રમાડું,
મને સૌ ગમાડે હું સૌને ગમાડું.

બની મીત્ર મારો મને બુમ પાડું,
પછી દોડી આવું ને બારી ઉઘાડું.

અચાનક આ મન માટું ખાલી થયું છે,
આ કોના વીચારો હતા ધાડપાડ?

ગમે ત્યાં આ માણસ દબાણો કરે છે,
હવે કૃષ્ણ કહે નહીં હું પર્વત ઉપાડું!

મને જાત પર ક્યાંક આવે જો ગુસ્સો,
વધારે કરું શું, અરીસો પછાડું!

પ્રથમ તો ઉપરથી હું નીચે પડું છું,
પછી તારા ચરણોમાં મસ્તક અડાડું.

હવે યુદ્ધ પહોંચ્યું જો કેવા મુકામે!
થયું લાવ ધોળા કબુતર ઉડાડું.

.4.

ના ઓળખી શકે કોઈ એ સંભવીત છે.
કાલે જે ચકચકીત હતું, જર્જરીત છે!

સંબંધ જે ટકી ગયા તેનાંચ મુળમાં,
થોડી છે લાગણી અને થોડું ગણીત છે.

શબ્દોને વેડફ્યા પછી ડહાપણ થયું છે કે,
આંખોથી થાય એ જ ખરી વાતચીત છે.

બે ધર્મની છે વાત તો મારો જવાબ છે,
આ પણ ઉચીત છે અને એ પણ ઉચીત છે.

એકાંત ચાંદની ને વળી રાતરાણી પણ,
આ રાત એકલી નથી બહુ સંગઠીત છે.

પહેલા ગયો નજીક પછી દુર થઈ ગયો,
મેં જાળવેલું બેઉ વખત મારું હીત છે.

.5.

છે ઘણા ધુરંધરો પણ આ સદીનું શું થશે?
હોય જો મુંગી સભા તો દ્રૌપદીનું શું થશે?

ઝંખના મળવાની તમને આજ લો પુરી કરી,
કોણ જાણે આ પછીના રાત-દીનું શું થશે?

એક વાદળ મેઘ થઈને ડુબતું'તું માંડમાંડ,
ડુબશે જો આભ આખું તો નદીનું શું થશે?

હું કુવો, ખાલી થયો છે એટલે ચીંતા મને,
આ ગરગડી, દોરડાનું બાલદીનું શું થશે?

કાં અહીં ચારે તરફ વરસાદ છે કાં આગ છે!
ને ત્વચા છે કાગદી તો કાગદીનું શું થશે?

.6.

પડે જો સુર્યનાં કીરણ અવાજ સાંભળી શકો.
જો ધ્યાન દઈને સાંભળો સવાર સાંભળી શકો.

તમારી સાથ એટલે સફર વીતાવવી હતી,
હું જે કહી શકું નહીં, કદાચ સાંભળી શકો.

જવું પડે જો કોઈની નજીક એટલા જજો,
પુછી શકો સવાલ ને જવાબ સાંભળી શકો.

અહીં ઘણાંને એટલેય સંભળાવવી છે વાત,
કે વાતવાતમાં ખરો સ્વભાવ સાંભળી શકો.

અમે અહીં નીચે અને તમે રહ્યાં ઉપર કશે,
ઘણું બધું કહ્યા પછી જરાક સાંભળી શકો.

તમેય થઈ શકો કવી, શરત છે આટલી જ બસ,
અવાજ જોઈ જો શકો, પ્રકાશ સાંભળી શકો.

.7.

કદી આ રહી ને કદી ક્યાં રહે છે?
આ તારી પ્રતીક્ષા જતી ક્યાં રહે છે?

જે આવે નહીં ને છતાં આવતા હોય,
જવું એમનું પણ પછી ક્યાં રહે છે?

મેં એના પડોશીને પુછી જ લીધું,
અહીં જો એ રહેતી નથી, ક્યાં રહે છે?

જવું દુર છે તો, ક્ષણો સાચવી લો,
ક્ષણોને ખબર છે સદી ક્યાં રહે છે?

સજાવો કીનારા ગમે તેટલા પણ,
નદી એને જોવા ઉભી ક્યાં રહે છે?

ઘણાં વર્ષથી દેખ ક્યાં હું રહું છું?
અને મારી શરણાગતી ક્યાં રહે છે!

.8.

કીતાબોમાં મુકેલા પીપળાના પાનની વાતો,
મળે છે માળીયેથી પણ કદી યોગાનની વાતો.

મને ગમતી હતી જે ખુશ્બુ તે ગમતી વધારે થઈ,
મેં જ્યારે સાંભળી તારા મુખે લોબાનની વાતો.

ઘણું સારું થયું એ છોકરાને પાંખ કુટી ગઈ,
ઘણી કરતો હતો એ છોકરો વીમાનની વાતો.

આ હીંસા આ અશાંતી એટલે અટકી નથી ક્યારેય,
કદી તલવાર પણ ક્યાં સાંભળે છે? મ્યાનની વાતો

નથી ઉભા થયા કે જેમણે પગલું નથી માંડ્યું,
કહો કે ના કરે એ આખરી સોપાનની વાતો.

.9.

એ મળ્યા હતા ગલીમાં ને ખરી કમાલ થઈ ગઈ,
અમે હાલચાલ પુછ્યા, શરૂ બોલચાલ થઈ ગઈ!

કદી લઈને પીચકારી, તું પલાળવા જો આવી,
તને રંગવા અમારી કવીતા ગુલાલ થઈ ગઈ.

મેં કહ્યું જો જીન્દગીને કે આ જાત વેચવી છે,
તો આ સાંભળી એ પોતે, તરત જ દલાલ થઈ ગઈ!

થવું શાંત કેવી રીતે? તે વીષય હતો સભાનો,
બની ઉગ્ર એવી ચર્ચા, કે પછી બબાલ થઈ ગઈ.

જે પડી ગયો તો અંડો, હતો કેસરી કે લીલો,
હતો વાંક બસ હવાનો, ને સડક આ લાલ થઈ ગઈ.

.10.

ઈશ્વરના છેલ્લા વાર પ્હેલાં ટાંકણું તુટી ગયું.
બંધાયું ના બંધાયું ત્યાં તો પારણું તુટી ગયું.

આ શહેરનો માણસ હવે આ શહેર જેવો થઈ ગયો,
જેમાં ઘણું તોડી પડાયું ને ઘણું તુટી ગયું.

ગમતાં ટકોરા ના પડ્યા, તો ના પડ્યા, તો ના પડ્યા,
ને આખરે એવું થયું કે બારણું તુટી ગયું.

બાળક છે મન, મેળામાં જઈ લીધું રમકડું હઠ કરી,
આવ્યું નથી ઘરનું હજી તો આંગણું, તુટી ગયું.

મનની ખુશી કંઈ એ રીતે થઈ ગઈ ઉઘાડી જેમ કે,
અત્તર ભરેલી બાટલીનું ઢાંકણું તુટી ગયું!

.11.

મ્યાનથી તલવાર જાણે કાઢતા'તા,
નામ માટું હોઠ પર એ લાવતા'તા.

આવતા'તા કે પછી પાછા જતા'તા,
બેવ રીતે એ જ કાયમ ફાવતા'તા.

તે છતાં પણ એમના ચંપલ ઘસાયા?
આમ તો કાયમ હવામાં ચાલતા'તા!

જેટલું પાણી કદી પીતા નથી એ,
એટલા એ આંસુ ક્યાંથી લાવતા'તા?

એમની તો ઉંઘના પણ હાલ શા હોય?
સ્વપ્ન જેનાં રાત આખી જાગતા'તા.

સાંભળી આખી, છતાં એ રીતથી કે,
વારતાનો અંત જાણે જાણતા'તા.

.12.

નવાઈ થાયને એવો બનાવ કાઢે છે,
છરી બતાવતો માણસ ગુલાબ કાઢે છે!

ટકી જવાનો નીરર્થક પ્રયાસ છે આખો,
સુરજની પાસે બરફ ઓળખાણ કાઢે છે!

પસાર કરતો ભલે રાત એ ગમે ત્યાં પણ,
એ મંદીરોમાં હજીયે સવાર કાઢે છે!

કરું છું ચોરનો આભાર વ્યક્ત કારણ કે,
એ છાશમાંથી અમારી પરાશ કાઢે છે!

હું કોની આંખમાં ફોયું ને છેતરું કોને?
પ્રકાશ આ જ પ્રતીક્ષામાં રાત કાઢે છે!

ભવીષ્યમાંય નથી ફોંચતા ભવીષ્ય સુધી,
જે બહુ વીચાર કરી વર્તમાન કાઢે છે!

કુટે છે કાય ને કુંપળ, કુટે છે સાક્ષી પણ,
એ શબ્દ એ જ ને જુદો જ ભાવ કાઢે છે!

મહાનુભાવ આ રીતે જવાબ આપે છે,
પુછો સવાલ, તો સામે સવાલ કાઢે છે.

હૃદયથી પાયાનો પથ્થર મુક્યો હતો જેણે,
હૃદય ઉપર મુકી પથ્થર મકાન કાઢે છે.

નથી આ જીભની તાકાત કે કશું બોલે,
કલમ કલમ છે બધી વાત બહાર કાઢે છે.

સર્જકસમ્પર્ક:

Bhavin Gopani

1, Pallav Appt., Kailasnath Soc., Bhairavnath road,
Maninagar, Ahmedabad – 380028

Mobile : 98256 98628

E mail: bhavingopani@yahoo.com

@ @ @ @ @

097-337 : 13-12-2015

ગઝલ સંજીવની

- સંજી વાળા

અનુક્રમણીકા

.1.

કહ્યું એથી વધારે ગુપ્ત રાખ્યું છે,
બધું ઘરમાં છે, દ્વારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

હકીકત છે 'હ'કારે ગુપ્ત રાખ્યું છે,
પ્રથમ પળથી જ પ્યારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

ઘડવા મનમાં ને મનમાં લાખ મનસુબા,
પ્રકટ કહેવામાં વધારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

રહસ્યો તળનાં જાણી લે છે મરજીવા,
નદીએ તો કીનારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

હવે આઠે પ્રહર ચર્ચાય છે વીગતે,
અમે જે છાશવારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

રહ્યું ના માત્ર તારા એકથી છાનું,
જે સઘળું શત-હજારે ગુપ્ત રાખ્યું છે.

.2.

કારણ વગરના સુખની નીત-નીત નરી ખુશાલી,
મેં આ તરફ ઝીલી ને આ તરફ ઉછાળી.

અંદરના ઉભરાની અંગત કરી ઉજાણી,
લંબાવી હાથ જાતે, જાતે જ દીઘી તાળી.

બે પંક્તીઓ વચ્ચેના સ્થાયી ભાવ જેવું,
ઘબકે છે ઝીણું ઝીણું કોઈ કસક અજાણી.

હું છેક એની પાસે પહોંચ્યો હતો; પરંતુ-
ભગવાને સ્હેજ અડક્યો ત્યાં થઈ ગયો બદામી.

ના કોઈ કૈં જ જીતે, હારે ન કોઈ કંઈ પણ,
ભરપુર જીવવાનું થઈને નર્ચા જુગારી.

જ્યારે ને જેવું ઈચ્છો એ હાજરાહજુર હો-
મનમાં જ એવી સુંદર એક મુર્તી કોતરાવી.

છું એ જ હું; સફરજન પણ એનું એ હજુ છે,
તું પણ હજુય એવું નીરખે છે ધારી ધારી.

.3.

કોઈને સુખ, કોઈને ન્યોછાવરી જીવાડશે,
અમને કવીતા નામની 'સંજીવની' જીવાડશે.

અણસમજ ભમરાની યજમાની કરી જીવાડશે,
જાતે ઓઢાડી કમળદળ-પાંખડી જીવાડશે.

શું વધારે જોઈએ? એક કાળજી જીવાડશે,
લખ અછોવાનાં બરાબર, લાગણી જીવાડશે.

હાથમાં હીંમત નથી ને પગ તો પાણીપાણી છે,
તો હવે શ્રદ્ધાની ટેકણલાકડી જીવાડશે.

સાચા-ખોટાના બધાએ ભેદ તો સાપેક્ષ છે,
શીર સલામત નહીં રહે તો પાઘડી જીવાડશે.

શું લખું? કયા શબ્દની આરાધના કેવી કરું?
ક્યાં ખબર છે! કઈ રીતે બારાખડી જીવાડશે.

ચાલ, થોડી લીલી-સુકી સાચવીને રાખીએ,
કેં નહીં તો એ સ્મરણ, એ દાબડી જીવાડશે.

.4.

ઝાંખા ઉજાસ વચ્ચે તેં જે કથા કહી છે,
સાંભળજે કાન દઈને, એની જ આ કડી છે.

પંખી યુગલને વડલાની ડાળ સાંપડી છે,
ને કોંચવધની ઘટના જીવમાં ઝમી રહી છે.

પળને બનાવે પથ્થર, પથ્થરને પારદર્શક,
તાકી રહી છે કોને, આ કોની આંગળી છે?

નખ હોય તો કપાવું, દખ હોય તો નીવારું,
ભીતરને ભેદતી આ મારી જ પાંસળી છે.

કાજળ બનીને આવો કે જળ બની પધારો,
પાંપણથી નમણી બીજી ક્યાં કોઈ પાલખી છે?

ઈચ્છાના કાયઘરમાં એ કેદ થાય અંતે,
માણસનું નામ બીજું રંગીન માછલી છે.

.5.

કોઈ કારણ વગર, કોઈ ચર્યા વગર,
ચાલ પડીએ જુદા કૈં જ સ્મર્યા વગર.

પાર કરીએ વીતક હામ હાર્યા વગર,
દઈ ધુબાકો કશું પણ વીચાર્યા વગર.

ઉગી 'ને આથમે, આથમી 'ને ઉગે,
કામ ચાલ્યા કરે કોઈ કર્તા વગર.

એ જો આવી મળે, પાત્ર છલકી ઉઠે,
છે અધુરું હજી માત્ર અર્ધા વગર.

કંઈ અચંબા ભરી ચીજ ભાળી હશે?
આંખ મીંચાઈ ગઈ કશું ભાલ્યા વગર.

.6.

અંધાર ને અજવાસની વચ્ચે ઉભા છીએ,
હળવી રીતે હળવાશની વચ્ચે ઉભા છીએ.

કેવી જણાસની શોધ લઈને નીકળ્યા કે આ –
ક્ષણ-ક્ષણ ખટકતી ફાંસની વચ્ચે ઉભા છીએ.

છે રંગમંચ સાંપડ્યો શ્રદ્ધાના વેશનો,
અડચા પગે અવકાશની વચ્ચે ઉભા છીએ.

મુઠ્ઠી ભરીને આપ તે મબલખ બની જશે,
એવી સમજ ને શ્વાસની વચ્ચે ઉભા છીએ.

તું ક્યાંક જળ છે, ક્યાંક અઝ્ની, ક્યાંક છે હવા,
હરપળ નવા આભાસની વચ્ચે ઉભા છીએ.

.7.

તમસ ને તેજ તો સીકકાની બેઉ બાજુ છે, સાહેબ,
સમજ હો એવી એ જન આશિખાનખ સાધુ છે, સાહેબ.

ખરેખર વ્યક્ત થાવું એ જ તો અજવાળું છે, સાહેબ,
મઝા પડવી ના પડવી તો રુપાળા જાદુ છે, સાહેબ.

દીશાઓ ચારે ખુલ્લી હો અને નભ કોરુંકટ હો તો પણ,
હૃદયરસના છલકવાની ઋતુ ચોમાસું છે, સાહેબ.

જુદા સંજોગવશ ના આપણે આવી શક્યા નજદીક,
વસો છો આપ જ્યાં એ માટું પણ ઠેકાણું છે, સાહેબ.

સવા ગજ ઉંચું ચાલે છે તો એમાં શો અચંબો છે?
કવીના શબ્દોમાં પરમાણવાળું ગાડું છે, સાહેબ.

.8.

આંખ છે, ક્યારેક ભીની થાય ચુવે પણ ખરી,
હા, પરંતુ જીવતા હોવાની નક્કર ખાતરી.

જીવનની પડખોપડખ જે બેસવાલાયક ઠરી,
વ્યક્તી એવી કેમ એકાએક આવી સાંભરી?

જે. ર.પા.ના ગીતસંગ્રહમાં મુકી'તી કાપલી,
પાનું ખોલીને સવારે જોયું તો થઈ ગઈ પરી.

રાત તો હમણાં જ પુરી થઈ જશે એ બીકમાં,
મન અવાચક ને પ્રતીક્ષા થઈ બીચારી બાવરી.

તું જુનાં સૌ કાટલાં લઈ એ જ રસ્તા માપ્યા કર,
હું તો ક્યાંયનો ક્યાંય નીકળી જઈશ ચીલો ચાતરી.

ડાઘ પહેરણ પર જે લાગ્યા'તા છુપાવી ના શક્યા,
કેવા કેવા ઘાટે જઈ અજમાવ્યા નુસખા આખરી!

કાળ! હે મોંઘા અતીથી! તારો દરજ્જો જાણું છું,
આવ સત્કારું તને હું, કાળી જાજમ પાથરી.

.9.

રોમાંચ ઓ તરફ છે, આ બાજુ કમકમાટી
હે સુજ્જન! આ ક્ષણને આછી કહું કે ઘાટી?

કોની સ્થીતીમાં હલચલ, છે સ્થીર કઈ સપાટી?
આ કઈ દીશાથી આવી પજવે છે હણહણાટી?

જાહેરમાં નહીં તો તું કાનમાં કહી જા-
પથ્થર થયો તે પહેલાં પાણી હતો કે માટી?

વેચું દરેક વસ્તુ હું તોલ-મોલ વીના,
છું હાટડી વગરનો સૌથી જુદો જ હાટી.

છે સુક્ષ્મ ક્રીન્તુ સક્ષમ આ કાવ્ય નામે ઔષધ,
ચાખો, પીઓ કે ચાટો, ખાંડી, દળી કે વાટી.

સંભવ છે એ જગાએ મેળો ભરાય કાલે,
નીર્મમપણે જ્યાં આજે ખેલાયું હલદીઘાટી.

અક્ષરને એ ના જાણે, ના અંકનીય ઓળખ,
ભણતર આ એનું કેવું, કોરી રહે જ્યાં પાટી?

.10.

(ગઝલ ત્રીપદી)

ધરબી શકે જો પાછો,
બંદુકમાં ભડાકો,
ત્યારે કવી તું પાકો.

વીંધે, પરોવે, પહેરે,
ની:શબ્દનો ઈલાકો,
ત્યારે કવી તું પાકો.

નેવાંનાં પાણી મોભે,
વાળીને પાડે હાંકો,
ત્યારે કવી તું પાકો.

હો ફાટ્યું થાકી, હારી,
એ વસ્ત્રને લે ટાંકો,
ત્યારે કવી તું પાકો.

ઉઝેરવા હો ઉત્સુક,
નીત્ય દુઝતો સબાકો,
ત્યારે કવી તું પાકો

તરકીબ ને તરીકા,
છોડી જમાવે છાકો,
ત્યારે કવી તું પાકો.

સંજુ વાળા

કવીશ્રીના ગઝલસંગ્રહ 'કવીતા નામે સંજીવની' (પ્રકાશક:
ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, પાનાં : ૧૦૪, મુલ્ય :
રૂપીયા ૬૦)માંથી સાભાર.. ..ઉત્તમ ગજ્જર..

કવીનાં પ્રકાશનો :

કવીતાસંગ્રહ: 'કંઈક, કશુંક અથવા તો..' (૧૯૯૦), 'કિલ્લેબંધી'
(૨૦૦૦), 'રાગાધીનમ'(૨૦૦૭),
સંપાદન: 'અતિક્રમી તે ગઝલ' (૧૯૯૦), 'કિંચુકલય'(૧૯૯૩),
'ઘર સામે સરોવર'(૨૦૦૯),
'કવિતાચયન' (૨૦૦૭-૨૦૦૯)

:સર્જક સમ્પર્ક:

સંજુ વાળા

એ-77, આલાપ એવન્યુ, યુનીવર્સિટી રોડ, રાજકોટ-360 005

મોબાઈલ : 98255 52781 ઈ-મેઈલ :

sanjoo.vala@gmail.com

@ @ @ @

098-340 : 24-01-2016

ગઝલ

- વીપુલ માંગરોલીયા

અનુક્રમણીકા

.1.

હવે એ વાત પર તારી, બધો આધાર રાખે છે,
સજાવે વાંસળી હોઠે કે તું હથીયાર રાખે છે.

જુઓ, હરખાય છે ઘડપણ ધરીને બાળપણ ખોળે,
કે સુક્કી ડાળ પણ જાણે લીલો શણગાર રાખે છે.

હજી પણ પાતળા કપડાથી સુરજને એ હંફાવે,
હજી મારી મા, પાલવ એટલો દમદાર રાખે છે.

ઉપર બેસીને કાયમ પારખાં તારે જ કરવાનાં?
તને પડકારવાનો કવીઓ પણ અધીકાર રાખે છે.

નહીંતર સાવ અમથું પારણે મલકે નહીં બાળક,
કુણી પાંપણની અંદર એ અલગ સંસાર રાખે છે.

કરી જો દીલના ઉંડાણેથી તારી વાત ઈશ્વરને,
એ ક્યાં લોબાન કે શ્રીફળનીયે દરકાર રાખે છે!

યમનમાં કુલ ખીલ્યાંની ખબરથી આવ્યા ભમરાઓ,
મને લાગે છે ઉપવન પણ હવે અખબાર રાખે છે.

.2.

સાથે છે પણ અળગા લાગે,
માણસ વચ્ચે પડદા લાગે.

દર્પણની આદત છે ભુંડી,
અવળા છે તે સવળા લાગે.

સ્વીચોમાં મોસમ અટવાણી,
તડકાને શીતળતા લાગે.

થોડો અમથો ગોળ કરી દે,
પથ્થરને ઈશ્વરતા લાગે..

હાથ જ ક્યાં છે આ ખુરશીને?
તો પણ એના ભરડા લાગે.

કીસ્મત જો સાથે ના હો તો,
પાણીથી પગ બળતા લાગે.

બાળકના પ્રશ્નોની સામે,
જીભે લોચા વળતાં લાગે.

મંદીરમાં માથું અથડાવું,
લોકોને શ્રીફળતા લાગે.

પીનારા તો એમ જ કહેશે,
પીવાથી શંકરતા લાગે.

.3.

એના વગરની કલ્પના કાયમ નકામી હોય છે,
હર એક નારીરૂપની જુદી કહાની હોય છે.

કરશે સહન અબળા બની દુનીયાના અત્યાચારને,
તો કોઈ એવી પણ હશે જે ખુદ ભવાની હોય છે.

મનમાં કરી નીશ્ચય, ને કોઈ ચાંદ પર ડગલાં ભરે,
કોયલ સરીખા કંઠથી દુનીયા ગજાવી હોય છે.

ક્યાં ખેવના છે નામની સંતાનના પણ જન્મ પર,
જ્યાં હો 'શીવાજી' નામ, ત્યાં 'મા'ની ખુમારી હોય છે.

બાળકની હો સંભાળ, ચાહે ઘરની હો કે દેશની,
દેખાય ક્યાં? પડદાની પાછળ એ છુપાણી હોય છે.

બે ત્રાજવે પગ રાખશે, એ દીલ બધાનાં જીતવા,
અર્જુન બની; પણ તીરથી કાયમ ઘવાણી હોય છે.

.4.

હૃદયના જ સ્પંદનથી કેવો તમે પણ ઈશારો કર્યો છે,
પડી ગઈ ખબર કે અમે ત્યાં અમારો ઉતારો કર્યો છે.

હું બાજી કદી બંધ રાખી રમી ક્યાં શકું છું હજી પણ,
જરા અમથું મલકી તમે પણ અનોખો જ ધારો કર્યો છે.

નથી પાનખર પાસમાં, તોય કુલો ખર્યા છે વસંતે,
તમારી જ આહટ મળી એટલે તો ઈરાદો કર્યો છે.

મને શોધવાની તમે કોઈ નાકામ કોશીશ ના કરશો,
તમારાં જ રમણીય સપનાંમાં મેં રાતવાસો કર્યો છે.

હવા પણ વહે છે હવે તો વધારે સુગંધીત થઈને,
જરા અમથું પાલવને અડકી સુગંધે વધારો કર્યો છે.

તમારું પલળવું હવે તો પલાળે છે વરસાદને પણ,
તમે છત્રી ખોલીને થોડો એ ઝાંખો નજારો કર્યો છે.

.5.

જ્ઞાન કે વીજ્ઞાનથી પણ, એ ઘણું પર જોઈએ.
કુલને સમજાવવા ભમરાનું ભણતર જોઈએ.

આવશે નજદીક તો નખશીખ નીહાળી ના શકો,
આ નીકટતામાં જરા અમથું તો અંતર જોઈએ.

સભ્યતા પ્રાચીન આજે પણ મળે છે દેશમાં,
આગને ભડકાવવા આજેય પથ્થર જોઈએ.

દાઝ ને ઈર્ષ્યા છે મનમાં આંખમાં ખુન્નસ ભર્યું,
ઝેર આ દુનીયાનાં પીવા, લાખ શંકર જોઈએ.

દર્દ ખાલી શબ્દથી પણ ઓછું થૈ શકશે ઘણું,
શબ્દને બસ લાગણીનું એક અસ્તર જોઈએ.

વેદના સાચી વીરહની એમ ક્યાં સમજાય છે,
એનાં માટે પાર કરવા સાત સાગર જોઈએ.

.6.

અર્જુનની આજીજી માનો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો,
અશ્વોને થોડા સમજાવો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

શ્વાન ફરે છે વાહનમાં ને સ્થાન નથી ઘરડાંને ઘરમાં,
લાગે છે કે કળીયુગ આવ્યો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

કૌરવના કુળને લાગીતી એક જ અંધાપાની કાળપ,
ચારેકોર અહીં અંધાપો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

એક જ મામાથી ત્યારે ભરમાયા સો ભાણા, પણ આજે;
એક દુર્યોધન સો ગાંધારો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

ગીતાના ઉપદેશો આજે બે પાનાંની વચ્ચે દાબી,
ખોટાને પણ કરશે સાચો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

તારા નામે યુદ્ધો લડશે, મુરત તારી ઢાલ બનાવી,
કેમ પછી હથીયાર ઉપાડો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

બે પાસાના સંગ્રામે આ ધરતી લાલ કરી'તી તો પણ;
ઘર ઘર માંડી છે ચોપાટો, ચાલો કેશવ, પાછા ચાલો.

.7.

વણમાંગ્યા પડકાર મળે છે,
જીવન જ્યાં શરુઆત કરે છે.

આંખો થોડી ઉઘડે ત્યાં તો,
ઈચ્છાઓ અવતાર ધરે છે.

બાળકના દફતરની અંદર,
અધકચરા અરમાન જડે છે.

માણસ નામે વેપારી છે,
મ્હોરાંનો વેપાર કરે છે.

કેવી રીતે તમને મળવું?
તમને ક્યાં વ્હેવાર ગમે છે!

કાંતો ફેંકો કાં બેસાડો,
પથ્થર થી ઈન્સાન નમે છે.

આંબા નૈ તો બાવળ વાવો,
પંખીની ત્યાં સાંજ ઢળે છે.

પુષ્પો ત્યારે સુંદર લાગે,
ઝાકળ જ્યારે નામ લખે છે.

.8.

અક્ષરને વળગે આંખનું કાજળ, તો સર્જશે ગઝલ,
કાતીલ નજર બનશે જરા ચંચળ, તો સર્જશે ગઝલ.

સૌંદર્ય ફુલોનું હમેશાં એ નીખારી જાય છે,
ભીનો કરે જો સુર્યને ઝાકળ, તો સર્જશે ગઝલ.

રણમાં પ્રણયની આમ તો દે છે ગવાહી ઝાંઝવાં,
મળશે જો મધદરીયે કદી મૃગજળ, તો સર્જશે ગઝલ.

મળતા રહે છે માણસો જ્યાં કોઈ સંવેદન વગર,
ભીજાય કોઈ શબ્દથી કાગળ, તો સર્જશે ગઝલ.

આધાર યાદોનો હશે તો જીન્દગી વીતી જશે,
સન્મુખ થતાં ભારે થશે પળ પળ, તો સર્જશે ગઝલ.

.9.

કલરવ સાંજે પાછાં મળશે,
વડલાંને પણ વાચા મળશે.

બાળકની આંખો વાંચી જો,
ઈશ્વરનાં સરનામાં મળશે.

સંભાળીને શબ્દો વાપર,
એના પણ પડછાયા મળશે.

મઝધારેથી ઉગરી જાશો,
તો કાંઠા ગોઝરા મળશે.

સારો માણસ શોધી આપો,
દુર્જનનાં તો ધાડાં મળશે.

ભીંતે ટાંગો માનો ફોટો,
આજે પણ હોંકારા મળશે.

.10.

કૃષ્ણ જેવો કોઈ હારે જોઈએ,
આટલાંથી શું વધારે જોઈએ?

આખું જંગલ મેં કદી ક્યાં માંગ્યું છે?
એક ટહુકો બસ, સવારે જોઈએ.

લાગશે ના ઘર નહીંતર ઘર સમું,
એક દીકરી ઘરમાં તારે જોઈએ.

છો અલગ બેઠાં રહો એક નાવમાં,
સાથ તો સાચો કીનારે જોઈએ.

બોલશે પાદરના પાળીયાઓ પણ,
એક દાંડી બસ નગારે જોઈએ.

લાગણી સઘળી બતાવી દઉં તને;
પણ હૃદય છાતી બહારે જોઈએ.

રાખું છું એને હથેળીમાં સદા,
બોલ ઈશ્વર, જીવ ક્યારે જોઈએ?

.11.

ન એનાં જેવું કો હથીયાર મળશે,
જો આ શબ્દોને થોડી ધાર મળશે.

જો જોવી હોય સપનાંઓની દુનીયા,
તો ટહુકાઓની પેલે પાર મળશે.

વસંતે હામ ખરવાની હો એવાં,
ગણીને પાંદડાં બે-ચાર મળશે.

ડુમા સઘળા બને હીબકાં પછી તો,
જો કોઈ વાત સાંભળનાર મળશે.

લગાવે કાળું ટપકું ગાલ પર મા,
જગતનો શ્રેષ્ઠતમ શુંગાર મળશે.

હવે સંવેદના ક્યાં છે મીલનમાં?
મળે માણસ તો બારોબાર મળશે.

આ તો 'વેદાંત', જંગલ માણસોનું
અહીં વૃક્ષોનો બસ, આકાર મળશે.

વીપુલ માંગરોલીયા (વેદાંત)

સર્જકસંપર્ક :

VIPUL G. MANGROLIYA

UNIQUE PATHOLOGY LABORATORY,
211, GOPAL COMPLEX, PARVAT PATIA, SURAT-
395010

Phone : +91261-234 7404 / +91 98251 32610 / +91 80000
11555

eMail : vipul_daxa@yahoo.com / vmangroliya@gmail.com

Facebook link : <https://www.facebook.com/vipul26474>

@ @ @ @ @

099-343 : 06-03-2016

ગઝલ

- નરેશ કે. ડોડીયા

અનુક્રમણીકા

.1.

ઘર, ગામ, ખેતરને મુકીને શહેરમાં છોને વસ્યા,
કોયલના ટહુકાઓ પુછે છે, કેટલું આજે હસ્યા?

આંખે કસુંબલ કેફ લઈને ડાયરાની મોજમાં,
પહો ફાટવાની આખરી ક્ષણમાં તમે કેં ખળભળ્યા?

આંબાની ડાળે ઝુલતી મેનાનો ટહુકો સાંભળી,
પીંજરમાં પુરાયેલ પોપટ થઈ કદી થોડું રડ્યા?

એ તળપદી ભાષા ભલે બોલે તો મીઠી લાગશે,
ચાચાવરી પંખીના ટહુકાને કદી બોલો, કળ્યા?

માથા ઉપર બેડાંઓ લઈને પાદરે મળતી રહે,
એવી 'મહોતરમા' સમી કો' નારને ક્યારે મળ્યા?

.2.

મારું નથી એને કદી મારું બનાવી ના શકું,
છે સ્થાન તારું દીલમહી જેને છુપાવી ના શકું.

યશ્માં લગાવીને તને જોયા કરું હું ક્યાં સુધી?
મારી નજર સામે છબી તારી હટાવી ના શકું.

સંબંધના દાવે કદી હું હાથ પકડી ના શકું,
ધારો અલગ છે ચાહવાનો, હું જતાવી ના શકું.

છે સ્થાન તારું કાયમી મારા નયનના ગામમાં,
આ ખાનગી સરનામું તારું, હું લખાવી ના શકું.

સંવાદ માટે બસ 'મહોતરમા' જ મારે જોઈએ,
આ વાત પાછી હું, 'મહોતરમા' બતાવી ના શકું.

.3.

કોઈ આયોજન હવે આગોતરું થાતું નથી,
જીંદગી ભારણ બની કે ભેટ, સમજાતું નથી!

વારસાગત ટેવ ખુલ્લા મનથી હસવાની મળી,
માપસરનું સ્મીત એ કારણથી પ્હેરાતું નથી.

કોઈ પ્રાયોજન બદલશે એ ભુલી જા દોસ્ત, તું,
આંખ સામે હોય માણસ તોય પરખાતું નથી.

આંખ સામે કોઈ ગમતાં અલવીદા જ્યાં થાય છે,
આંસુઓ તૈયાર રાખો, તોય રોવાતું નથી.

કલ્પનાઓ પણ હકીકત બ્યાં કરે ક્યારેક તો,
સત્ય શબ્દોમાં છુપાવો, પણ એ સંતાતું નથી.

લાખ ચહેરા જોઈને મારી નજર જ્યારે ઠરી,
એ 'મહોતરમા'નું ફોટો હોવું પોષાતું નથી.

.4.

હું અભીનયથી વધારે કૈં કરી શકતો નથી,
નથી એવુંય એથી હું રડી શકતો નથી.

ભલે મારા નયનમાં આંસુઓ દેખાય ના,
ઉદાસીને હું ઝટ દઈ સેરવી શકતો નથી.

સતત તેં માવજત આપ્યા કરી છે એટલે,
ઉગીને હું કદી પણ આથમી શકતો નથી.

'તું મારો છે' સતત એ શબ્દ અથડાયા કરે,
હું તારા પ્રેમથી આગળ વધી શકતો નથી.

'મહોતરમા' નથી મસ્તી-મજા તારા વગર,
હું તારી આંખથી અળગો રહી શકતો નથી.

.5.

વાતનું જ્યારે વતેસર થઈ જાય છે,
અર્થ શબ્દોના સૌને ગમતા થાય છે.

કહે છે, જેવો છું હમેશાં એવો જ રહું,
ને વખત આવ્યે એ માણસ બદલાય છે.

એક માણસનો અહમ્ પોષીને જીવ્યા,
ભેદ આવા પ્રેમ નામે સચવાય છે.

એ વીરહ છાતીએ ચાંપી ફરતી હતી,
આજ કેવો ચો-તરફ ફંગોળાય છે!

યાદનું ભારણ વધે છે ત્યારે જ, દોસ્ત,
બોજ કાવ્યો ને ગઝલમાં ધરબાય છે.

આત્મબળ મારું કદી તુટી ના શક્યું,
પ્રેમના ટાંકાથી કાયમ સંઘાય છે.

એક લાચારી મેં જેને માની હતી,
પ્રેમનો સામાન્ય ગુણ જે કહેવાય છે.

એ 'મહોતરમા' નથી મારી સાથમાં,
શબ્દ દેહે હાથ એનો પકડાય છે.

.6.

પરાણે કોઈના વ્હાલા બની શક્યા નહીં,
વચન ઠાલાં દઈને છેતરી શક્યા નહીં.

નદીનાં જળ જે દરીયામાં ભળી શક્યાં નહીં,
જીવનભર એ દુરીનાં રણ વટી શક્યાં નહીં.

અમે જેવા હતા એવા જ શબ્દમાં મળ્યા,
અમારા ભાવ દીલથી સૌ કળી શક્યા નહીં.

બધાની એક સરખી લાગણી ના રહે કદી,
જે સરભર પ્રેમનું ભારણ ખમી શક્યા નહીં.

નરી આંખે બનાવટ પારખી શકો તમે,
જીવે છે એવું કાવ્યોમાં લખી શક્યા નહીં.

હંમેશાં સત્યની પાસે રહ્યા હતા અમે,
જુઠાણાંના લઈ ટેકો ઉભી શક્યા નહીં.

મળી મીઠાશ જ્યાંથી સાચવી છે પ્રેમથી,
એ કારણથી અમે કડવાશ પી શક્યા નહીં.

નથી ગમતી 'મહોતરમા' સીવાય અન્ય કોઈ,
એ ચાહતથી કદી આગળ વધી શક્યા નહીં.

.7.

એક મતલબ જ્યાં તું ને હું થાય છે,
અર્થ શબ્દોના તરત સમજાય છે.

લાગણીઓ ક્યાં કદી બંધાય છે?
વીશ્વમાં એ ક્યાંય પણ જો જાય છે.

એક નારી ભાવ શબ્દોમાં લખે,
સત્ય સાચું શબ્દથી પરખાય છે.

આપણું હોવાપણું પીગળી ગયું,
વીશ્વ આખું ગીત હમણાં ગાય છે.

નામ છોને તેં જુદાં પાડ્યાં અહીં,
પણ 'મહોતરમા' જ મતલબ થાય છે.

.8.

તમારી આંખથી આઘે રહી શકતો નથી,
નજર સામે રહે છે પણ અડી શકતો નથી.

નથી રંગત અહીં મળતી હવે એકાંતમાં,
સતત આ ખાલીપામાં રણઝણી શકતો નથી.

નથી બદલાવ ગમતો જેમ છે એવા રહે,
પ્રથમ નજરોનાં કામણથી બચી શકતો નથી.

અમે ભોળા ગણી નીર્દોષ થઈ સામે રહ્યા,
જુના એ રૂપને પાછું ધરી શકતો નથી.

‘મહોતરમા’ તમે છો, તો છે મારો દબદબો,
તમારી યાહના વીના લખી શકતો નથી.

.9.

ખોબો ભરીને માત્ર તારું વ્હાલ દે,
આખું જીવન ના દે, તું તારી આજ દે.

મારી ગઝલના શબ્દ નીમાણા બન્યા,
તારા હૃદયથી એક સાચી દાદ દે.

કાચો પડ્યો છું લાગણીની બાબતે,
તારી હુંફાળી માવજત શ્રીકાર દે.

સુંદરતાનું અભીમાન કરશે ક્યાં લગી?
આત્માની સુંદરતાનો તારો ઝગ દે.

અવઢવમાંથી તુ બહાર આવી કહી દે આજ,
તારો છું એવી શક્યતાને ઘાટ દે.

જેવી હતી એવી જ સામે આવજે,
બદલાવને ફેંકી, જુનો એ પ્યાર દે.

મારી મુસીબત દુરતા તારી બની,
શબ્દોના દેહે એકતાનો ભાવ દે.

પીડા હું સઘળી ભોગવી લેવાનો છું,
કાયમ ખુશી આપી શકું એ છાબ દે.

તું ડુબડુ જ્યારે મળી એ યાદને,
કાયમ એ તાજા રહી શકે એ ચાર્મ દે.

જેવી ગુજારી સાથમાં બેઉએ રોજ,
મારી 'મહોતરમા' ફરી એ સાંજ દે.

.10.

કાફીયાને છંદ વચ્ચે જાત ઓગળતી હતી,
પ્યાર-દોસ્તી એકધારી શબ્દથી વધતી હતી.

વાત બે મોઢે કદી કરવી મને ફાવી નહીં,
દોસ્ત કરતાં જાત દુશ્મનની મને ગમતી હતી.

સાવ ઠંડોગાર પહેલાં આવકારો આપતી,
શબ્દ શું ચાંપ્યો ને અંગે અંગ ધગધગતી હતી.

સ્હેજ અજવાળાની ભીતર જઈને મેં જોયું હતું,
કૈંક જલતા દીવડાની આગ ત્યાં ઠરતી હતી.

રોજ કોરા કાગળો વાંચ્યા પછીનો ભેદ કહું,
મર્મ શબ્દોના પકડવાની મજા પડતી હતી.

ભીંત તોડી પીપળાની જેમ નીકળવું પડે,
રોજ ઉર્મા ગર્ભરૂપે દીલમાં ફરફરતી હતી.

મૌનની જાહોજલાલીનો મને પરીચય થયો,
એ અબોલાને ગઝલ શબ્દોરૂપે લખતી હતી.

એ ની'મહોતરમા' વાતો તો કદી ના ખુટશે,
પ્રેમમાં રાધાથી લઈ મીરાંની આ શક્તી હતી.

.11.

જાત સામે રોજ લડવાનું, મને ફાવી ગયું,
જ્ઞાન એવું જાત ઘડવાનું, મને ફાવી ગયું.

સાવ આઘે લાગતા સંબંધમાં હળવાશ છે,
દુરતામાં સાથ ભળવાનું, મને ફાવી ગયું.

ઈશ્કના નામે લખે છે શાયરી લાખો અહીં,
એક જણ માટે જ લખવાનું, મને ફાવી ગયું.

ડાળ ઈચ્છાની બટકણી હોય છે, લોકો કહે,
એ જ ડાળોને પકડવાનું, મને ફાવી ગયું.

હું 'મહોતરમા'ની ગમતી શાયરી લખતો રહું,
શાયરીમાં પ્રેમ કરવાનું, મને ફાવી ગયું.

નરેશ કે. ડોડીયા

કવીના તાજેતરમાં પ્રકાશીત થયેલા ગઝલસંગ્રહ
'મહોતરમા' (પ્રકાશક: હર્ષ પ્રકાશન, ઓમદર્શન ફલેટ્સ, 7,
મહાવીર સોસાયટી, મહાલક્ષ્મી ચાર રસ્તા, પાલડી,
અમદાવાદ-380 007,

પાનાં : 108, કીમત: રૂપીયા : 85) માંથી સાભાર.....

કવીનો સંપર્ક : 7-બી, સામ્રાજ્ય એપાર્ટમેન્ટ, પેલેસ ગ્રાઉન્ડ
સામે, વી માર્ટની બાજુમાં, જામનગર-361 008

મોબાઈલ : 98798 4242, ઈ.મેઈલ : narend55@gmail.com

Facebook : <https://www.facebook.com/nareshk.dodia>

100-346 : 17-04-2016

ગઝલ

- સુનીલ શાહ

અનુક્રમણિકા

.1.

જે મળે સ્વમાનના ભોગથી, એ સહાયતાનું હું શું કરું?
અને હોય ઠાલી જો મન વીના, એ ઉદારતાનું હું શું કરું?

કદી હાથ જોડું, નમાવું છું, કદી માથું કોઈની સામે; પણ,
ગમે ત્યાં મને જે ઝુકાવી દે, તો એ સૌમ્યતાનું હું શું કરું?

ફરી શોધવું નથી રણ કશે, જે મળ્યું એ પુરતું છે હવે,
પછી ઝાંઝવાં અને રેતની નવી વારતાનું હું શું કરું?

હું સતત ચડાવું છું સત્યને, અહીં રોજ તર્કની એરણે,
અહીં મારી શ્રદ્ધા અનોખી છે, તો એ માન્યતાનું હું શું કરું?

ભલે ભક્તીભાવ સભર હશે, અહીં દાન, તપ અને શીલ પણ;
ન મળે હૃદયની વીશાળતા, તો એ ઉચ્ચતાનું હું શું કરું?

.2.

દરરોજ એટલે, બધું ઉંચું વીચારું છું;
હું માત્ર મારું નહીં, ભલું સૌનું વીચારું છું.

આ તપ્ત રણ વીશે લખું તો શું લખું હવે?
ભીતર પડેલ સ્વપ્નને તરસ્યું વીચારું છું.

મનની નહીં, એ ત્રુટી સમજની ગણાય છે;
પડતું વીચારે તું, ને હું ચડતું વીચારું છું.

સાંભળવું, બોલવું, કશું લખવું, જવા દે તું;
સંવાદ થાય આંખથી એવું વીચારું છું.

મેં પત્રમાં પછી સવીનય એ જ લખ્યું કે,
હું મારું, તારી ભીતરે હોવું વીચારું છું.

.3.

ક્યાં જુએ છે દોસ્ત, તારું ધ્યાન ક્યાં છે?
એ જ ને કે, આ જગતમાં સ્થાન ક્યાં છે?

કેટલી સંપત્તી તેં ભેગી કરી'તી,
આખરી મુકામ પર સામાન ક્યાં છે?

પાન તો ખરવાનું છે એના નસીબે,
વૃક્ષનું એમાં કશે અપમાન ક્યાં છે?

ગોળ ફરતી માછલી વીંધાશે ક્યાંથી,
તીર છે પણ દોસ્ત, એ સંધાન ક્યાં છે?

કોઈને બસ, સાંભળીએ ધ્યાનપુર્વક,
આપણી પાસે ભલા, એ કાન ક્યાં છે?

.4.

એમ મારો સ્વભાવ રાખ્યો છે,
મેંચ મારો પ્રભાવ રાખ્યો છે.

સાવ ધીક્કારના આ રસ્તા પર,
પ્રેમનો મેં પડાવ રાખ્યો છે.

દોડવાનું 'ને માર્ગ ખરબચડો,
તારો તેં રખરખાવ રાખ્યો છે?

તુંચ અજવાસ થઈ જશે ક્યારેક,
કેમ, ભીતર તનાવ રાખ્યો છે?

જે હૃદયમાં રહે છે હંમેશાં,
મેં ગઝલમાં એ ભાવ રાખ્યો છે.

.5.

નથી હું છોડવાનો એ પ્રયત્નોને કદી પણ,
ભલે દીવાલને તોડી નથી શક્યો હજી પણ.

મળે જો હાથને મારા, મુલાયમ સ્પર્શ તારો;
નથી જોવી પછી આ હસ્તરેખાઓ જરી પણ.

ખરેખર માર્ગ અઘરો છે ઘણોયે સાધનાનો,
પડે છે એ બધુંયે જાણવા ઓછી સદી પણ.

થશે અહીં તોરણોમાંથી જ કેં તહેવાર જેવું,
તમે આવી જુઓ, આવી જશે એવી ઘડી પણ.

ગમે છે તર્કથી સઘળીયે ઘટનાઓને જોવી,
ભળે જ્યાં લાગણી, ત્યાં જોઉં છું જુદું કરી પણ.

.6.

બસ, અમે તો ત્યાં જ ઉભા રહી ગયા આઘાતમાં,
ચાલ ચાલીને ગયા એ વાતમાં ને વાતમાં!..

ત્યાં વળી સંવેદનાની શી અપેક્ષા રાખવી?
જ્યાં તમે જીવી રહ્યા છો પથ્થરીયા જાતમાં!

આખું જીવન તો તમે કેવી નીરાંતે ગાળ્યું છે!
તોપ ક્યાંથી કુટવાની કહો, હવે એક રાતમાં?

હાસ્ય કોઈના મુખે જોઈ તમે સુખ ધારો નહીં,
છે ઘણા એવા, જે આંસુ સારે છે એકાંતમાં.

વૃક્ષ તો ઝીલ્યા કરે છે રોજ તડકા, વાંસા પર;
ઈશ્વરે બસ, એટલે ટહુકા દીઘા સોગાતમાં.

.7.

બધું બગડી ગયાની બુમ ના પાડો,
તમે ખુદને સુધારીને તો દેખાડો!

તમે પડનારની ચીંતા કરો છો પણ;
કદી ત્યાં હાથ દીધો છે જરા આડો?

પછી ત્યાં પ્રેમની આશા શી રાખો છો?
ચણી છે ખુદના ભાઈ વચ્ચે જ્યાં વાડો!

ભલે નફરતની કોદાળી ચલાવે એ,
ભરી લો પ્રેમની માટીથી એ ખાડો.

કરો નહીં રોજ નીજ્જળતા વીશે ચીંતા,
ઉગે છે રોજ આખ્ખોયે નવો દા'ડો.

.8.

દર્દભીનાં આંસુ શાને પાંપણે શણગારવાનાં?
જેટલા શ્વાસો મળ્યા, એને હૃદયથી માણવાના.

જે હકીકતમાં કદી પહેરી શકો નહીં, જીંદગીભર;
આંખની ખીંટી ઉપર એ સ્વપ્ન શાને ટાંગવાનાં?

જીંદગી ચાલે નહીં કેં માત્ર એવી અટકળો પર,
કે, તમે ધારો અને રસ્તા ખુલે અહીં ચાલવાના.

અન્ય ભાષાને ભલે પંપાળવા નીકળી પડ્યા સહુ,
પણ, અમે તો ગુર્જરીમાં લાગણી કંડારવાના.

જો! ગઝલનું ગાંડપણ કેવી દશા સર્જી રહ્યું છે,
મારું મન સોગંદ લે છે, દર્દને વીસ્તારવાનાં!

.9.

ચમકતા સુર્યને જોવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે,
કોઈનું તેજ જીરવવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે.

હજી તો ક્યાં અમારાથી અમારું પણ થવાયું છે!
થશું બીજાના એ કહેવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે.

બહુ થાકી ગયા હો તો વીસામો લઈ શકો છો, પણ;
સદા આ માર્ગ પર ટકવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે.

બધું મારું, નથી કેં તારું - એ વાતાવરણ વચ્ચે,
બધાને જોડતાં રહેવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે.

નજાકત ડાળમાં હોવી જરૂરી છે નહીંતર તો,
આ પંખીઓનું અહીં હોવું, ખરેખર ખુબ અઘરું છે.

.10.

થયું જે, ભલે એ અચાનક થયું છે,
અમારુંય કોઈ તો ચાહક થયું છે!

ન નક્કી હતું કંઈ, વીચારેલું પણ નહીં,
છતાં, એને મળવાનું સાર્થક થયું છે.

બધાની સમાવી શકે લાગણીઓ,
હૃદય એટલું, દોસ્ત! વ્યાપક થયું છે.

હકીકતની સાથે પરણવું છે એને,
હવે સપનું ઉંમરને લાયક થયું છે.

સતત તુટતા પ્લાસ જોયા છે એણે,
ઝરણ બહાવરું ને અવાચક થયું છે.

.11.

છાંચડાનું હું માન રાખું છું,
વૃક્ષ નીચે મકાન રાખું છું.

ધારું, હંકારું એમ નૌકાને,
હાથમાં હું સુકાન રાખું છું.

એ અલગ છે કે, તે કહ્યું નહીં કે,
હું તો સરવા જ કાન રાખું છું.

ક્યાં હું પરબીડીયાને જોઉં છું?
ફક્ત કાગળનું ધ્યાન રાખું છું.

પથ્થરોનો હું પી ગયો છું ડર,
કાચઘરની દુકાન રાખું છું.

સુનીલ શાહ

કવીના આગામી મે-2016માં પ્રગટ થનારા ગઝલસંગ્રહ
'પાંખોની દોસ્તી રાખી છે' માંથી સાભાર....

કવીસમ્પર્ક :

શ્રી સુનીલ શાહ,

એન-101- ન્યુઝ એવન્યુ એપા., સ્નેહસંકુલ વાડીની ગલીમાં,
અડાજણ, આનંદ મહલ રોડ, સુરત-395 009,

મોબાઈલ-94268 91670,

ઈ.મેલ : sunilshah101@gmail.com

Blog: <http://sunilshah.wordpress.com/>

FB: <https://www.facebook.com/sunil.shah.378199>

@ @ @ @ @

કાવ્ય-ગઝલપ્રેમી સૌ વાચકોને અમારા
'ગઝલપુર્વક' નમસ્કાર

1st April, 2019

www.gujaratilexicon.com